

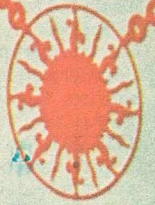
23
71

FLACARA

ANUL XX
NR. 835
Iunie 1971

CRAMA
DOMNEASCA

str selari nr 13

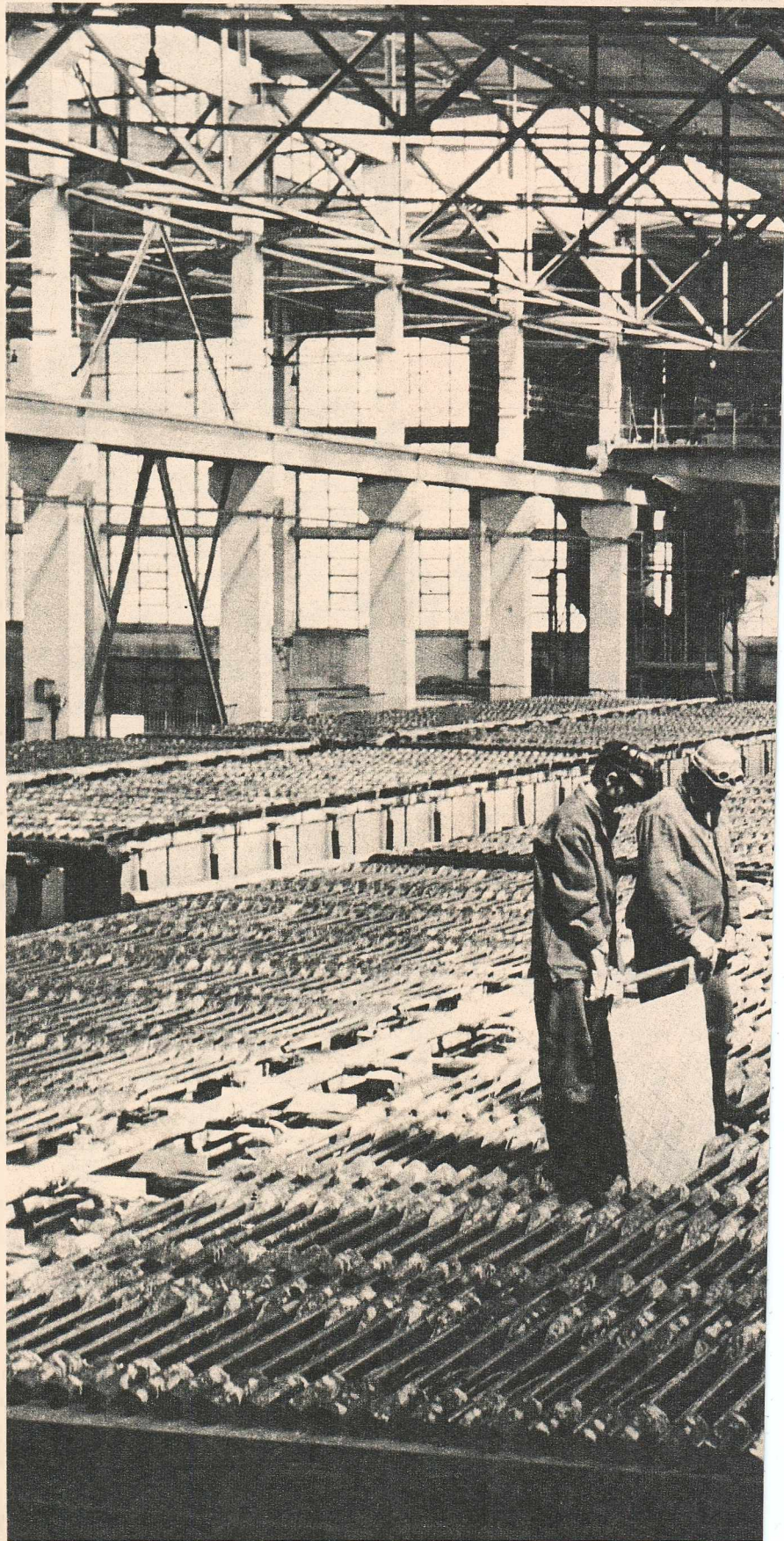
SAPTE ZILE ÎN IMAGINI

CHEMARE LA CALITATE ȘI EFICIENȚĂ

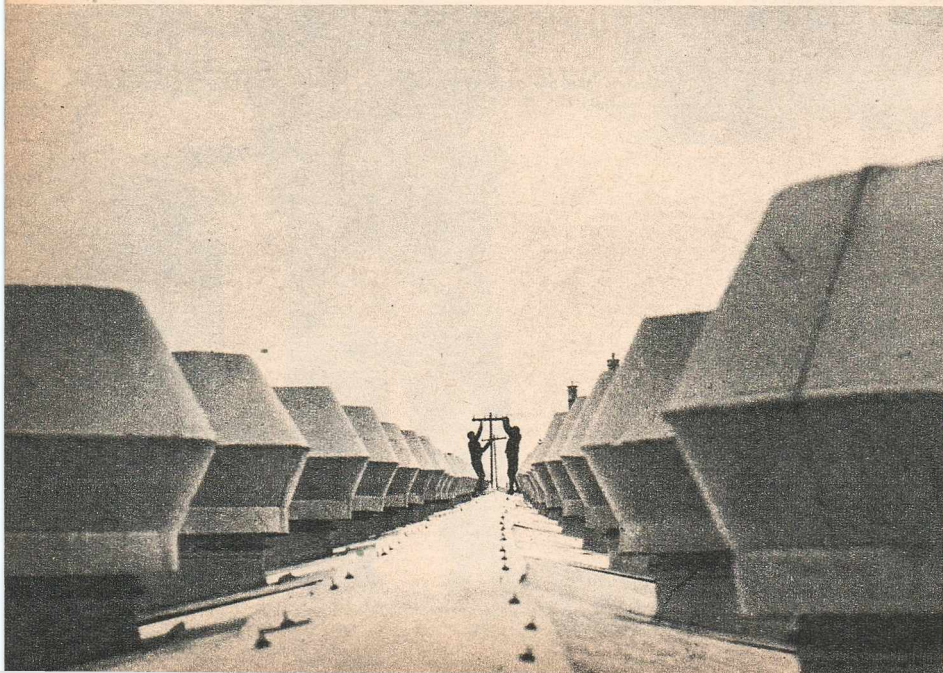
Inteligența, priceperea, sentimentul responsabilității sociale și al dragostei față de patrie a întregului popor sînt încorporate în toate măsurile inițiate în ultimii ani de conducerea partidului și elaborate cu participarea noastră a tuturor, toate, fără nici o excepție, menite să asigure României socialiste o dezvoltare înfloritoare. Realizarea mărețului program stabilit pentru cincinalul început este imposibil de conceput fără o mobilizare activă a întregului popor, fără o canalizare a tuturor energiilor către aceleași scopuri fundamentale rezultate din conținutul și direcțiile stabilite de planul cincinal. Este ceea ce face Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, adresată tuturor cetățenilor patriei noastre, în vederea îndeplinirii planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1971-1975. Ea are un puternic ecou în rîndurile tuturor cetățenilor patriei, pentru că fiecare dintre noi, indiferent de locul unde muncim, sîntem profund conștienți că o operă de asemenea proporții cum este cea pe care noi ne propunem s-o îndeplinim, un ritm atît de accelerat al progresului pe care noi, conștienți, ni-l impunem, nu pot fi realizate fără o participare profund responsabilă, totală, a tuturor și a fiecăruia în parte la realizarea tuturor obiectivelor pe care ni le-am propus. Se cere în acest cincinal o ridicare calitativă nemaiîntîlnită a tuturor activităților productive, o și mai hotărîtă orientare spre modernizarea economiei, întărirea caracterului ei industrial, apropiindu-i rapid și eficient structurile de acelea ale țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Și este posibil aceasta, așa cum propria noastră experiență o dovedește, numai, și în mod categoric numai, prin mobilizarea tuturor resurselor umane și materiale, singurele capabile să garanteze modernizarea continuă a structurii producției industriale, accelerarea dezvoltării producției agricole spre făurirea unei agriculturi intensive de înalt randament; intensificarea cercetării științifice și creșterea rolului științei în societate, perfecționarea activității de conducere în toate sectoarele; ridicarea neîncetată a nivelului de trai al tuturor cetățenilor patriei — obiectiv fundamental al politicii partidului nostru — în vederea atingerii căruia se vor crea noi locuri de muncă în economia națională, se vor îndeplini măsuri privind majorarea generală a salariilor, creșterea veniturilor țărănimii, mărirea pensiilor, îmbunătățirea alocației pentru copii, continuarea în ritm susținut a construcțiilor de locuințe, sporirea fondurilor destinate acțiunilor social-culturale.

Așa cum se subliniază și în Chemare, îndeplinirea planului cincinal 1971-1975 va ridica țara noastră pe o treaptă superioară de dezvoltare, va marca un pas important pe calea apropierii sale de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, pe calea transpunerii în viață a obiectivului fundamental stabilit de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Succesele obținute în primele luni ale acestui an ilustrează grăitor hotărîrea neștrămutată a întregului nostru popor de a îndeplini obiectivele realist stabilite de conducerea partidului, de a descoperi și valorifica rezervele existente în toate sectoarele de activitate. Ele sînt și o dovadă că ceea ce ne-am propus poate fi nu numai îndeplinit, ci și depășit. «**Avem un program măreț și însuflețitor de dezvoltare multilaterală a României socialiste în perioada anilor 1971-1975** — se spune în Chemare. Prezentul și viitorul luminos al patriei, creșterea bunăstării oamenilor muncii, a familiilor lor, sînt nemijlocit legate de activitatea pe care o depune fiecare cetățean al țării pentru dezvoltarea susținută a forțelor de producție, a industriei și agriculturii, a economiei naționale în ansamblul său, a științei, învățămîntului și culturii, pentru realizarea tuturor obiectivelor înscrise în planul cincinal. **Stă în puterea muncitorilor, țărănilor, intelectualilor, a minunatului nostru popor, să îndeplinească mărețul program pe care ni l-am propus pentru viitorii cinci ani, să asigure, sub conducerea încercată a glorioșului nostru partid comunist, înălțarea României pe noi culmi ale civilizației socialiste**».

flacăra

Un nou procedeu de extracție a cuprului, de o mare rentabilitate, a fost pus la punct de către colectivul Uzinei de metal neferoase din Baia Mare. Față de procedeele clasice, rentabilitatea crește cu 30 la sută iar acidul sulfuric produs aici are un preț de cost sensibil redus.

Pe linia îmbunătățirii aprovizionării populației, a sporirii producției de carne de pasăre, la Titu, județul Dimbovița, se construiește un mare complex avicol, proiectat în final pentru o producție de 20 000 de tone pe an. Cele 147 de hale spațioase, amplasate pe o suprafață de 27 hectare, vor fi înzestrate cu linii automate capabile să asigure o tehnologie completă.

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ÎN REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

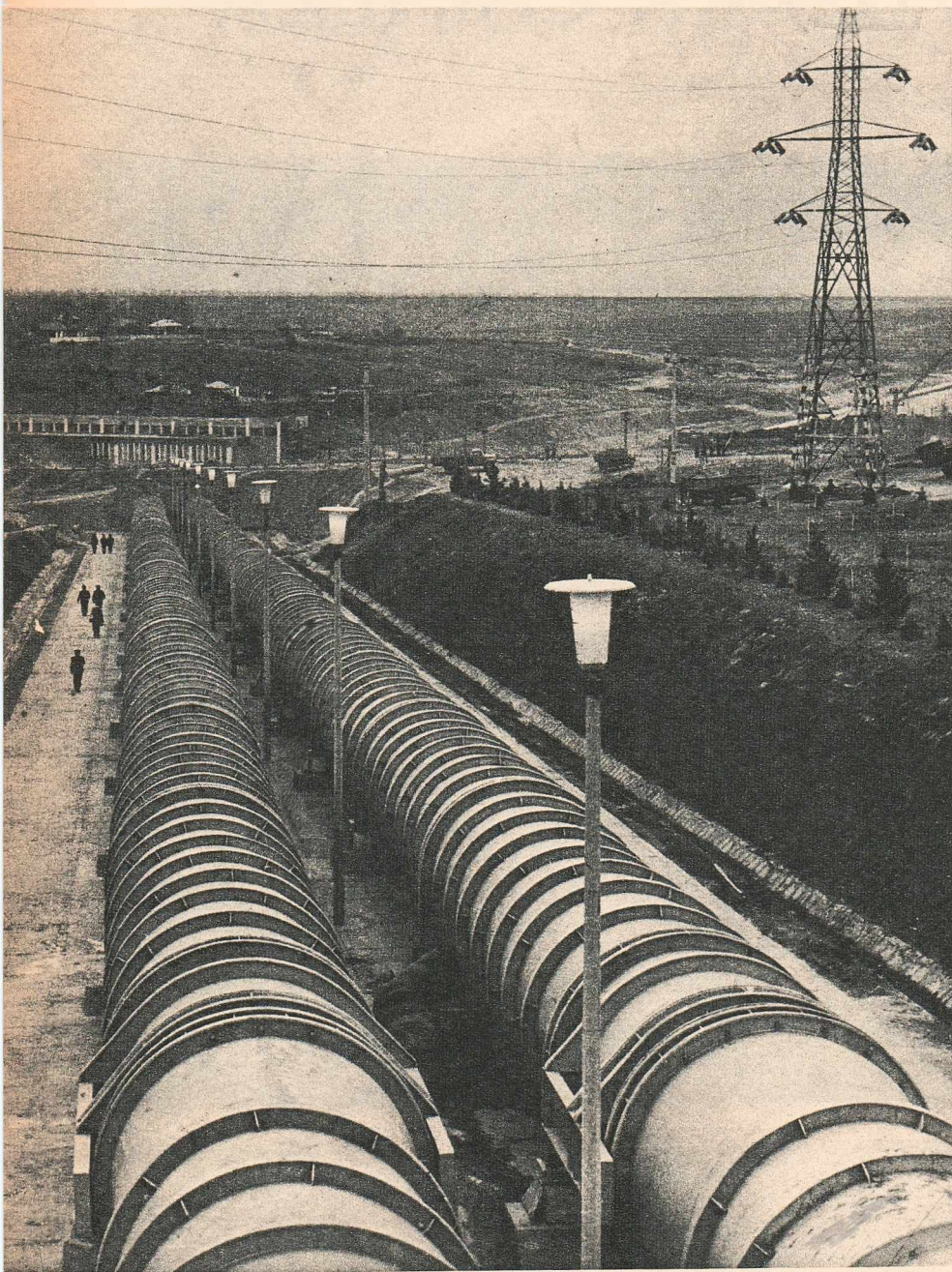

Delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România conduse de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, care la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez și a guvernului Republicii Populare Chineze a sosit la Pekin la 1 iunie, i s-a făcut o primire sărbătorească, deosebit de călduroasă. Înalta ospitalitate cu care au fost întâmpinați solii poporului român de către conducătorii de partid și de stat ai R.P. Chineze, ca și de sutele de mii de locuitori ai capitalei țării-gazdă, manifestările pline de însuflețire, cuvintele de apreciere la adresa partidului și poporului nostru constituie, toate, o elocventă expresie a sentimentelor de stimă și simpatie pe care popoarele român și chinez le nutresc reciproc, a relațiilor de prietenie și solidaritate internaționalistă dintre partide, țările și popoarele noastre.

Dintre fotografiile primite până la închiderea ediției, publicăm o imagine de la întâlnirea dintre tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și președintele MAO TZEDUN, precum și un aspect de la călduroasa primire făcută oaspeților români la sosirea la Pekin.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Canalele de aducțiune a apei din stația de pompare Mihai Viteazul au intrat în funcțiune. În prima etapă, noul sistem de irigații Călățui-Călărăși (Cîmpia Bărăganului) va folosi apa Dunării pentru o suprafață irigată de 46 339 ha.

Capacitatea zilnică a noii fabrici de produse răcoritoare din cadrul platformei industriale Militari — 300 000 sticle băuturi răcoritoare pe bază de concentrate citrice — este încurajatoare pentru setea pe care o vom încerca în lunile următoare. De altfel, produsele purtînd marca Ci-Co se pot consuma de pe acum în toate unitățile de alimentație publică din Capitală.

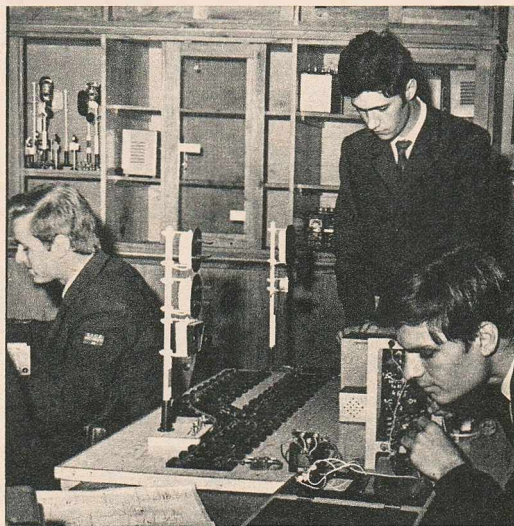
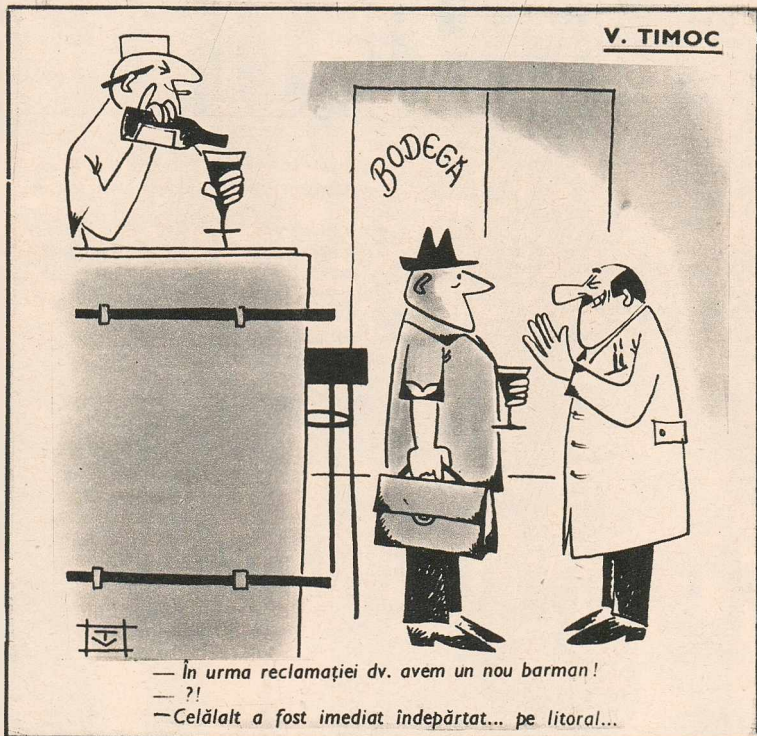
Medicul Matei Marin își are circumscripția în... Deltă. Iată-l de pildă vizitînd la unul dintre pacienți, folosind mijlocul de transport binecunoscut și împărăția stufului: barca. Absolvent al Facultății de medicină din București promoția '66, medicul Matei Marin deși originar din jud. Ilfov, cerut să fie repartizat în Deltă, prînzînd circumscripția medicală Maliuc cu 1 600 de locuitori. Localnicii, majoritate pescari, îl primesc de fiecare dată cu brațele deschise. În trecut Delta era recunoscută ca o regiune cu cea mai mare mortalitate infantilă; azi, în circumscripția Maliuc mortalitatea infantilă este egală cu zero semnificativ.

București 1971:
la vechea Cramă domnească.

Fotografie de Traian PROSAN

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12.
Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic
«Casa Școlii».

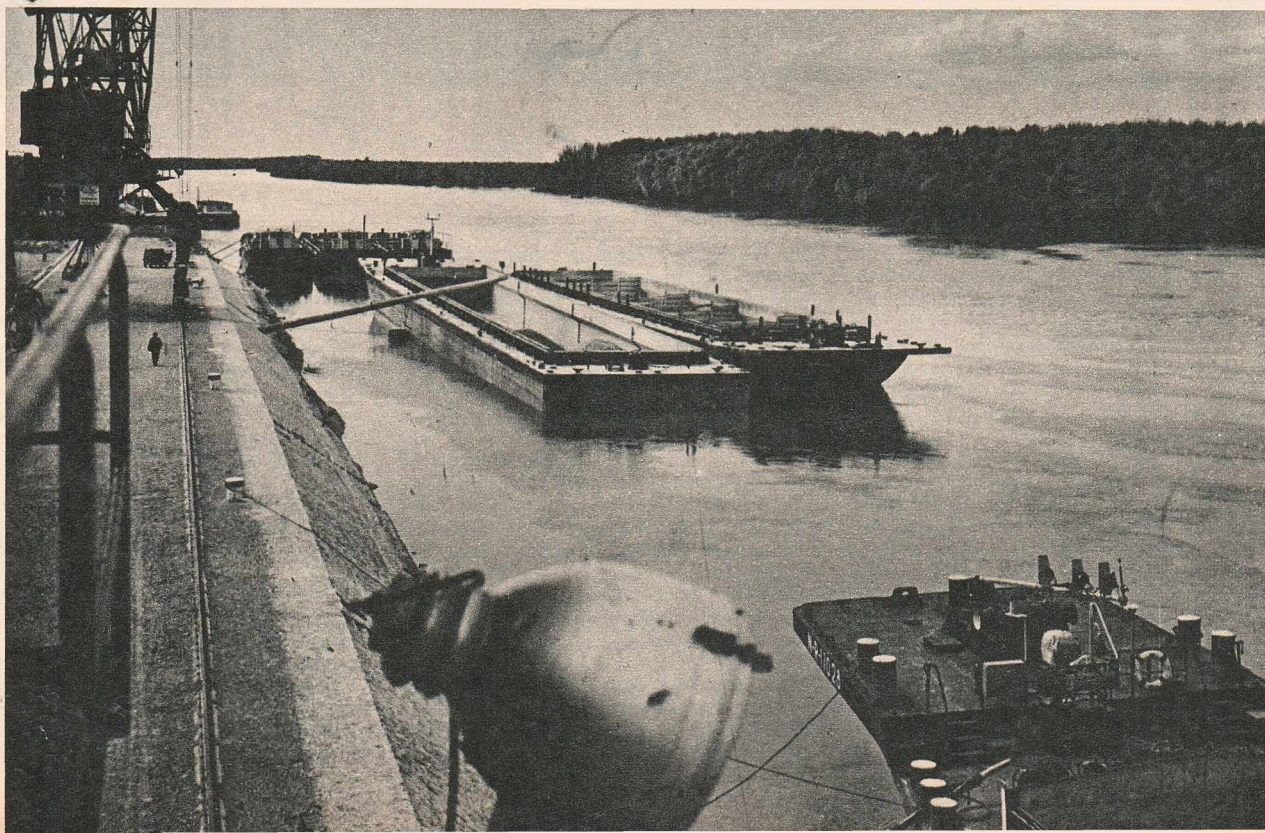

Printre liceele de specialitate din Capitală se numără la loc de frunte, prin activitatea sa didactică, și Liceul industrial de căi ferate înființat cu 5 ani în urmă. Anul acesta deci, el va da prima promoție de absolvenți care urmează a fi repartizați în unitățile căilor ferate. Deocamdată un grup de elevi, viitori absolvenți, lucrează la depistarea deranjamentelor «simulate». Le urăm ca «înscenarea» de acum să fie de bun augur.

Se apropie sfârșitul de an universitar. Pentru cei mai «mari» dintre studenți, examenul de licență bate la ușă. De unde animația și activitatea de emulație prezentă și în atelierele de creație ale Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu». Un aspect de ultimă oră din atelierul de sculptură: studentul Radu Adrian (anul VI) finisindu-și lucrarea.

Aspect al noului port Mahmudia, care va permite exploatarea miniere Mahmudia, una dintre cele mai tinere din țară, să livreze — via Dunăre — Combinatului siderurgic gălățean necesarul de calcar metalurgic, piatră pentru construcții și drumuri de acces etc.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

DESPRE TEATRU

Direcția teatrelor a examinat într-o ședință cu directorii, convocați, ai instituțiilor respective, în prezența citorva dramaturgi și critici, unele aspecte ale stagiunii teatrale în curs de istovire. Sînt certe succese demne de a fi semnalate la un capitol al împlinirilor indiscutabile și recentul festival de dramaturgie, început sub formă de decadă, prelungită peste limitele timpului prevăzut, constituie o mărturie ce nu poate fi tăgăduită. Dramaturgii scriu, teatrele joacă, și, ceea ce este și mai îmbucurător, publicul vine. Într-un moment cînd teatre de renume consacrat și tradiție respectabilă înscriu deficite materiale alarmante, fiindcă spectatorii se abțin, solicitați de o televiziune confortabilă ce oferă o artă comestibilă, la noi, teatrale consemnează semnificative bilanțuri contabile excedentare. O statistică detaliată arată, în plus, că se fac încasări maxime la piesele românești, de inspirație contemporană. Din nou: dramaturgii pot fi satisfăcuți. Trăiesc un vis concret și exact pe care nu l-au sperat nici George Mihail Zamfirescu, nici Mihail Sebastian și nici chiar I.L. Caragiale în reveriile lor cele mai hazardate: teatrul, obiect de larg consum și de necesitate cotidiană. Este o teză la care am invita cîțiva experți ai fenomenului de cultură, esteți dublați de sociologi. Ceea ce n-a relevat însă dezbaterea la care ne referim constituie domeniul altor probleme, de loc subsidiare. Astfel, n-a reieșit cu limpezime în ce măsură succesele de casă privesc și pe dramaturgii tineri, ca să nu spunem începători, a căror producție se cuvine să fie nu numai reprezentată, dar și văzută de spectatori. Fiindcă nu e suficient să prezinți un referat din care să rezulte că ai lansat atîția debutanți, mai interesant e să arăți cum au fost primite piesele respective, cîți spectatori au mobilizat. Aceeași întrebare o ridică și spectacolele experimentale, pregătite în studiouri generoase și entuziaste. E bine că asemenea încercări găsesc sollicitudinea unor directori dornici de o noutate fructuoasă, dar am fi fost curioși să știm ce azeziune la public au avut reprezentațiile respective, fiindcă altfel, dacă prezentăm doar excedentul financiar final și global, riscăm să ne furăm singuri o căciulă la care ținem, fiindcă nu e numai contabilă ci și ideologică. Și, în sfîrșit, dacă înfățișăm doar rezultate festive mai putem cădea într-un păcat: acela de a nu spune că rețetele maxime n-au fost înregistrate de piese ce poartă o puternică încărcătură de idei și emoțională, ci de unele lucrări facile, de confecție în serie. Fiindcă — și n-avem dreptul să punem într-o paranteză ingenioasă această realitate — există ispi-ta alunecării spre un comerț dramatic elementar, de gust îndoielnic și inspirație pseudocontemporană. Toate aceste fenomene trebuie semnalate la vreme de o critică intransigentă și responsabilă care ține, realmente, la succesele autentice ale teatrului nostru. Scriu «succesele autentice» și subliniez formula, fiindcă există, din nefericire, și altele, care, analizate mai cu de-amănuntul, seamănă, mai degrabă, a eșec.

TELUL SUPREM: BUNĂSTAREA OMULUI

Referindu-se la programul dezvoltării economiei pe anii 1971-1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Congresul al X-lea al P.C.R.: «Programul dezvoltării în următorul deceniu al patriei noastre va asigura în mod hotărâtor apropierea României de nivelul țărilor cu economie avansată, atât din punct de vedere al producției, productivității muncii și venitului național pe locuitor, cât și din punct de vedere al nivelului de trai al populației».

Niciodată omul nu a stat în centrul preocupărilor societății ca în această epocă de profunde mutații, când forțele de producție cunosc o impetuoasă creștere și diversificare, când revoluția tehnico-stiințifică a determinat noi forme de organizare a producției și a influențat puternic structura socială și relațiile umane. Mase întregi de oameni, care trăiau într-un climat tradițional și într-un mediu a cărui pecete era subdezvoltarea, cunosc un nou mod de viață, datorită înfloririi economiei socialiste. In-

dustrializarea a dus la dezvoltarea impetuoasă a orașelor, iar aplicarea celor mai moderne procese de producție în agricultură, precum și mecanizarea, profilează tot mai accentuat urbanizarea vieții satelor. Acesta este contextul în care se desfășoară eforturile pentru satisfacerea tot mai deplină a cerințelor materiale și spirituale ale oamenilor muncii.

Pătrunderea industriei în cele mai îndepărtate colțuri ale țării a însemnat totodată și pătrunderea civilizației și a standardului de viață modern. Semnificativ în acest sens este dezvoltarea procesului de urbanizare, ca urmare a unei intense industrializări. Astfel, la începutul acestui an, 41 la sută din populația țării locuia în orașe și comune suburbane, față de numai 33,7 la sută cât înregistrau statisticile în 1965. Pentru a face față acestei expansiuni a populației spre orașe, dar în același timp pentru a asigura un confort în acord cu cerințele vieții contemporane, în actualul cincinal

construcția de locuințe va cunoaște un ritm susținut. Se estimează că în afară de locuințele pe care populația, îndeosebi cea de la sate, și le va construi în regie proprie (circa 270 mii locuințe), se vor realiza din fondurile și cu sprijinul statului 520 mii de apartamente fizice. Aceasta înseamnă că aproximativ 2,5 milioane de oameni se vor muta în case noi.

Cincinalul 1971-1975 va marca un nou și important pas pe drumul făuririi unor condiții de trai mai bune. De fapt, acestui țel suprem — ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a națiunii — îi sînt consacrate și măsurile pentru dezvoltarea bazei economice a României. Proiectul de lege pentru adoptarea planului de stat pe anul 1971 prevede, de exemplu, ca producția industriei ușoare să crească cu 8,8 la sută față de anul 1970. Aprovizionarea populației a stat și continuă să stea în atenția organelor de stat. Se prevede ca producția industriei alimentare să crească în 1971 cu 7,8 la sută,

sporuri însemnate urmînd să se realizeze la carne, lapte, zahăr etc. Datorită faptului că industria alimentară nu a realizat integral prevederile cincinalului trecut, s-au preconizat acum măsuri energice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu remarcă la ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a guvernului din 25 noiembrie 1970: «Față de realizările pe plan mondial, inclusiv în unele țări socialiste, industria noastră alimentară continuă să se afle în urmă. Nu aș putea spune că această ramură, care ar trebui să se caracterizeze printr-o diversificare permanentă și rapidă a producției, este dinamică, ci, dimpotrivă, este foarte statică» Zeci de unități ale industriei alimentare au intrat în ultimii ani în funcțiune, fiind dotate cu utilaje, instalații și tehnologii dintre cele mai moderne. Dar problema care se pune astăzi este ca această bază tehnică modernă care a permis o dezvoltare cantitativă a producției, să valorifice superior materiile prime agricole și să producă noi sortimente

◀ În actualul cincinal construcțiile de locuințe vor cunoaște un ritm susținut. Se estimează că pînă în 1975 aproximativ 2,5 milioane de oameni se vor muta în locuințe noi.

218 miliarde lei vor fi cheltuite în cincinal pentru învățămînt, cultură, sănătate, asigurări sociale etc. Încă de pe acum în cele mai importante orașe se ridică impozante construcții spitalicești sau cultural-sociale.

de o calitate corespunzătoare. Folosind materiile prime și capacitățile existente este necesară deci introducerea unei concepții noi asupra structurii producției, extinderea gamei de produse cu prețuri diferențiate, îmbogățirea sortimentelor de preparate și adaptarea alimentației la cerințele vieții moderne. Cele aproximativ 13,5 miliarde de lei care i s-au alocat acestei ramuri în cincinalul actual vor permite să fie date în funcțiune încă 200 unități și secții noi, printre care: 11 abatoare, 3 fabrici de preparate și conserve din carne și frigorifere de mare capacitate etc., etc.; se preconizează, de asemenea, achiziționarea a 20 de nave de pescuit oceanic și a 4 nave colectoare frigorifice.

Actualul cincinal prevede ca fondul de consum pe locuitor să sporească cu 36 la sută. Referindu-ne numai la anul 1971, la dispoziția populației vor fi puse cantități mai mari de produse ca în 1970: cu 8 la sută a carne și produse din carne, cu 5,7 la sută

la țesături, cu 15 la sută la tricotate, cu 11 la sută la confecții etc.

De o deosebită importanță pentru ridicarea standardului de viață al populației este finanțarea de către stat a acțiunilor social-culturale. O sumă uriașă, fără precedent în istoria țării, 218 miliarde lei, — care reprezintă venitul național din 1970! — va fi cheltuită în cincinalul acesta pentru învățămînt și artă, cultură și sănătate, asigurări sociale, sport etc. În anul 1971 se prevede ca cheltuielile social-culturale și pentru cercetarea științifică să fie de 38,4 miliarde, adică 28 la sută din totalul cheltuielilor bugetare. Raportate la o familie, cheltuielile de învățămînt, cultură, sănătate, asistență, asigurări sociale, alocații pentru copii etc. vor reprezenta aproximativ 5 700 lei, cu 50 la sută mai mult decît în 1966. Eforturile pentru ridicarea standardului de viață nu se limitează numai la sporirea, de altfel foarte evidentă, a cheltuielilor sociale. În cincinalul 1971—1975 se preconizează

majorarea generală a salariilor. Astfel, salariul minim va crește de la 800 lei (în 1971) la 1 000 de lei în 1972 și la 1 100 în 1975; salariul mediu va fi în 1975 de 1 800 lei, adică cu 26 la sută mai mare ca în 1970.

Sub aceste auspicii a început noul plan cincinal, care, o dată cu dezvoltarea forțelor de producție și sporirea producției de bunuri materiale și spirituale, va duce la creșterea permanentă a nivelului de trai al populației și va ridica România pe o nouă treaptă a civilizației, apropiind-o tot mai mult de statele avansate ale lumii. Pentru că, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Sensul fundamental și constant al politicii statului nostru, preocuparea primordială a partidului și guvernului este creșterea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc de la orașe și sate, ridicarea nivelului de viață al întregii societăți».

I. CORIBAN

cronica satirică

de Teodor MAZILU

FONDUL E BUN

X, un om de o ținută ireproșabilă, a furat o sumă destul de energetică. Dar în loc să trezească normala indignare, a găsit imediat o deplină înțelegere. Mai vinovată părea victima decît hoțul. De ce nu-și ține banii în ordine, de ce nu e mai atent... Hoțul găsisse o deplină înțelegere umană, băiat tînăr, dornic de viață... S-a apreciat apoi că delapidarea comisă a fost doar un simplu accident într-o viață pavată cu intenții bune.

— Dacă ați ști ce simpatic e...

Nu mă îndoiesc că delapidatorul o fi fost simpatic în viața de fiecare zi, tot ce este posibil...

— Adoră natura... E atît de sensibil...

Ei și? Nu mă îndoiesc că îi sînt dragi vîrfurile munților, nu mă îndoiesc că adoră briza marină... Dar banul furat — tot furat rămîne...

Alt individ face un scandal idiot într-o cîrciumă, lovește oamenii, sparge geamul, și a doua zi ce aflăm?!...

— Nu te indigna... Fondul e bun...

Pleacă unul fără să plătească consumația de la restaurant. Și de data asta indignarea e socotită superficială; incapacitatea de a descifra esențe, de a crede că un om care fuge fără să plătească e neapărat un nemernic.

— E adevărat că trișează, dar fondul e bun...

— E adevărat că-și bate mama, dar fondul e bun.

— E adevărat că e scandalagiu, dar fondul e bun...

— E adevărat că minte ca un porc, dar fondul e bun...

S-ar crede că acest fond bun e mama tuturor nenorocirilor... Că tocmai din cauza acestui fond bun, unanim recunoscut, își permite toate huliganismele...

Dacă ar avea un fond rău ar fi mai cuminte, mai modest, ar încerca să se schimbe... Dar el?!...

Așa, ce să schimbe dacă fondul e bun? N-are nici o problemă, orice ar face, chiar dacă își sparge capul, fondul bun tot intact rămîne. Fondul bun e un sac fără fund. Cu un asemenea fond minunat n-are decît să facă scandaluri pînă la adînci bătrîneți, toată viața e a lui. Are caracter, de ce să nu spargă geamuri?

— Știi că X a făcut o spargere?

— Vai, săracul de el... Mă miră.

Fondul e bun...

— Ce dacă a făcut o spargere? N-are importanță! Fondul e bun — trai neneacă.

Consignații
și... consignații.
Hamletiană
dilemă!

Str. Covaci

Str. Smîrdan

& Co.

Text de Mihai N
Fotografii de Traian PR

◀ Cafea
la nisip.
Pe Smîrdan.

Multă bătaie de cap ne mai dă astăzi răposatul Manuc bei. După ce o viață în-tregă s-a ținut de tot felul de sfărării și gheșefuri, — lăsînd pe seama posterității și istoricilor să-i descriească oculoarele-panglicării — iată-l acum, după un secol și jumătate, stîrnind treburile cooperăției meșteșugărești, organizațiilor comerciale, edililor, făcînd să nu doarmă arhitecții, mobilizînd pe constructorii și decoratori. Pentru că, orice s-ar zice, Hanul lui Manuc e cuiul lui Pepelea. Restaurarea acestui edificiu de epocă — în care s-au investit atîta fantezie, muncă și bani — a determinat volens-nolens și revalorificarea amărîtelor străzi din perimetrul hanului.

Din vechiul centru comercial, care s-a născut și a crescut o dată cu ulița ce poartă numele neguțătorilor ce făceau drumul pînă la Lipsca, ne-au rămas cîteva străduțe înguste întretăiate la întimplare, unde își depozitau și-și desfăceau odinioară țesăturile și bricegele activii meșteșugari din Gabrovo; croiau pieile pricepuții covaci; coseau și vindeau hațnașamentele șelarii; vindeau cafeane, gulere și mantale boierești din astrahan, vulpi, urși și lupi, blănarii. Ce se putea face astăzi în aceste prăpădite clădiri care dormitau pe străzile purtînd numele meșteșugarilor sau al neguțătorilor din secolele trecute?

Inițiativa gospodărească pornită cu refacerea Hanului lui Manuc s-a legat în mod firesc cu ideea și acțiunea de revalorificare a părăsitorilor vaduri comerciale; treabă de

loc simplă, dar care a și început să prindă contur.

Iată-ne așadar în 1971, la început de sezon estival, cu un nou-vechi vad comercial care și-a deschis și continuă a-și deschide rînd pe rînd vitrinele și ușile. Strada Covaci a fost ocupată aproape în întregime de magazine de consignații, Gabrovenii, de ale cooperăției meșteșugărești (24 de unități deocamdată), pe Smîrdan, articolele casnice sînt pe prim plan ș.a.m.d. Bătrîna Piață de Flori s-a volatilizat, lăsînd loc liber viitorilor mușterii ai Hanului lui Manuc să o traverseze spre a mesteca stafide și a bea cafea și spre a încerca cîte un carambolaș la Cafeneaua veche, deschisă peste drum. Din Șelari ne face cu ochiul Crama domnească, unde se pregătesc a fi depozitate prin beciuri vinuri — sperăm — domnești. Și cîte și mai cîte. Frumoasă treabă!

Sigur că mai este încă de lucru, și nu puțin. Dacă ne gîndim bine, acest centru începe de fapt cu strada Doamnei, cuprinde strada Blănari (care încă nu are nimic de soi), apoi intrarea spre Lipscani (ce trebuie la rîndul ei regîndită), Lipscanii (care și ea necesită rețușuri), Gabrovenii, Șmîrdanul, 30 Decembrie, Șelarii — care mai au nevoie de completări etc.

Chestiunea ce se pune acum este însă ce fel de centru comercial facem?

Un centru comercial cu patină de bazar levantin sau un centru de comerț modern, diversificat, atrăgător, care să valorifice în condițiile cerințelor actuale vechea rețea

de străzi și localuri? Alternativa e clară: că doar trăim în secolul XX. Acest lucru pare că, în general, s-a înțeles. În acest spirit s-a reconstruit și urmează a fi valorificat Hanul lui Manuc; în acest spirit s-a edificat atractivul și originalul local Crama domnească; s-a amenajat, tot în această lumină, ineditul magazin de mobilă românească *Rustic* — care ne face o excelență impresie despre posibilitățile și fantezia artiștilor tîmplari cooperatori; așa a fost conceput și funcționează magazinul *Amintiri*, care într-o prezentare modernă adăpostește bibilurile lucrute cu adevărată artă, chiar în incinta magazinului, de meșteri făurari în aramă și fier. *Marama*, *Ceramica* și alte unități ale cooperăției meșteșugărești dovedesc că la conducerea meșteșugarilor noștri cooperatori există nu numai fantezie și spirit întreprinzător, dar și o concepție modernă în valorificarea propriilor posibilități.

Merită mențione cu totul specială magazinele marilor producători, adevărate expoziții cu vînzare. De pildă, pentru prima dată în Capitală întîlnim un magazin de proporții, calitatea vitrinelor, prezentării și mărfurilor unității *Titan*. După *Gioconda* de pe Calea Victoriei, modest, vizavi de Cafeneaua veche, fabrica de ciorapi «Apollo» a deschis o mică butică în care prezintă mărfuri ce nu au fost achiziționate de comerț. Bravos! Încă o dată se remarcă grija întreprinderilor producătoare de a oferi cumpărătorilor ceea ce au mai bun. Acest fapt vine în contrast cu lipsa de preocupare a unor

organizații comerciale specializate, cum este de pildă unitatea «Apartamentul» de pe strada Covaci, aprovizionată cu tipuri de mobilă din cele mai banale, pe care le cunoaștem ca modele de peste 20 de ani. Decît asemenea magazin «nou», mai bine lipsă.

În peisajul acesta inedit, aglomerația magazinelor de consignații de pe strada Covaci pune sub semnul întrebării ce și unde trebuie să se vîndă mărfurile scoase pe piață prin acest sistem. Dacă facem consignație în centrul orașului, atunci această consignație trebuie să se dovedească mai exigentă: una este vînzarea de obiecte cît de cît de valoare și alta e talciocul. Cum altfel s-ar putea numi abundența de tablouri de cea mai proastă calitate și gust — absolut noi — decît încurajarea producției unor pseudo-artiști ce-și exercită negoțul sub egida unei unități comerciale de stat? Pe de altă parte, mobilă veche, care se vindea altădată prin magazine obscure, nu are ce căuta într-un centru comercial nou, chiar dacă se practică în clădiri vechi. Și tablouri, și mobilă: da! Dar amîndouă să exprime mai multă exigență și respect pentru cumpărători.

De aici trebuie să începem a decanta cum să arate și ce să ofere cumpărătorilor autohtoni și turiștilor aceste magazine pe care le-am deschis și continuăm a pregăti deschiderea altora.

În primul rînd, întreprinderile bucureștene — și chiar cele din provincie — ar putea fi invitate la o participare mai largă. De ce să nu existe unități care să prezinte ultimele creații ale industriei noastre de radio și televizoare, ale fabricilor de stufe cu marca «Dorobanțul» sau celor din Buhuși, Brașov etc.? Acestea ar putea astfel să prospecteze direct piața asupra calității produselor care nu au intrat încă în serie. Industria conservelor, a tricotajelor de lînă, a cosmeticelor, a imprimeurilor etc., poate face același lucru, ceea ce ar diversifica și ridica calitatea mărfurilor desfăcute în acest centru comercial.

Str. Gabroveni

Un alt aspect este cel al contactului mai direct cu publicul. Aici este cel mai potrivit loc de a dezvolta și experimenta comerțul stradal — cum i se spune acum în termen de specialitate. Nu există capitală europeană care pe arterele sale comerciale să nu practice din plin asemenea comerț: începînd cu încălțămîntea și ciorapii, terminînd cu textilele și tricotajele. Nici Parisul, nici Viena, nici Belgradul, nici Praga nu se jenează. Pentru că nu este vorba de un comerț ambulant, de bazar, ci de comerț modern, care oferă în mod civilizată, cu abilitate și eleganță, direct, încă din stradă, mărfuri cumpărătorilor. La asta mai adăugăm că se face simțită și lipsa chioșcurilor de ziare, a debitelor de tutun, a micilor tonete cu ilustrații și amintiri mărunte și altele. S-ar putea ca toate acestea să fi fost de pe acum stabilite: cu atît mai bine! Să ne grăbim a le pune în practică pentru ca în cel mai scurt timp să ne bucurăm cu toții din plin de ele.

După atîta istorie și legendă despre locurile vechii Curți Domnești, merită, credem, să consemnăm într-un viitor ghid și o viitoare istorie a Bucureștiului realitățile nu mai puțin atractive pe care le vor oferi străzile Covaci, Gabroveni, Smîrdan & Co... Și poate nu numai ele, pentru că edificiul lui musiu Manuc, mai zilele trecute, după ce a scuturat gheretele de zarzavaturi din partea Pieței Unirii, i-a zgîndărit pe arhitecți să se întrebe dacă nu este cazul să se amenajeze hala ca supermagazin, să se plan-teze standuri cu umbrare viu colorate, să se facă o pardoseală ca lumea și cîte altele.

Mare pezevenchi și beiful ăsta, cu hanul lui.

O altă reușită: mobilă românească a unității *Rustic*.

Vreți să sporți confortul apartamentului dumneavoastră? Nu întreprindeți nimic înainte de a vizita magazinul Titan — deschis sub egida Ministerului Industriei Materialelor de Construcții — din strada Doamnei.

Dacă este vorba să preluăm obiceiurile bune, de ce se ocolește folosirea tradiționalei particule «La» pentru firme? N-ar suna mai îmbietor oare: La crama domnească, La discul de cristal, La cafeleaua veche ș.a.m.d.?

O cafea bună, pricomigdale, un subsol de epocă cu biliard și chiar un colț al îndrăgostiților vă oferă Cafeleaua veche (stînga jos).

Pregătiri care la ora asta s-au terminat.

Amintiri: la alegere și la comandă. O reușită a cooperăției noastre meșteșugărești.

▲ Cramă domnească jos, expoziție plastică sus: bună companie!

▲ Dacă veți căuta bine, veți găsi și această mică împărăție a copiilor.

▲ Apollo: ciorapii aceștia nu prea sînt contractați de specialiștii noștri întru comerț.

Anvers. Pelikanstraat. Patru clădiri aparent anodine, cu arhitectură sobră. Patru burse specializate ce găzduiesc tranzacții cotidiene: diamante pentru bijuterii, diamante industriale, diamante șlefuite pînă se transformă în briliante, diamante neslefuite... Averi inestimabile trec aici din mînă în mînă cu viteza unui joc de noroc.

Odinioară, capitala diamantului, mai bine-zis cîmpul de bătălie al agenților de bursă, era Amsterdamul. Brusel, totuși s-a mutat la Anvers. S-a afirmat că regrouparea negocierilor din portul olandez în cei belgieni ar fi determinat de anumite avantaje fiscale. Burse de diamante mai există la Londra, Tokyo, New York, însă tranzacțiile cele mai importante au loc aici, la Anvers.

Cînd privești bursele acestea la amiaza, după scurgerea orelor de activitate, clădirile îți apar monorite și nu poți sesiza nimic în stare să le deosebească de sediul unei administrații oarecare, al cărei director ar fi omis, din îndoiență, să agațe măcar o firmă pe fațadă. Nu-ți dai seama că sînt păzite de o poliție specială și de ochii ascunși ai camerelor de televiziune în circuit închis, care «verifică» scrupulos pe orice nechemat dornic să le pătrundă tainele. Căci tot ce se petrece aici, în cele patru clădiri de pe Pelikanstraat, în timpul iicitățiilor are ecou în minele sud-africane și rhodesiene, în birourile londoneze, printre șlefuitorii indieni, în rîndurile tuturor aceluia care — într-un fel sau altul — sînt legați de industria extragerii, prelucrării și desfacerii diamantelor.

...Pe străzile din preajma gării din Anvers înfioresc atelierile de șlefuit diamante ale marilor firme, în care lucrătorii, cu o lupă fixată la ochiul drept, aplecați ore în șir asupra rotii polizorului, se străduiesc să însuflească viața pietrei inerte. Și fiecare visează, visează inevitabil la ziua cînd nu va mai sta girbovit, tîind în fețe egale viitoarea podoabă, înălturînd «cărbonele» sau «gheața» care-i scad valoarea. Înfrînști adesea printre șlefuitorii bătrîni cu părul alb care trăiesc cu spaima că în clipa cînd vederea le va sălbi sau mîlînie vor începe să le tremure, își vor pierde locul de muncă. Drama acestor oameni nu este însă singura care întunecă strălucirea diamantului...

MĂRGELE MAGICE

Povestea diamantului a început demult. Înainte ca vreo oursă să fi existat aieva. În antichitate i se atribuiau puteri magice. Latini îi numeau adamantum, iar grecii, adamas. Regi și împărați, orbiți de razele lui, îi foloseau ca podoabă... O «pură coincidență» petrecută în secolul trecut a îngăduit ca diamantul să ajungă ceea ce este astăzi.

...«Am găsit o mărgea strălucitoare, tată. Vino s-o vezi!» — a exclamat Pavka Popov, fiul unui iobag din satul Kailin. «Pune-o într-o cutie, s-o arătăm conteului» — i-a spus Piotr Popov fiului său, întrerupîndu-și pentru o clipă lucrul la spălarea nisipurilor aurifere. Scena petrecută în iulie 1829 a intrat în legendă pentru că ea marchează descoperirea primului diamant în Rusia. Cîrînd, pe moșia conteului Paulier, posesorul pădurilor din partea vestică a Uraului și al minelor Krestovodvijensk, a sosit savantul german Alexander Humboldt. El trăise o vreme printre căutătorii de diamante din Brazilia și, auzînd de întîmplarea cu micul Pavka, a pornit pe urmele iobagilor descoperitori de bogății. Într-o scrisoare trimisă ministrului de finanțe rus de atunci, Humboldt scria: «Uraul este un adevărat Eldorado. Sînt convins că în zăcămintele de aur și platină ale Uraului se găsesc diamante».

...1866. Pe malul fluviului african Orange, tînărul Erasmus Jacobs găsește și el o «mărgea». Mama lui o dă unui vecin. Piatra transiucidă trebuie să treacă prin mai multe mîini pînă cînd cineva își dă seama că are în față un diamant de proporții neobișnuite. Nu există, evident, nici o legătură între cele două întîmplări, în afara faptului curios că doi copii — Pavka și Erasmus — au intrat în istorie ca descoperitorii celor mai mari zăcăminte diamantifere din lume.

«GOANA DUPĂ DIAMANTE»

Din antichitate pînă în secolul XVIII unicul furnizor de diamante din lume a fost India. În 1728 au fost descoperite în Brazilia (statele Bahia și Minas Gerais) cîmpuri diamantifere bogate, dar abia anul 1867 marchează o schimbare radicală în exploatarea acestei pietre prețioase, o dată cu «atacarea» zăcămintelor din regiunea sud-africană Vaal.

Pînă la mijlocul secolului trecut greutatea totală a diamanteilor descoperite în întreaga lume nu depășea cinci tone, dar în următorii 60 de ani această cantitate s-a dublat. «Goana după diamante» din ultimele decenii ale secolului trecut a cunoscut, în sudul Africii, o epocă de pionierat de tip Far West, deși împușcăturile au răsunit cu mult mai rar. La Kimberley, unde au fost descoperite zăcămintele diamantifere «pe verticală», se păstrează, ca un fel de monument istoric în sens invers, o groapă adîncă de aproape 1 000 de metri, cu un diametru de 450 metri — mărturie a dirzeniei căutătorilor de diamante din vremurile eroice cînd marile companii nu se constituiseră încă.

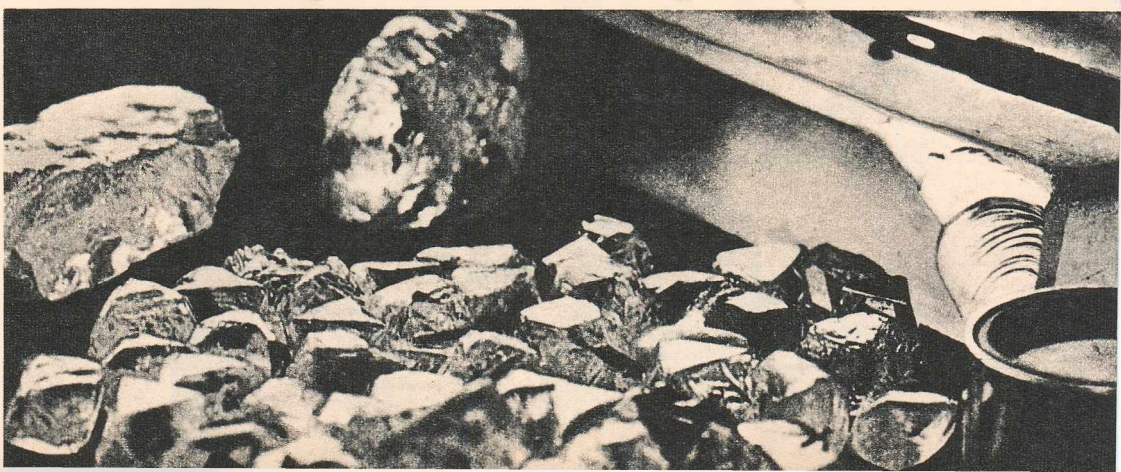
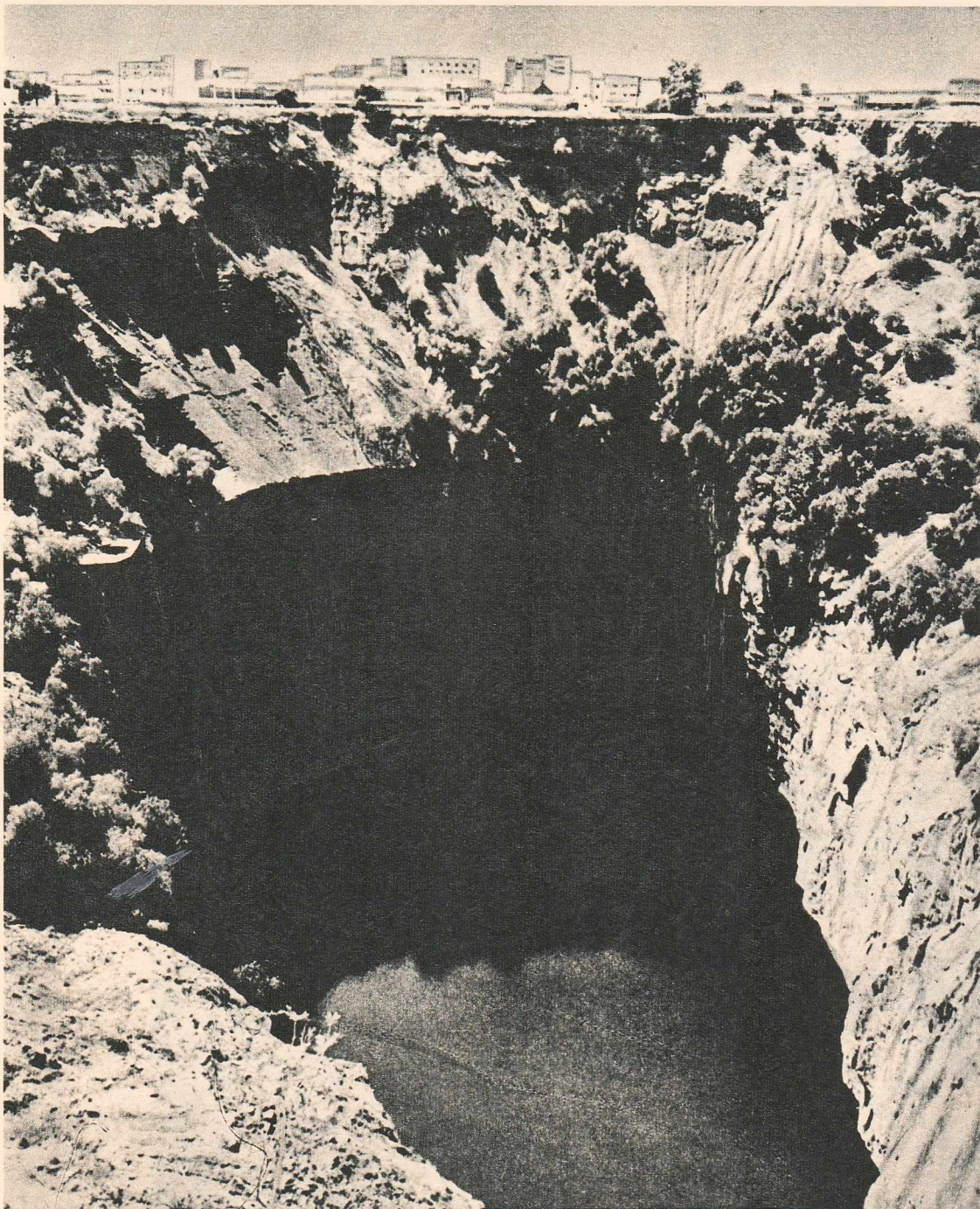
Puțul de la Kimberley, mărturie a epocii de pionierat a «goanei după diamant» în sudul Africii.

Așa arată diamantele brute înainte de a fi inobilate de arta șlefuitorilor.

...În 1858, fermierul olandez De Beers pleacă în Africa de Sud în căutarea norocului. El își cumpără cu 50 lire sterline o fermă, dar nu izbuteste să obțină recolte cît de cît satisfăcătoare. Cam tot pe atunci, fiul unui pastor englez din comitatul Hertford se îmbolnăvește de plămîni și medicul îl sfătuiesc să schimbe clima. Pastorul Rhodes îi trimite pe fiul său, Cecil, în provincia sud-africană Natal, unde se află un alt fiu al său, Herbert. Clima uscată din Natal a contribuit la vindecarea tînărului Cecil. Cei doi frați s-au lansat în afaceri de anvergură. Cînd i-au oferit lui De Beers 5 000 guinee ca să le cedeze ferma, bietul olandez a crezut că, într-adevăr, dăduse norocul peste el. Avea să se convingă mai tîrziu că nu avusese de-a face cu nebuni, ci cu oameni de afaceri extrem de calculați.

DRUMUL DIAMANTULUI

de Z. FLOREA

Cînd și-a dat seama că fusese păcălit crunt, era însă prea târziu. Frații Rhodes nu cumpăraseră ferma ca să cultive pămîntul, așa cum crezuse bietul olandez, ci ca să-l răscolească. Solul nisipos al fermei conținea diamante în cantități impresionante. Singura consoiare a fostului fermier — dacă mai putea fi vorba de așa ceva — a fost că patronii noii companii i-au făcut numele celebru, botezînd firma «De Beers Consolidated». Cei doi frați se îndreptaseră spre aceste locuri așînd că un păstor găsise aici o piatră strălucitoare pe care o schimbase pentru cinci sute de oi, zece vaci și un cal. În regiune se vorbea mult despre «norocul păstorului», dar nu se dădea prea multă atenție faptului că pe acele meleaguri fusese de fapt descoperit, din întîmplare, un diamant de peste 80 carate. După cumpărarea fermei, Cecil Rhodes are o idee pe care o fructifică strălucit: își dă seama că săpînd va da, mai de vreme sau mai târziu, de apă, ceea ce va face imposibilă continuarea căutărilor, și cumpără toate pompele pentru evacuarea apei pe care le găsește prin orașele din sudul Africii. Cîrînd firma fraților Rhodes se înscrie printre cele mai mari din lume.

GRANDOARE ȘI PRUDENTĂ

Marea luptă începe însă abia acum, deoarece frații Rhodes veniseră relativ târziu la «ospățul» diamantifer și, oricît de ascuțit era simțul lor de afaceri, trebuiau să înfrunte concurenți puternici.

Garnitura care asigura legătura de cale ferată Johannesburg-Kimberley avea, în afara vagoanelor pentru marfă și călători, un vagon rezervat «cumpărătorilor de diamante». Acest vagon era socotit mijlocul de transport personal al lui Bernard Barnato, proprietarul unei dughene de sclinduri cu o inscripție modestă — «Cumpărător de diamante

autorizat», dar care era de fapt regie neincoronat al Kimberley-ului. Lupta dintre frații Rhodes și Barnato a durat 16 ani și s-a încheiat cu acaparea firmei acestuia din urmă. La 18 iulie 1889, Cecil Rhodes semna cea mai mare cec cunoscut pînă atunci în istoria financiară, în valoare de 5 338 650 lire sterline, și compania «De Beers» devenea atotputernică peste diamantele sud-africane. Cecil moare în 1902 și imperiul fraților Rhodes începe cîrînd în mîna unui emigrant german, Ernest Oppenheimer, care îl lasă moștenire fiului său, Harry Oppenheimer.

Compania «De Beers» avea o capacitate anuală de producție egală cu întreaga cantitate de diamante extrase în lume pînă la mijlocul secolului trecut. Pentru a se evita scăderea prețurilor s-a pus însă la punct un sistem savant de «dozare» a cantităților lansate pe piață.

Era firesc ca terenurile de unde se recolectau zilnic tone de

◀ Coroana imperială a Iranului, făcînd parte din tezaurul statului, nu este purtată de șahișah decît la ceremonii. Coroana are montat în mijloc un uriaș diamant cu ape trandafirii «Darva-I-Noor», considerat la fel de frumos și prețios ca celebrul «Koh-I-Noor» care împodobește coroana regală a Angliei.

Tronul numit al lui Nadir — șahul Persiei între anii 1736 și 1747 — face parte tot din tezaurul de stat al Iranului. Piesă unică în lume, tronul e făcut din lemn acoperit cu aur și încrustat cu 26 733 pietre prețioase — diamante, rubine, safire și smaralde.

▶ Pentru fiecare carat de diamant, 250 tone de pămînt răscolit. Fotografia pe care v-o prezentăm a fost făcută în India, unde, ca și în Republica Sud-Africană sau Rhodesia, exploatarea primitivă a diamantului coexistă cu metodele mecanizate.

nisip diamantifer să fie păzite cu strășnicie. Baraje de sîrmă ghimpată, rețele încărcate cu electricitate, cîini polițiști, elicoptere de observație, oameni-broască pentru supravegherea litoralului, percheziții obligatorii și trecerea prin fața aparatului cu raze X pentru orice vizitator, inclusiv pentru președintele companiei — se înscriu în ansamblul măsurilor de precauție. Ele nu sînt egale decât de cele luate deasupra perimetrului oceanic, unde se draghează mîl bogat în diamante. Faimoasa «De Beers» a creat două filiale, «Consolidated Diamond Mines» și «Marine Diamond Corp», care controlează plajele și spațiul submarin în dreptul «coastei de diamant» — Sperrgebiet. Se spune că, odinioară, dacă te aplecai și luai un pumn de nisip, găseai cu siguranță și cîteva diamante; din 1908, de cînd se desfășoară exploatarea sistematică a acestor locuri, pietrele prețioase aflate la îndemînă s-au rărit. Deșertul aspru, care se întinde muți kilometri de la țarm, ca și valurile dezlănțuite ale oceanului constituie suficiente elemente de natură să-l descurajeze pe cei tentați «să culeagă» bogății; cu toate acestea, pătrînderea pe acest țarm este la fel de riguroasă împiedicată ca și pe celelalte domenii «De Beers».

...Între timp, pe meleagurile unde micul Pavka găsește cîndva o «mărgea» s-a născut «fabrica de diamante» a Uniunii Sovietice. La mijlocul lanțului muntos al Uralilor, Sclugor, afluent al Peclorei, poate fi considerat o adevărată uzină de diamante. Nisipul diamantifer este strîns de drage. Cînd pe ecranul de bord apare semnalul zăcămintului kimberlite — roca în care se ascund cristalele dure

DRUMUL DIAMANTULUI

Ca și celelalte diamante celebre,
și acesta, supranumit «diamantul albastru»,
are o istorie agitată.

Un episod: adăugat la colecția
de diamante ale coroanei
de Ludovic al XIV-lea,
purat de Maria Antoaneta,
este furat în 1792,
cinci dintre făptași
sunt condamnați la moarte.

de diamant — sună alarma: roca este adusă la suprafață și supusă unui tratament chimic special, iar apoi este separat cel mai strălucitor, mai dur și mai limpede dintre minerale. Din mîlul negru al Sciugorului se naște fama comoriilor din Urali. Regiunea siberiană lăcuia compe-tează, la rîndul ei, harta bogățiilor diamantifere ale Uniunii Sovietice.

ÎNTRE GENEZĂ ȘI IMITATIE

Asupra formării diamantelor există mai multe teorii. Cea admisă de majoritatea oamenilor de știință presupune că, în urmă cu circa 70 milioane de ani, la adîncimi mai mari de 200 km, la o presiune de 50 000 kg pe cm² și la o căldură de cel puțin 3 000°, atomii de carbon pur au început să se cristalizeze. După răcirea scoarței, care a durat milioane de ani, exploziile subterane au împins rocile diamantifere spre suprafața pămîntului. Cu timpul eroziunea a atacat culmile vulcanilor și rocile au început să se răspîndească. Cît timp nisipurile de pe anumite plaie din India și Brazilia au fost unica sursă de diamante, nîmănuși nu-i trecea prin minte că undeva pe pămînt această piatră prețioasă s-ar putea găsi depozitată în veritabile mine. Și minele acestea existau. Tot așa cum n-ar fi exclus ca deceniile care vin să aducă confirmarea ipotezei geofizicianului George Kennedy de la Universitatea din Los Angeles, care, pornind de la ideea că diamantele au fost aduse la suprafața pămîntului de activitatea vulcanică, a emis teoria că la adîncimea de 200 km diamantele sînt la fel de frecvente ca firele de nisip pe plajă. Deocamdată însă mijloacele necesare pătrunderii la o asemenea adîncime lipsesc...

Paralel cu exploatarea zăcămintelor cunoscute și căutarea de rezerve noi, se fac încercări pentru crearea diamantului artificial. S-a ajuns la concluzia că din grafit încălzit la 2 500° și supus unei presiuni de 13 000 kg pe cm² se obține diamant sintetic. Pînă în prezent nimeni n-a izbit însă să «producă» diamante suficiente de mari pentru a fi folosite ca bijuterii, ci numai praf de diamant și diamante industriale minuscule.

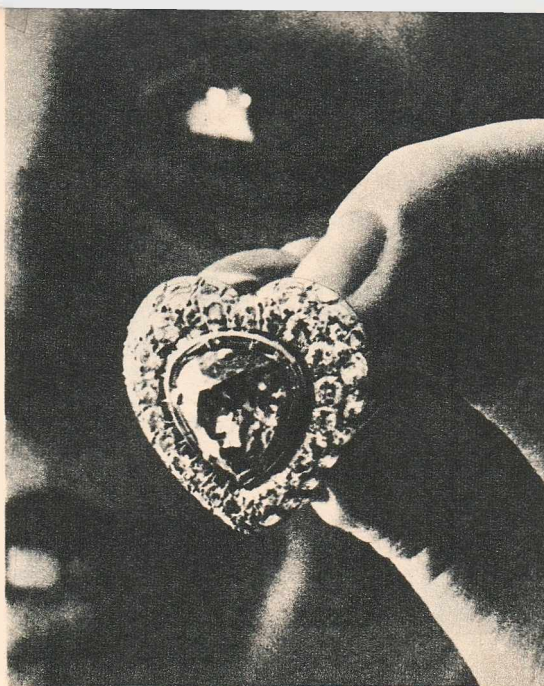
Data unanim admisă a nașterii diamantului «fabricat»: 1953. Locul nașterii: Suedia. Dar bucuria obținerii primelor 40 de pietricele, după 23 de ani de strădanie, i-a făcut pe specialiștii suedezi să uite să breveteze metoda de producție. În consecință, în 1955 compania americană «General Electric» a copiat procedeul suedez de fabricare a diamantului artificial, iar în 1958 «De Beers» a considerat că se poate iansa și în producția diamantului sintetic după același procedeu, pe care a avut însă grijă să-i breveteze, bineînțeles pe numele său. A urmat un proces răsunător — în cursul căruia nici nu s-a mai făcut aluzie la faptul că descoperirea aparține savanților suedezi — pentru ca în cele din urmă cele două companii să ajungă la un compromis...

Deocamdată diamantele artificiale sînt departe de a putea face concurență vestitelor «Koh-I-Noor», «Orlov», «Steaua Sudului», «Cullinan», «Regent» sau «Marele Mogol». Nici măcar diamantelor de dimensiuni obișnuite, ale căror «focuri» scilepsesc în vitrinele magazinelor de bijuterii. Totuși se pare că momentul cînd piatra artificială va detrona diamantul natural se apropie inevitabil. Există, desigur, îndoieli legate de calitatea diamantului artificial: în definitiv, perlele de cultură, adeseori chiar mai perfecte decît cele naturale, au totuși un preț considerabil mai scăzut. Putem spune că, în orice caz, sintetizarea diamantului artificial a făcut să înghețe pentru o clipă zîmbetului pe chipul satisfăcut al proprietarilor de terenuri diamantifere din Africa de Sud și al traficantilor de la Londra, Amsterdam și Anvers.

ADEVĂRUL DESPRE «RUDA SĂRACĂ»

Sigur este că, cel puțin pe piața diamantului industrial, concurența produsului sintetic se va face din ce în ce mai mult simțită. Și de fapt aceasta este «marea piață» a pietrei prețioase. Noțiunea de diamant s-a confundat prea des cu cea de bijuterie; «ruda săracă», nu îndeajuns de frumoasă, prezintă un interes mai mare chiar decît nobilile diamante de podoabă. Nu există nici un ait produs în stare să taie, sa graveze, să netezească sau să rupă mai bine decît diamantul. În prezent 75 la sută din diamantele recoltate în lume sînt destinate scopurilor industriale. Statisticile indică faptul că în 1969 au fost vîndute în întreaga lume 45 milioane de carate pentru a fi utilizate în domeniile industriale și științific. Este, de pildă, semnificativă folosirea diamantului pentru tăierea cauciucului, sticiei, chiar a

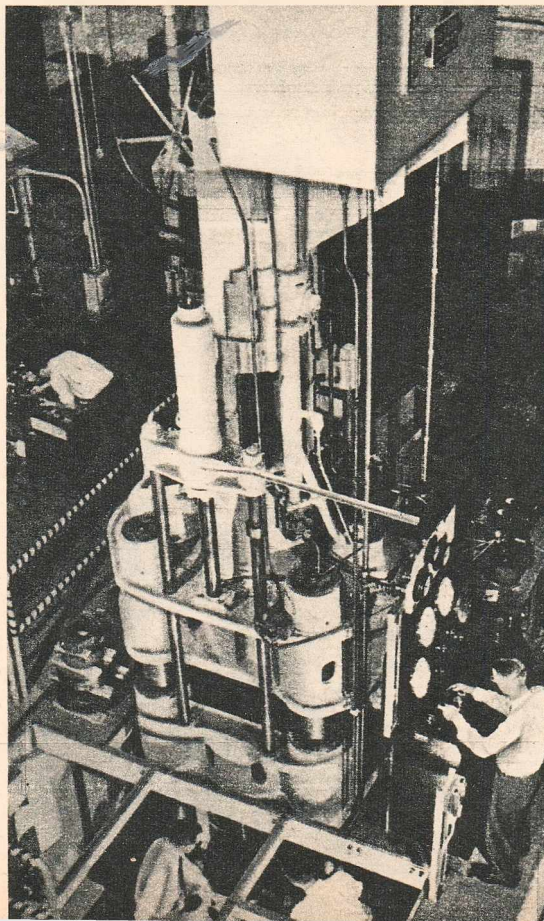
Din grafitul încălzit la 2 500 grade,
și supus unor mari presiuni în agregate
asemenea celui din fotografie,
se obțin diamante sintetice
— o continuă amenințare potențială
la adresa celor naturale.

pasteilor alimentare. S-a calculat că un ferăstrău, de orice tip, cu pînză din diamant are o rezistență de zeci și chiar de sute de ori mai mare decît celelalte. Principalele calități ale diamantului — duritatea și transparența — au înlesnit o serie de cercetări în domeniul presiunilor înalte. Alvin van Vannelberg, de la Biroul de măsuri din Statele Unite, a pus la punct celula de presiune cu diamant, un aparat care poate încăpea într-un buzunar și este capabil să producă presiuni pînă la 140 000 kg pe cm². Diamantul este utilizat pe scară largă și în producția de sîrmă foarte subțire, de oțel, de aramă sau de tungsten, în industriile electronică și aerospațială. Un avion modern, de exemplu, are nevoie de 80 km de fire și cabluri. Or, pentru producția acestora este suficient să se percuțeze un diamant la dimensiunile dorite. Se pot realiza cel puțin 10 000 km de sîrmă la dimensiunea stabilită, fără să se modifice calibrul, iar apoi piatra poate fi folosită pentru «tragerea» unui fir de sîrmă ceva mai gros. Cît privește găurirea diamantului, în ultima vreme au fost elaborate metode bazate pe ultrasunete și pe laser.

Materialele plastice cele mai noi utilizate la coroanele dentare sînt amestecate cu praf de diamant pentru a li se conferi un plus de rezistență. Lamele metalice utilizate la tăierea milimetrică a siliciului pentru semiconductori sînt consolidate cu praf de diamant. Cele mai bune ace de fonograf și de înregistrare a discurilor au capete de diamant. Un oftalmolog din Wilmington (S.U.A.), dr. Davis G. Durham, a realizat un bisturiu cu lamă de diamant, cu ajutorul căruia a făcut 200 de operații; acest instrument poate fi de asemenea folosit la operațiile pe urechea interioară și în grefele vaselor sanguine. S-a constatat că, mărită de o mie de ori la microscop, minuscula lamă apare perfect dreaptă, în timp ce lamele similare de oțel au un aspect crenelat. Acest bisturiu completează colecția instrumentelor medicale bazate pe diamant, singurul material capabil să taie fără să rupă țesuturile cele mai fine ale corpului omenesc.

...Atunci cînd sîntem orbiți de razele strălucitoare ale pietrei nestemate, să ne amintim deci că diamantul este, mai presus decît bijuterie, un prieten al omului. Și un element esențial al progresului tehnic, al dezvoltării.

de G. DIMISIANU

NICOLAE MĂRGEANU:

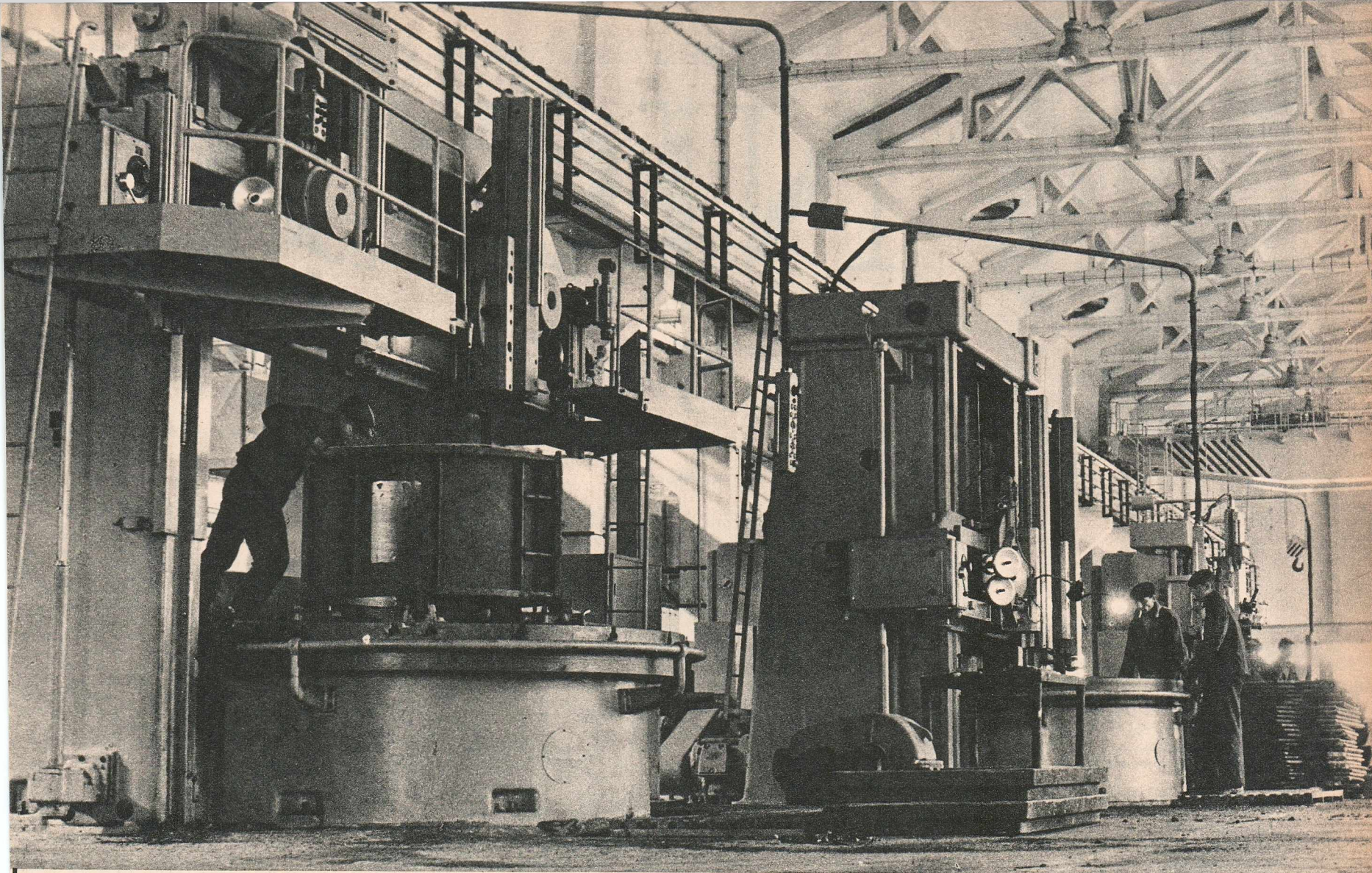
ROMANUL CARE UCIDE

Comentariile critice sînt destul de ingrate cu un domeniu de manifestare scriitoricească pe care s-ar cuveni să-l urmărească cu mai multă atenție, dacă nu pentru altceva cel puțin pentru argumentul că reprezintă, la noi, o creație exclusivă a literaturii actuale. Este vorba de romanul polițist, gen popular cu care generațiile mai vechi s-au hrănit importîndu-l în cantități uriașe, de cele mai multe ori prin intermediul unor întreprinzători animați de pure rațiuni comerciale, indiferenți așadar față de calitatea literară a textelor transpuse în românește. Înainte de război nu sînt semnabile preocupări autohtone în această direcție, în afara unor cazuri accidentale (cum ar fi, între altele cîteva, *Amindoi* de Liviu Rebreanu, un roman țesut pe canava polițistă), dar ele nu au format, desigur, obiectul unei activități profesionalizate, ca și inexistentă în acea perioadă.

O astfel de activitate s-a dezvoltat în anii din urmă prin contribuția unor scriitori deveniți repede cunoscuți în medii largi, cum ar fi Constantin Chiriță, Haralamb Zîncă, Teodor Constantin sau Nicolae Mărgăneanu (de a cărui ultimă lucrare ne ocupăm aici), autori care, deși s-au manifestat și se manifestă și în alte direcții de creație, acordă un interes special și susținut domeniului de care vorbim, iar unii par decizi chiar să i se dedice integral. Tendința credem că trebuie încurajată, fiindcă are destule șanse să schițeze, în cuprinsul literaturii de astăzi, un capitol de sine stătător și o face înfruntînd o prejudecată încă de mulți împărtășită: aceea a genurilor minore. Este încă de luptat pentru impunerea unei constatări de bun-simț; poți rămîne scriitor nesemnificativ abordînd marea problematică existențială, marile teme, după cum poți crea opere nemuritoare fixat la registrul temelor minore. Inutil de a mai aduce exemple din nenumăratele pe care le oferă orice literatură din orice epocă.

Dar să nu amînăm prea mult prin acest preambul (totuși necesar) comentarea cărții lui Nicolae Mărgăneanu intitulată *neliniștitor* (în spiritul genului!) *Romanul care ucide* (Editura Dacia, Cluj). O narațiune polițistă de factură clasică, am spune, în sensul că accentul e pus pe inventiva complicare a unei întâmplări ce rămîne enigmatică pînă atunci cînd autorul socotește că este timpul să ne ofere dezlegarea, menținîndu-ne așadar permanent în plasa abilității sale epice. Dar nu e numai intrigă, acțiune pură în această carte, ci și observații psihologice, o intuire fină a reacțiilor interioare care distanțează întrucîtva personajele lui N. Mărgăneanu de linearitatea tradițională. Nu vom divulga, desigur, nimic din acțiunea propriu-zisă a romanului, mai ale că ceea ce vrem să subliniem ca realizare deosebită scriitorului ține de alt aspect decît de ingeniozitate construcției. Bineînțeles că înlăunțuirea evenimentelor e făcută cu toată priceperea combinativă de care dispune un autor exersat, dar el nu rămîne la atîta. Scontează un subtil efect de joc psihologic și îl obțin deplin. Ideea sa originală e de a-l atrage, treptat, în cercul autorilor posibili ai crimei de care e vorba în carte (un număr limitat de indivizi, fiindcă faptul consumat în spațiu închis) chiar pe narator. Implicarea acestuia e de ordin psihologic dar și faptic, fiindcă povestirea procură o serie de elemente în acest sens astfel că, progresiv, o suspiciune generală se instalează alimentată prin frînturi de convorbire, gesturi rețzate la mijloc, aluzii strecurate, totul dozat foarte atent și rezolvat în limita strictei verosimilități psihologice.

Cartea se citește cu dublu interes așadar: un orientat spre intrigă, celălalt spre urmărirea faptelor de trăire interioară; iar la însușirile de rutinat constructor și bun observator moral să adăugăm simpatice umor al lui N. Mărgăneanu, un scriitor de resurse mult bogate decît i se recunosc în prezent.

UPSRUC-Găești

DUPĂ PRIMUL AN DE ACTIVITATE

Crearea, în iunie 1969, la Găești, a unei Uzine de piese de schimb și reparat utilaj chimic s-a repercutat cu dublu efect în economia noastră. În primul rând a fost rezolvată în bună parte problema necesarului de piese de schimb și utilaje solicitate de gigantul industriei noastre chimice (Combinatul chimic-Craiova, Combinatul de fibre artificiale-Brăila, Grupul industrial chimic-Râmnicu Vilcea, Grupul industrial de aluminiu-Slatina, Combinatul petrochimic-Pitești — asta ca să-i cităm doar pe cei mai importanți). În al doilea rând, construirea uzinei a însemnat o contribuție adusă la crearea și dezvoltarea a încă unui centru industrial pe harta țării: orașul Găești.

Alături de UPURC-Făgăraș și IMAC-Otopeni (București), UPSRUC-Găești reprezintă astăzi unul dintre pilonii de bază ai industriei noastre chimice.

Approape 7 000 de repere de piese de schimb se realizează aici într-o diversitate mare de tipodimensiuni, care necesită o concentrare a efortului pentru precizie.

«La milimetru» a devenit o expresie cu

largă circulație în colectivul uzinei din Găești, fie că e vorba de sectorul de fabricație a roților dințate, fie că este vorba de secția care finalizează operațiunile de prelucrare și execuție a diverselor piese de schimb din aluminiu pentru cuvele de electroliză, cum ar fi: tija portanod, dispozitivele de prindere, conducătorii de curent pentru cuvele de electroliză ș.a.

Dacă ne gândim că numai aceste piese din aluminiu reprezintă circa 15 la sută din valoarea totală a planului de producție, găsim justificată atenția specială care se acordă realizării lor, scopul reprezentându-l calitatea, care nu trebuie să fie cu nimic mai prejos decât a celor importate pînă mai ieri. (Ca urmare a obținerii de către Grupul industrial de aluminiu-Slatina a semifabricatelor din aluminiu s-au putut realiza în țară piesele enunțate.)

Unele din utilajele sau chiar numai piesele realizate la noua uzină din Găești sînt extrem de complexe. Amintim printre acestea: recipientii sub presiune din oțel carbon și inoxidabil destinați instalațiilor din in-

dustria chimică; diversele tipuri de filtre necesare separării și reținerii unor materiale pulverulente rezultate din procesul de fabricație; atomizoarele — destinate procesului de uscare, montate acolo unde necesitățile de fabricație constau în obținerea dintr-o masă lichidă a unor produse sub formă solidă (granule); diversele schimbătoare de căldură și răcitoare; coloanele de uscare sau condensatoarele și multe altele. Într-un viitor nu prea îndepărtat, numărul acestora va crește considerabil, ca urmare a dublării producției globale, care se va înregistra în anii prezentului cincinal.

Exprimat valoric, aceasta înseamnă o producție marfă de peste 300 milioane lei anual. Semnificativ ne apare faptul că această depășire a actualului stadiu al producției se va obține cu investiții relativ mici, restul posibilităților asigurându-l acțiunile de auto-utilare și utilizare la maximum a suprafețelor și capacităților de producție existente.

Continuînd acțiunea de asimilare în țară a unor piese de schimb, UPSRUC-Găești va realiza o bogată gamă de astfel de pro-

duse, cu tipodimensiuni diferite, din fontă, oțeluri și neferoase, care vor ajunge la circa 10 000 de repere, prezentînd un ridicat grad de tehnicitate și încercînd să satisfacă, în continuare, cerințele unităților din chimie.

Elementul care va interveni în profilul uzinei — reparația capitală a utilajelor chimice — va oferi, sintem convinși, întregului colectiv prilejul de a-și afirma întreaga gamă a posibilităților profesionale, răspunzînd astfel încrederii ce i s-a acordat o dată cu încredințarea acestui gen de lucrări.

De altfel, așa cum ne informa directorul adjunct al uzinei, tov. ing. Nicolae Stanciu, cei peste 1 000 de elevi care vor pași în 1972, pentru prima oară, pragul Grupului școlar profesional de chimie, ce va funcționa în cadrul uzinei, vor beneficia de admirabile condiții de învățură, care vor stimula pregătirea lor, pentru ca atunci cînd vor trebui să acționeze în producție să facă dovada că școala i-a pregătit temeinic.

UN MARE CĂRTURAR AL POPORULUI ROMÂN

NICOLAE IORGA

o sută de ani

de Vasile NETEA, doctor în istorie

Profesor, istoric, poliglot, critic și istoric literar, poet și autor dramatic, ziarist, orator, om politic, ctitor și conducător de așezăminte și publicații științifice și culturale, Nicolae Iorga — născut la 5 iunie 1871 în orașul Botoșani — a ilustrat timp de 50 de ani toate compartimentele vieții publice românești, impunându-se ca una dintre cele mai coplășitoare personalități ale timpului său.

Numit în 1894, după studii strălucite făcute la Paris, Berlin și Leipzig, profesor de istorie universală la Universitatea din București, în anii următori N. Iorga a fost solicitat să predea și la Academia de înalte studii comerciale și industriale, la Școala superioară de război din capitala României, precum și la Sorbona, unde în anul 1921 a fost numit profesor agregat. Dominat de o impetuoasă vocație didactică, ineztrată deopotrivă cu darul de foc al cuvântului, rostit profund și ager într-o nemărginită gamă de posibilități și nuanțe, ca și cu geniul cercetării, studierii și interpretării documentelor în sugestive și avântate forme și formule literare, N. Iorga a fost prin excelență profesor. — *il professore*, cum aveau să-l numească italienii — profesoratul constituind pentru el adevărata bază a creației sale științifice în toate domeniile, adevărata forță și sursă a prestigiului său.

Cu aceeași pasiune s-a dedicat și cercetării științifice în cadrul Academiei Române — al cărei membru activ a fost ales în 1911 — și al institutelor înființate de dînsul, precum și difuzării culturii în masele largi prin intermediul «Ligii culturale», — al cărei secretar general a fost ales în 1908, iar președinte în 1919 — al Universității populare de la Văleni de Munte, — creația sa — al Radiodifuziunii și al altor altor societăți și așezăminte culturale.

Nici un istoric român n-a abordat un cîmp de cercetare mai vast și mai felurit ca N. Iorga, el fiind în același timp istoric al vieții publice a românilor, al luptei lor pentru unitatea statului național, al civilizației, literaturii și artei românești, al învățămîntului, al armatei române, al comerțului, agriculturii și industriei, al tuturor formelor de viață și muncă românească, precum și al locului pe care românii îl ocupă în istoria lumii.

Sintezele sale cu privire la istoria românilor — *Geschichte des Rumänischen Volkes* (scrisă în două volume, 1905); *Histoire des Roumains et de leur civilisation* (Paris, 1910), *Istoria românilor* (zece volume, 1936-1939) — reprezintă cele mai grandioase realizări ale istoriografiei române vechi.

Concomitent cu cercetarea istoriei românilor, N. Iorga a întreprins largi investigații și asupra istoriei universale, dînd și în acest domeniu, pe lîngă numeroase lucrări consacrate Imperiului bizantin, Imperiului otoman, Franței, Italiei, Angliei, Austriei, Germaniei, Serbiei etc., o amplă sinteză intitulată: *Essai de synthèse de l'histoire universelle* (patru volume, Paris, 1924-1928).

În ultimii ani ai vieții a întreprins o uriașă

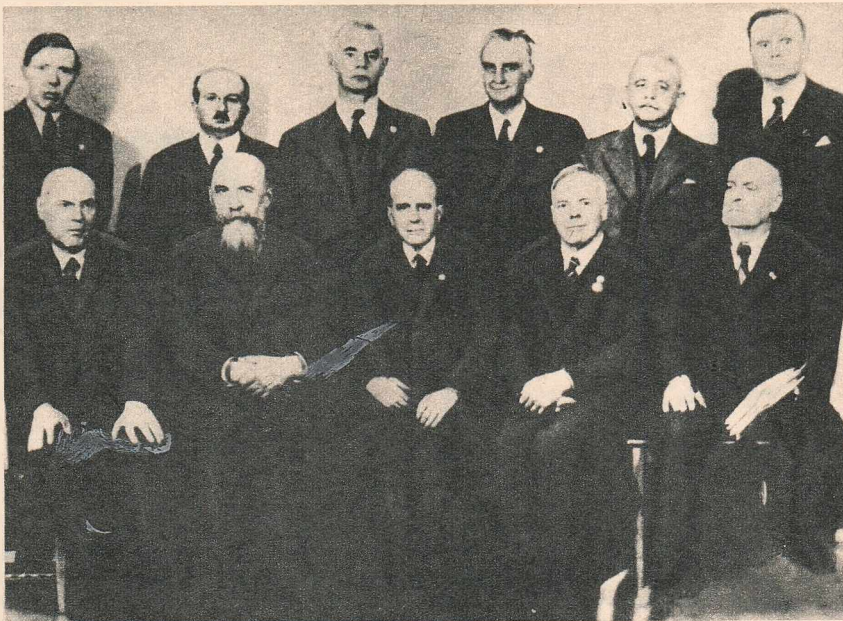

CINSTIT DE UNIVERSITĂȚILE ȘI ACADEMIILE LUMII

Pentru meritele sale științifice, mai înalte în istorie — poate — decît ale oricărui altuia din contemporanii săi, N. Iorga a fost proclamat Doctor honoris causa al principalelor universități europene și americane și ales membru a peste 20 de academii și institute de istorie. Începutul l-a făcut Universitatea din Bruxelles, care l-a proclamat Doctor honoris causa în 1923; rînd pe rînd i s-a făcut apoi aceeași onoare de către universitățile din Paris, Roma, Oxford, Strasbourg, Geneva, Lyon, Bratislava. În Statele Unite a fost proclamat Doctor honoris causa al Universității Columbia.

Academiile și institutele din Paris, Roma, Veneția, Praga, Stockholm, Varșovia, Napoli, Belgrad, Atena, Lisabona, Santiago de Chile, Alger l-au ales membru de onoare, activ sau corespondent.

Fotografia de față reprezintă un aspect de la ceremonia acordării titlului de către Universitatea din Oxford (1930). Alături de marele istoric — îmbrăcat în toga tradițională a universității — se află d-na Ecaterina Iorga și N. Titulescu, ministru al României la Londra, precum și membri ai legației.

REPREZENTÎND ROMÂNIA LA CONGRESURILE INTERNAȚIONALE DE ISTORIE

În perioada interbelică, N. Iorga a fost principalul reprezentant al României la congresele internaționale de istorie.

În 1921 a participat astfel la Congresul de istoria artelor ce s-a ținut la Paris; în 1923, la Congresul internațional de istorie de la Bruxelles; în 1924, la Congresul de bizantinologie organizat la București din inițiativa sa; în 1927, la congresul similar de la Belgrad; în 1928, la Congresul internațional de la Oslo; în 1929, la Madrid; în 1930, la Cambridge; în 1933, la Varșovia; în 1935, la Congresul de studii bizantine de la Roma; în 1938, la Zürich. La toate aceste congrese N. Iorga a adus o amplă contribuție la dezvoltarea istoriei ca știință și la cunoașterea istoriei poporului român.

Fotografia alăturată îl reprezintă în rîndul celor mai de seamă istorici ai lumii, întrunit în septembrie 1938 la Zürich. La acest congres N. Iorga a prezentat comunicarea: **Permanentele istoriei.**

lucrare care, în 25 volume, trebuia să cuprindă *Istoriologia umană*, cu alte cuvinte, întreagă istoria umanității de la comuna primitivă și pînă în contemporaneitate.

Deși idealist ca formație și adept al dezvoltării societății omenesti pe cale de evoluție, N. Iorga a dat totuși o accentuată atenție și factorilor materiali și a scris despre răcoalele și revoluțiile românești pagini de largă comprehensiune și justificare.

Mai mult decît oricare din istoricii vremii sale, N. Iorga a menținut un necontenit contact cu actualitatea, istoria fiind considerată nu numai ca un studiu al faptelor din trecut, ci și ca un impuls permanent pentru noi acțiuni, pentru fecundarea zilei curente. «Pulsul preocupărilor noastre —

afirma el în lecția de deschidere din anul 1920 — să bată în ritmul, fie și înfrigurat, al timpului. Orice subiect am trata, îndată ce trecem de domeniul pe care să-l știm mărginit și să-l concepem modest, al constatărilor noi, cu care se îmbogățește istoria, să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme doarește pentru folosul ei. Să pornim de la societatea contemporană și să revenim la dînsa».

Autor a peste 1 250 broșuri și volume — multe dintre ele scrise în limbile franceză, germană, engleză și italiană — și a peste 25 000 articole, evocări și studii, N. Iorga oferă totodată și un elocvent exemplu de muncă.

Pasiunii pentru arhive și biblioteci N. Ior-

ga i-a adăugat în mod permanent și pe aceea de a călători. el fiind — atît în țară cît și în străinătate — unul dintre cei mai asiduși călători ai timpului său și totodată unu dintre cei mai fecunzi autori de note și studii de călătorie. Ca și Eminescu, Iorga a ajuns să fie «stăpîn pe tot patrimoniul în timp și spațiu al poporului român».

Asimilarea imensei opere a lui N. Iorga pretinde însă un lucid discernămint critic fiindcă, întocmai ca și alți mari savanți Iorga nu este nici el infailibil. Infailibilității sale i se opune de altfel însăși materia de lucru a istoricului, care prin nesfîrșitele documente ce o alcătuiesc — documente care nu se descoperă toate deodată — este supusă necontenit la restructurări și adău-

SI AL LUMII, O PERSONALITATE COPLEȘITOARE:

E IORGA

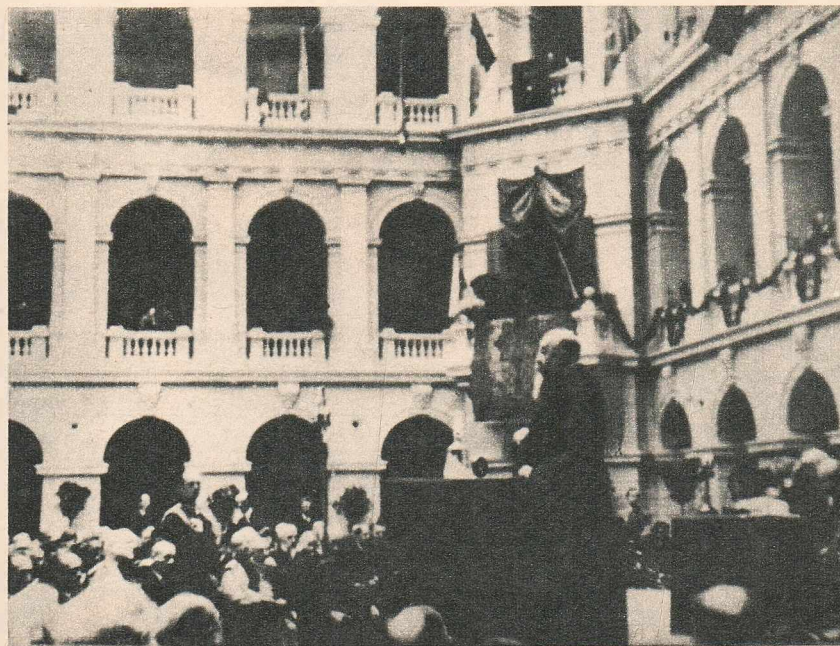
de la nașterea

O MIE DE CONFERINȚE!

N. Iorga a fost unul dintre cei mai mari conferențieri nu numai ai poporului român, ci și ai lumii. Numărul conferințelor sale ținute în principalele orașe ale Europei și ale Statelor Unite ale Americii se ridică la aproape o mie.

În fotografie: marele învățat vorbind în amfiteatrul Richelieu de la Sorbona (1921). În anii următori a ținut conferințe în orașele franceze Lyon, Strasbourg, Nancy, Amiens ș.a., precum și la Londra, Oxford, Cambridge, Roma, Veneția, Milano, Genova, Berna, Geneva, Zürich, Praga, Bratislava, Bruxelles, Varșovia, Cracovia, Lvov, Copenhaga, Oslo, Upsala, Stockholm, Madrid, Sevilla, Barcelona, Lisabona, Coimbra, Belgrad, Atena etc., etc.

În Statele Unite a vorbit, în anul 1930, la Columbia University, la universitățile din New York, Indiana Harbour, Los Angeles și altele. Conferințele sale atingeau teme altă din istoria țărilor vizitate cit și din istoria lumii și a poporului român.

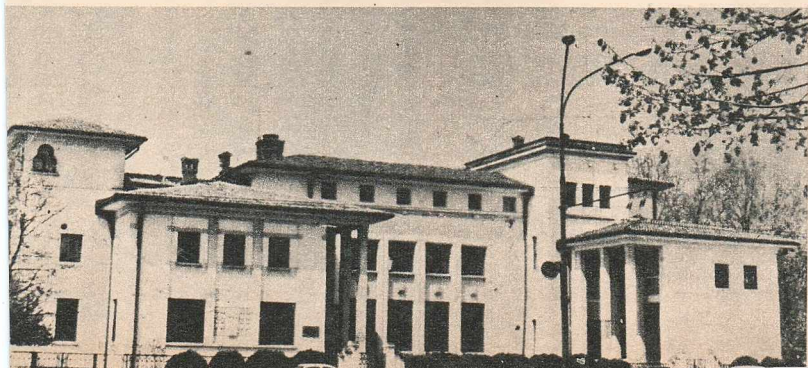
INIȚIATOR AL PRIMULUI CONGRES GENERAL DE BIZANTINOLOGIE

Între 14-24 aprilie 1924 s-a ținut la București — din inițiativa lui N. Iorga — primul Congres general de bizantinologie. După congres, participanții au fost conduși de N. Iorga într-o excursie în Moldova. Iată-i în frunte cu inițiatorul congresului pe scara și în fața pridvorului sălii gotice de la biserica Trei Ierarhi din Iași.

PRINCIPALA OPERĂ ISTORICĂ A SAVANTULUI

Coperta volumului I din principala operă a lui N. Iorga: Istoria românilor. A apărut la București, în zece volume, între anii 1936 și 1939. Vol. I (partea I) e intitulat Strămoșii, iar partea a II-a, Sigiliul Romei; vol. II, Oamenii pământului; III, Ctitorii; IV, Cavalerii; V, Vitejii; VI, Monarhii; VII, Reformatorii; VIII, Revoluționarii; IX, Unificatorii; X, Întregitorii. Sub titlul L'Histoire des Roumains et de la romanité orientale, opera a fost tradusă și în limba franceză.

CTITOR DE AȘEZĂMINTE CULTURALE

N. Iorga și-a legat numele și de numeroase ctitorii, de așezăminte și institute de cultură și știință. Amintim dintre acestea: Universitatea populară de la Văleni de Munte (1908); Institutul de studii sud-est europene (1914); Școala română din Franța (Fontenay-aux-Roses, 1921); «Casa Romena» de la Veneția (1930); Institutul de istorie universală (1936), azi Institutul de istorie «N. Iorga» (bd. Aviatorilor nr. 1). Fotografia reprezintă acest institut, construit după indicațiile sale, și căruia i-a lăsat cea mai mare parte din biblioteca sa.

giri, ce determină adeseori schimbarea unor opinii și puncte de vedere anterioare. Noilor documente, apărute adesea pe neașteptate, li se adaugă apoi pe parcurs noi metode de cercetare și apreciere, a căror confruntare cu trecutul cer istoricului aprecieri și concluzii deosebite de cele ale înaintașilor. În astfel de condiții, erorile sau contradicțiile sînt firești, dar nu acestea sînt concludente pentru valoarea unui istoric, ci — în cazul de față aplicat la Iorga — părțile pozitive ale operei lui, noul adus de el față de cunoștințele anterioare, influența exercitată asupra contemporanilor, atitudinea progresistă față de problemele timpului său. Iar din acest punct de vedere, deși soluțiile sale, bazate pe constatări lucide, n-au fost întotdeauna — mai ales în domeniul politic — eficiente, Iorga rămîne, fără îndoială, un istoric și un luptător cu îndelungată audiență la posteritate.

Mai puțin viabile sînt anumite părți din opera sa literară, îndeosebi poeziile și piesele de teatru, precum și unele din aprecierile sale critice asupra unor scriitori moderni ca T. Arghezi, Lucian Blaga, Ion Minulescu, G. Bacovia, I. Barbu ș.a.

Paralel cu activitatea științifică, N. Iorga a desfășurat și o intensă activitate ziaristică, el fiind unul dintre cei mai mari publiciști români. Prin articolele sale, savantul a luat la 1907 apărarea țaranilor români răsculați, a militat pentru realizarea unității politice a poporului român, iar în anii 1934-1940 a dus o înverșunată campanie împotriva nazismului cotropitor. Întreaga sa activitate a fost dominată de un profund patriotism și de o imensă iubire pentru toate popoarele lumii chemate să înfăptuiască împreună — pe calea păcii — o civilizație și o cultură care să fie a tuturor.

Campania împotriva nazismului și a acoliților săi din interior — legionarii — a fost purtată de marele cărturar cu prețul propriei sale vieți, fiindcă în seara zilei de 27 noiembrie 1940 el a fost răpit de la masa de lucru de la Sinaia, unde redacta «Istoriologia umană», și ucis în condiții miselești.

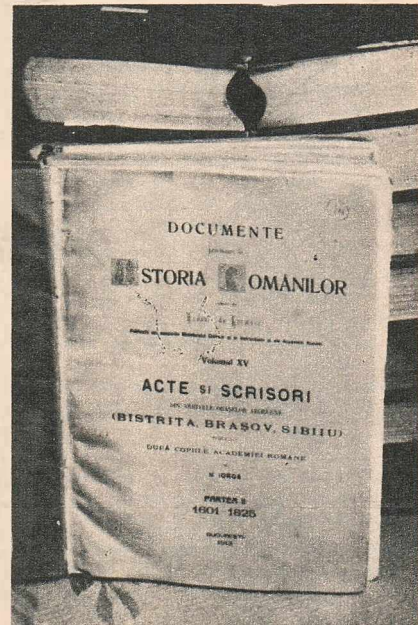
Prin opera sa gigantică și multilaterală, N. Iorga a rămas în conștiința poporului român, ca și a celorlalte popoare, ca unul dintre cei mai mari luptători pentru știința și cultura, pentru libertatea și pacea popoarelor, — a tuturor popoarelor — un far de orientare a umanității atît pentru prezent cît și pentru viitor.

UN PASIONAT CERCETĂTOR AL ARHIVELOR

N. Iorga a descoperit un uriaș număr de documente în numeroasele arhive pe care le-a cercetat atît în țară cît și în străinătate. Ele au fost publicate sub diferite titluri: Acte și fragmente cu privire la istoria românilor (3 vol., 1895-1897); Studii și documente cu privire la istoria românilor (31 vol., 1901-1916); Documente cu privire la istoria românilor (colecția Hurmuzaki, vol. X, XI, XII, XIV, XV).

Prin documentele publicate de marele cărturar — deși unele din ele cuprind erori de transcriere — s-a reinnoit întreaga istorie a României.

Coperta reprodușă reprezintă partea a III-a din vol. XV din colecția Hurmuzaki.

DE BUNĂVOIE

SI NESILIT DE NIMENI

de Rada POPOVICI și Tudor JIANU

După unele teorii, civilizația modernă, trepidând intens în marile metropole și centre industriale, uniformizează viața pînă la anihilarea personalității umane. De aci încercarea de evaziune a individului, care alege drept formă de apărare însingurarea. Cei care se împotrivesc mai înverșunat tentativei de uniformizare sînt, pare-se, tinerii. Dar dacă însingurarea este o formă consacrată de protest, acceptarea ei, ca atare, se manifestă paradoxal: spiritul gregar le dă, uneori, tîrcoale tinerilor, bunăoară, prin copierea în masă a clișeele vestimentare sau de limbaj. Fenomenul este de mai mare ori de mai mică întindere, de la caz la caz. Oricum, epoca noastră declanșează și ea un specific distinct în viața socială, după cum descoperirea combustiei cu aburi — să zicem — a lăsat la vremea sa o anume amprentă.

— Tinerii din ziua de astăzi nu au însușirile necesare pentru a deveni «oameni de casă», adică să întemeieze o familie statornică.

Declarația ritoasă a pensionarului Vasile Grigorescu (fost profesor) ne-a pus pe gînduri.

— De ce credeți asta?

— Fiindcă sînt mult prea grăbiți. Parcă nu ar avea timp pentru nimic, n-ar avea nevoie de nimeni. Căsnicia solicită o răbdătoare înțelepciune pentru a putea păstra armonia și înțelegerea. Eu nu-mi pot imagina un tată cu cămașă de culoare țipătoare și pantaloni cu tot felul de fermoare și ținte. Dacă educația unui copil este lăsată pe

seama unor părinți tineri cu asemenea tinută, eu cred că avem temeiuri să fim îngrijorați pentru fizionomia morală a viitoarelor generații.

Omul era sincer în convingerile și în grija sa. Să însemne asta că spusese sale sînt perfect adevărate? Firește, o concluzie definitivă nu putem trage. Totuși, iată o probă desprinsă dintr-un studiu recent întreprins de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului. Un eșantion ales din industrie ilustrează că proporția bărbaților căsătoriți este de 6,8% pentru cei în vîrstă de 19-21 ani, crescînd pînă la 49,8% pentru cei de 22-26 ani. Pentru femei, datele corespunzătoare cresc de la 29,4% la 61,9%. Cîți dintre acești tineri și tinere poartă cămăși roșii sau portocalii mini sau maxy, nu știm. În orice caz, certitudinea interlocutorului nostru, precum că tinerii nu au timp pentru căsnicie, este, în cazul de față, contrazisă. Au timp... aproape ca pe «vremea» sa.

S. Cristescu, proaspăt absolvent al Institutului de limbi străine, este căsătorit și are un copil de aproape doi ani: «Între generații au fost, de cînd lumea, anumite neconcordanțe de păreri. Bunăoară și mie îmi este greu să concep un tată cu gitul înțepenit în gulerul de celuloid minînd căruciorul copilului. Esențiale nu sînt culoarea cămășii tatălui sau coafura mamei, pentru viitorul de om al copilului. Seriozitatea și profunzimea unor tineri nu rezidă neapărat în tăietura clasică a vestimentației. De fapt mi se pare logic și firesc să existe nepotriviri între

epoca tramvaiului cu cai și cea a navelor cosmice. Chiar dacă se încearcă iar moda de pe vremea bunicii, e greu să te-ntorci înapoi și la mentalitate. Și de ce am face-o de fapt? De ce ne-am împotrivi mersului înainte?»

Am discutat și cu un grup de tineri constructori din zona Brazi. Tehnicianul Doru Popovici s-a lansat într-o arzătoare pledoarie: «Părinții noștri se simt foarte ofensați dacă nu le cerem consimțămîntul atunci cînd am decis să ne căsătorim. Și nu doar din orgoliu, ci pentru că îi stăpînește încă inerția. Desigur, înainte vreme o căsnicie se închea după îndelungi deliberări asupra dotei, a istoricului familiei din care descindea mirele sau mireasa și nu rareori «tîrgul» se strica pentru că una dintre părți nu ceda asupra zestrei maxime. Acum titlurile «nobiliare» au căzut, averea nu mai este un criteriu, și singurul... blazon a rămas în puterea minții și în afinitatea cu cel pe care l-ai ales ca tovarăș de viață. Cred că formula «de bunăvoie și nesilit de nimeni» are, în zilele noastre, un înțeles real».

Poate că zelosul adept al libertății opțiunii a omis, din nebagare de seamă, rolul părinților — dincolo de tîrguri — în alegerea viitorului soț sau a viitoarei soții. Ne-am amintit, apropo de asta, că N. Vasile, tînăr inginer, s-a căsătorit din dragoste fulgeră-

toare cu o absolventă de liceu, abstractie făcînd de protestul «babacilor». După cîteva luni de conviețuire ea s-a mutat la părinții ei, iar el la părinții lui, constatînd că nu s-au cunoscut îndeajuns înainte de căsătorie. Cîtă vreme trebuie să-ți studiezi logodnica sau logodnicul — iată un lucru pe care nimeni nu l-a prescriș pînă acum ca pe o rețetă cu formulă fixă. O anecdotă spune că doi bătrîni, în jur de 70 de ani, s-au prezentat la starea civilă pentru căsătorie. Erau prac-

Ai unde să fii tu însuși? ▶

tic «logodiți» de peste 40 de ani. Cineva i-a întrebat de ce încheie căsătoria atât de târziu. Mirele a răspuns: «Nu-mi place să mă pripesc». Firește, atât răstimp de chibzuială nu-i posibil decât la modul anecdotic. Dar iată opinia studentului V. Ursu: «N-aș vrea să mă căsătoresc cu ochii închiși și după aceea să mă întreb uimit: ce-i asta? Din păcate se mai întâmplă și așa, încât căsătoria, în loc să-ți ofere o certitudine fericită, este percepută ca o capcană în care nu știi cum ai intrat și, mai ales, din care nu știi cum să scapi...»

Afirmările profesorului pensionar de la început ne-au urmărit ca niște întrebări la care eram datori să răspundem cât se poate de riguros. Așa că, între altele, am căutat deslușiri și la Judecătoria sectorului I — București. Președintele judecătoriei, Gh. Șiclovan, și vicepreședintele, Gabriela Gaspar, ne-au asigurat că în ultimii ani sînt rare excepții divorțurile care se cer după o perioadă scurtă de conviețuire în comun a tinerilor soți. (Deci tinerii au totuși vocația căsniciei.) Cei doi interlocutori aveau remarcat în schimb că ponderea reclamațiilor în procesele de divorț o dețin femeile. De ce? Fiindcă independența materială a femeii operează mutații și în reacțiile interioare. Jigniri, în aparență neînsemnate, lezează demnitatea soției, care participă egal (cel puțin... dacă nu punem

Aspectul exterior al tinerilor părinți are de-a face cu educația copilului?

la socoteală și treburile casnice) la cheltuielile menajului. Iată deci o altă caracteristică a epocii contemporane. Bunicile și străbunicile noastre răbdau cu stoicism serviciile căsniciei. Numai din devotament și din dorința conservării armoniei familiale? Evident, nu. Tema pentru «ziua de mine», lipsa oricărei profesii erau determinante, nici vorbă. În cercetarea efectuată în rîndul unui lot de tineri muncitoare (necăsătorite) din Pitești, la întrebarea: «Dacă viitorul soț ar avea un venit suficient pentru întreținerea familiei voastre, ați continua să munciți?» — peste 83% au răspuns categoric: «Da, aș munci mai departe».

Tinăra familie de medici Cornel și Doina Oproiu este de părere că într-o căsnicie durabilă se cere evoluția egală a celor doi soți, care pornesc aproximativ de pe aceeași platformă, indiferent de profesie. Căsnicia își pune la îndeplinire un spirit de ordine, un ritm de viață organizată, nu numai în limitele vieții conjugale, ci și în sfera socială. Dar pentru ca nici unul dintre soți să nu bată pasul pe loc sau să rămînă în urma celuilalt, e necesară o completare reciprocă, o întraajutorare prietenească, generoasă, în toate treburile căsniciei, în creșterea și educația copiilor, care, ca și celelalte îndatoriri, nu-i drept să rămînă doar de seama soției.

Firește, observația este cel puțin de bun-simț. Dar dincolo de latura ei ideală?...

A angaja o discuție, fie chiar sumară, asupra problemelor tinerei familii contemporane, recunoaștem, este o tentativă riscantă.

Revista noastră își propune totuși să dea curs mai departe acestei discuții, invitându-și cititorii să participe cu experiența și opiniile lor la această dezbatere, cu implicația răspunderii civice a fiecăruia în parte.

cronica judiciară

de Sergiu ANDON

ZELOSUL

Trenul a plecat la timp din Brașov, înșesat de oameni, — 3001 este un tren punctual, spre deosebire de altele — totdeauna e înșesat de oameni, călători ocazionali, dar mai ales navetiști, muncitori pe care îi presară prin stațiile dinspre Sighișoara, după care trenul se tirăște mai departe, ușurat, spre Blaj, Teiuș..., mai departe. În ziua aceea nu ajunsese încă la Sighișoara, nu ajunsese nici măcar la Bod, ce mai... abia pornise din Brașov.

— Biletele la control!
Nu. Nu s-a zis așa. Verificarea începuse metodic, un conductor a început de la primul vagon, un altul, simultan, de la urmă, alți doi de la mijloc, spre extremități, conform instrucției, cu formula de politețe prevăzută de regulament:

— Prezențați, vă rugăm, legitimațiile dumneavoastră de călătorie!

Astfel s-a adresat și conductorul I.T. călătorilor îngheșuiți pe ultima platformă a ultimului vagon. Unul dintre ei, un tînăr nesăbuit, stătea în afara vagonului, pe placa aceea metalică ce asigură legătura dintre vagoane, numită punte de intercomunicație, care acolo atîrna inutil, în gol, faptele petrecîndu-se, după cum spuneam, la sfîrșitul trenului.

Tînărul a arătat și el, de la distanță, de afară, un abonament pe care-l flutura spre privirile controlorului. I s-a cerut să-l înnemizeze, abonamentul părea expirat, dar tînărul n-a vrut. L-a băgat la loc în buzunar. Conductorul l-a invitat să intre în vagon, călătorul în echilibru a refuzat.

I.T. a plecat să raporteze cazul șefului de tren, Vasile Groza. Șeful s-a deplasat personal, infierbîntat, energic, decis să rezolve cu fermitate cazul. Stare de spirit pe care o sugerează, printre altele, neglijența cu care călca peste bagajele întinse pe culoare. Trenul trecuse de Stupini.

— Legitimația dumneavoastră de călătorie!
Tînărul a scos iarăși abonamentul probabil expirat, fluturîndu-l deasupra capului, și l-a băgat din nou în buzunar.

Vasile Groza a dat să-l apuce de haine. «Contravenientul» s-a retras cu un sfert de pas. Ceilalți călători au intervenit, sfătuirîd șeful de tren să aștepte pînă la prima oprire. Pericolul era evident. Dar Vasile Groza se infierbîntase rău. A pășit el însuși pe puntea de intercomunicație ce atîrna în gol. Tînărul s-a retras pe tampon. Ceferistul era acum complet în afara vagonului. Cu o mină se ținea, cu cealaltă încerca să-l apuce pe tînăr.

Trenul înainta cu viteză spre Bod. Insistențele celorlalți de a se aștepta oprirea erau tot mai aprinse. Drept răspuns, Groza a slobozit o injurătură. O injurătură la adresa tînărului, sudalmă prin care vroia să arate că puțin îi pasă de ce s-ar putea întîmpla.

Gheorghe Alexe, un călător care asista la scenă, a făcut o ultimă încercare de a-l tempera. S-a oferit să plătească el amenda pentru tînăr.

Prea târziu. Șeful era decis să fie ferm. Să nu pară moale, incapabil, necorespunzător, tras pe sfoară. Nu realiza că procedînd cu atîta imprudență nu dovedește autoritate, ci coboară la nivelul nechibzuinței tînărului. Cum se zice de obicei — nu s-a orientat.

L-a apucat pe contravenient de haină și l-a tras spre el. Tînărul a călcat în gol. Cu un ultim reflex, Vasile Groza s-a lăsat spre interiorul vagonului, încercînd să restabilească și echilibrul «victimelor». Să-l țină. Dar tînărul atîrna acum doar cu un genunchi pe puntea aceea metalică, iar cu restul corpului în spațiul gol despăcat de trenul în viteză.

Restul nu s-a petrecut, cum s-ar crede, fulgerător. Semăna mai degrabă cu o secvență dintr-un film de aventuri cu trucuri și cascadori, la care spectatorii naivi aplaudă și bat din picioare asistînd la lupta nefiresc prelungită, dinainte pierdută, cu legile fizicii. Ceferistul îl ținea cu disperare pe tînăr de veșminte, încercînd să-l salveze, dar corpul acestuia se lăsa tot mai mult în gol, se mai sprijinea de placa metalică doar cu bărbia, trenul trecea peste un pod, riul Ghimbășel, tălpile tînărului începuseră să se bată de traverse, de traversele ce deflau amezător, pînă ce ele, traversele și hăul din urma trenului, l-au înghițit cu totul, transformîndu-l într-o moșildeată inertă între șine, cu un abonament în buzunar, valabil sau expirat.

Scenă de groază ai cărei spectatori n-au țîțit din limbă, n-au pîșit din buze, n-au aplaudat. Au vrut doar să-l lîșeze pe zeos. Pe zeosul mai nesăbuit decît nesăbuita-i victimă, pe împuternicitul care n-a știut să aleagă metodele, să-și dozeze energia, să-și învingă minia, nu minia lui de salariat, ci minia de om cu sufletul mic și mintea nechibzuită.

Procuratura locală Brașov l-a trimis pe Vasile Groza în judecată, în stare de arest.

mapamond '71

de Ioan GRIGORESCU

ȘANHAI

Eu, pe-aici, îl caut pe Kyo, eroul lui André Malraux, dar oriunde l-aș căuta nu aflu decît acel lucru pentru care el a luptat și și-a dat viața: Condiția umană. Ea înseamnă cinste, demnitate, egalitate în drepturi, responsabilitate liber consimțită în fața destinului colectivității. Ea înseamnă mîndria de a fi om. Cetățean. De a aparține unui popor al cărui nume nu se poate rosti decît cu respect.

Imaginea de ieri a acestui oraș, cea mai mare metropolă după Tokyo a continentului asiatic, ne este cunoscută din lecturi. Ea fascina aventurierii, îi atrăgea ca un Eldorado al corupției și desfrîului, junglă umană cu păduri ale păcatului ce păreau de nedefrișat, opiu și case de toleranță, foame și mortalitate infantilă de record mondial, dar mai ales afaceri răsunătoare, tenebroase, veroase, pe măsura unei adevărate citadele a Occidentului înfipte în inima Orientului. Prin ce miracol s-a putut produce curățirea? Ce extraordinară forță a răsturnat o lume ce părea pentru veșnicie instalată, reinstaurînd unica perenitate demnă de cuvîntul veșnicie: permanența poporului? Sînt întrebări la care, astăzi, toată lumea cunoaște răspunsul.

Înainte de orice, Șanghai înseamnă zece milioane de oameni. A 70-a parte din populația Chinei. Apoi înseamnă o capacitate tehnică și industrială de rang mondial. Port pentru sute de vase de mare tonaj, zgîrie-norii, universități și muzee celebre, cîteva pagode intrate în istoria artelor Orientului. Și copii, necrezut de mulți copii, de o frumusețe demnă de noblețea rasei, cu ochi migdalati, de tăciune, cu păr bogat, des, negru ca pana corbului, cu dinți tăiați din cristalul orezului, cu obraji roșii, buclăți și o privire de o candoare, o inocență și o credulitate rar întîlnite. Cred că chinezii oferă tot ce au mai bun în viața lor copiilor, și dacă este ceva care să dea țării lor o frumusețe și o prospețime greu de imaginat de o ochi occidental, atunci copiii Chinei se cer scoși în față.

Drumul la Șanghai l-am făcut cu vreo cinci ani în urmă, dar am așteptat ca impresiilor de atunci să le fie verificată robustețea în fața scurgerii timpului, și astăzi constat cu uimire că nici nu mai am nevoie să apelez la însemnările din blocnotesurile acelei călătorii ca să-mi «împrospățez» memoria. Nimic n-a fost uitat, nimic n-a pălit în stratificarea altor și altor imagini culese ulterior de-a lungul și de-a latul pămîntului, căci Șanghaiul a rămas pentru mine ca o etapă vitală într-o existență.

Cum aș putea uita acea înserare galbenă, ușor picloasă, care se așternea ca o mantie de liniște peste orașul fără istov? Apoi noaptea nedormită, căutarea locurilor descrise de Malraux în «Condiția umană», certitudinea că îl zăresc pe Kyo într-atîția bărbați, excitația oata de vagabondajul frenetic pe străzi pe care mi se părea că le-am mai umblat citînd, puzderia de chinezi care mă întrebau de unde vin și, primind răspunsul, mă însoțeau în stoluri înconjurîndu-mă cu prietenia lor?

După un răgaz de două ceasuri, la hotel, am vrut să văd metropola trezindu-se în zori și am descoperit un tablou pe care niciodată nu mi l-aș fi putut închipui. Era către șase dimineața și, deodată, străzile pe care le cutreierasem noaptea mi-au apărut ca de pe altă planetă. Zeci de mii de oameni, tineri, bătrîni, femei și copii, ieșiseră în stradă și făceau gimnastică. Nu ceea ce ne închipuim noi, mișcări bruște cu trosnet de oase și icneli «suedeze», ci un balet lent, ca un ritual, unduire de brațe, poziții sacerdotale sau marțiale executate ca în animarea unor basorelieuri antice, legănat calm de trupuri, încrucișări mingietoare de spade și lănci din lemn, parcă în fața ochilor mei s-ar fi derulat cu încetinitorul un film în care oamenii s-ar fi străduit să plutească. Și o tăcere sacramentală, de imens templu, unde toți se închinau zeului sănătății. N-am putut rezista tentației și i-am imitat. Mi s-a zîmbit cu îngăduință și abia mai târziu am înțeles că ar fi trebuit să pătrund mai întîi tainele acestui balet și să mi le însușesc.

A doua imagine o datorez aceleiași dimineți și ea n-a mai fost întîmplătoare. Văzusem toată noaptea convoaie de cărucioare pe două roți, supraîncărcate cu saci și coșuri de pește și legume, și am ținut să vizitez una dintre piețele Șanghaiului. Întotdeauna am căutat piețele orașelor pe care le-am călcat, așa cum le-am căutat cimitirele, nunțile, gările sau maternitățile. O piață ca în Șanghai n-am mai văzut însă nicaieri pe pămînt. Nu atît abundența frapa, cît extraordinara curățenie a celor care vindeau și a ceea ce se vindea. Nu-mi puteam da seama dacă mă aflam într-o farmacie sau într-o banală piață de legume, de ouă, de carne și de pește. Picioarele de porc parcă fuseseră spălate în lapte, verdețurile strălucneau ca într-o expoziție de propagandă comercială, fructele stivuite în piramide sclipeau de sănătate, prazul avea mustăți transparente, rădăcinile de lotus tăiate în felii erau ca niște piese de ornament din calcio-vecchio. Păsărețul eviscerat nu mai păstra pe pielea lui nici urmă de tulleie, ouăle păreau din fildeș, peștele strălucnea fosforescent, crabii, scoicile și crustaceele înotau leneș în bazine cu apă limpede și peste toate domnea un parfum de bună-cuviință, de calm și de cumpătare.

Am trecut apoi printr-o textilărie din acelea ale căror produse fac faima țesăturilor chinezești pe orice piață occidentală, apoi am vizitat o uzină de mașini-unelte al cărei orgoliu era o gigantică presă hidraulică de 1 200 de tone, construită și pusă la punct după un proiect propriu, deoarece planurile inițiale fuseseră retrase de furnizor fără prea multe mustrări de conștiință. Presa era destinată fasonării arborilor cotiți pentru motoarele navelor de mare tonaj, și montarea ei s-a făcut utilizîndu-se cinci mii de cricuri de automobil. Pe atunci, presa nu producea încă nici un ax de vapor, dar colosul era atît de perfect reglat încît mi s-a făcut o demonstrație de precizie cerîndu-mi-se să-mi pun ceasul pe platforma lui și să asist la prăbușirea masei de 1 200 de tone pînă la un milimetru deasupra geamului sub care ticăiau minutarele fragile.

Nu, frate Kyo, omule drag la moartea căruia am plîns ca un orfan, n-ai murit degeaba! Condiția umană există tocmai acolo unde o cauți.

**Michèle
Morgan**

Doamna ecranului francez prezidează juriul celei de-a XXV-a ediții a Festivalului de la Cannes (în pagina 22 vă prezentăm unele aspecte ale festivalului).

**O LUME
CARE CÎNTĂ
ȘI DANSEAZĂ**

Hello, Dolly!

Păstrîndu-se în limitele unui cunoscut convenționalism, dar realizat fără stridențele iarăși cunoscute ale genului, filmul muzical «Hello, Dolly!» își dezvăluie și în fața noastră nota lui agreabilă. E vorba de «farmecul» unei lumi care își trăiește conștient și plener bucuria de a exista în epoca birjelor și a tramvaielor cu cai: a rochiilor cu turnuri bogate, somptuoase sau grațios colorate; a modistelor frumoase și a negustorilor zgîrciți dar naivi — pe scurt, a celui «fin de siècle» ce, descinzînd cu evidență de pe pînzele impresionistilor, creează armoniile nostalgice ale unei lumi apuse.

S-au mai construit orășele în care s-au mai turnat cu mii de figuranți filme în culori cu și pe muzică. Dacă «Hello, Dolly!» este o reușită a genului, aceasta se datorează echilibrului pe care regizorul Gene Kelly (considerat, alături de Vincente Minelli și Stanley Donen, un maestru al genului) a știut să-l creeze între verosimilul conflictelor de comedie galantă (pigmentată cu note de satiră socială sau de fantastic ironic), partitura muzicală scrisă de Jerry Herman și coregrafia organic integrată în film și ingenios gîdită.

Deși pare scris special pentru Barbra Streisand, scenariul — ca la nu mai puțin celebrele «My Fair Lady» sau «West Side Story» — este de fapt o ecranizare a comediei muzicale de mare succes a lui David Merrick. Barbra Dolly este cea care conduce cu o stranie notă de mister destinul său și al celor trei perechi de îndrăgostiți; Dolly este cea care, cu ironie și cu o tandră indiferență față de amănuntele neesențiale din viețile celor ce o inconjoară și o interesează, știe să creeze situații în spatele cărora să dispară sau să triumfe, după cum e cazul. O grație de felină, o siguranță firească și agreabilă îi conferă acestei actrițe, total diferită de tipul clasic sau chiar modern de vedetă, sașie și plinuță dar cu o voce minunată, un farmec cu totul deosebit. Un moment de neuitat — întîlnirea cu Louis Armstrong de la «Harmonia Gardens», în care e «filmată» muzica (îl vedem pe acest rege al jazuului trăind intens, cu emoție și cu dăruire, fiecare sunet, fiecare cuvînt rostit) și în care Barbra-Dolly este, în sfîrșit, timidă.

După cum, cu totul altceva, dar la fel de izbită, este secvența mării parade organizate cu prilejul Zilei independenței, cînd defilează simbolurile prosperității Americii din «epoca de aur», devenite între timp legende; cuceritorii vestului sălbatic, Armata salvării, pompierii, carele alegorice ale negustorilor de porci sau minunații cetățeni respectabili, demni, plini de sine.

Dar așa cum observa cu acuitate un critic francez «Hello, Dolly!» este prăbușirea unei ordini sub loviturile neașteptate ale dragostei: capitalistul Vanderghelder (interpretat cu aplomb de un celebru «dur», Walther Matthau) se va căsători cu femeia care-i va risipi banii; nepoata sa face o mezalianță cu un pictor sărac, iar onorabila mo distă se combină cu băiatul de prăvălie (devenit totuși conform «tradiției», asociat al patronului!). Lumea ordo

de Constantin POPESCU

nată, precisă și rece de la începutul filmului se destramă de nesimțite în plăcerea muzicii și a dansului, tot așa cum, stilistic, în film se trece extrem de firesc de la cuvânt la cântec și de la mers la dans. Partitura muzicală abundă în motive muzicale agreabile și — de fapt ai vrea să reții mai mult decât celebra «Hello, Dolly!» — coregrafia lui Michael Kidd reușește, dincolo de virtuozitate, să creeze momente de «picturalism dinamic» (dansul chelnerilor); în plus, ea izvorăște ca o mișcare vitală proprie, caracteristică grupurilor de personaje: de la orășenii care iau renul spre New York, perechile de îndrăgostiți care lansează prin parcuri, la chelnerii sau la participanții la căsătoria lui Dolly. Imaginea semnată de Harry Stradling,

luminoasă, nuanțată și rafinată în folosirea culorii, creează o dulce atmosferă «nebulniei» acestei lumi.

Gen în care unii au crezut că se mai poate experimenta și au experimentat (Minelli, Donen sau Kelly), considerat de alții prin excelență american (deși am mai văzut «Umbrelile din Cherbourg» și «Domnișoarele din Rochefort»), musicalul nu este doar unul din ultimele refugii ale cinematografului-spectacol, cum îl considera Ado Kyrrou, ci este poate ceva mai mult: un film de artă pentru marea public, un film care poate satisface aproape orice categorie de spectatori.

Rodica S. POP

DARC Mireille

Actriță franceză de film și TV, născută la Toulon la 15 mai 1938. Malițioasă, spirituală, anticonvențională ca tip, ținută și joc, M.D. vine în cinema după ce cunoaște succesul la TV în câteva realizări de frumoasă ținută (*La Grande Breteche*, *L'été en hiver* etc.) și cucerește o poziție de invidiat în ierarhia starurilor de film franceze, datorită mai ales unui film: *Galia* (1965) de Georges Lautner. Înainte de acest film reținuse deja atenția publicului (și producătorilor) în compoziții savuroase în filme ca: *Les distractions*, *La bride sur le cou*, *Les barbouzes*, și se impusese definitiv ca actriță de comedie în: *Domnul*, alături de Jean Gabin, *Virginie*, *Les Veinards*, *La chasse à l'homme*, *Du rififi à Paname*. După consacrarea din *Galia*, va revela neobișnute resurse dramatice în filme îndrăznețe ca stil și concepție de talia lui *Week-End* (de J.L. Godard), *Ne nous fâchons pas*, *La grande sauterelle* și *Fleur d'oseille* de Georges Lautner, *A belles dents*, de P. Gaspard-Huit, *Summit*, de G. Bontempi, *Jeff*, de J. Herman, *Le rallye de Monte-Carlo*, de K. Annakin, *Fantasia chez les ploucs*, de G. Pirès. Turnează actualmente: *Laisse aller, c'est une valse*, cu regizorul ei favorit: Georges Lautner.

DARIE Iurie

Actor român de teatru, film și TV, născut la 19 martie 1929. Absolvent al I.A.T.C. din 1952 și actor al Teatrului de comedie din București, I.D. este azi unul dintre cei mai iubiți actori români de film. Se bucură de o popularitate câștigată cu surful pe buze, pe parcursul a 20 de ani de carieră, ani în care a acumulat tot atâtea satisfacții artistice cîte roluri, dăruind personajelor jucate, oricît de sumar schițate în scenariu, o încărcătură de omenesc și un suflu de tinerțe autentică. Așa l-am admirat de cînd a debutat (1952) și pînă azi, ca interpret al altor filme inegale. surizător și optimist în comedii: *Pe răspunderea mea* (1956), *Alo! Ați greșit numărul* (1958), *Băieții noștri* (1959), *Post-restant* (1961), *S-a furat o bombă* (id.), *Vacanță la mare* (1962). *Drăgoște la zero grade* (1964), *Mofturi 1900* (id.), *Faust XX* (1966), sobru și cu un joc interiorizat în filme de temă socială: *Nepoții gornistului—Răsare soarele* (1953), *Alarmă în munți* (1955), *Calea Victoriei* (1965), *Procesul alb* (id.) sau în drame psihologice și filme polițiste: *Pisica de mare* (1963), *Subteranul* (1967), *Rătăciatul adolescent* (1969). Așteaptă încă rolul de mare respirație la care-i dau dreptul inteligența sa scenică, temperamentul său, experiența acumulată pe scenă, jucînd cel mai variat repertoriu — de la Shakespeare la Brecht. În afară de film și teatru, I.D. mai are o pasiune: desenul, pe care-l practică cu real talent, făcînd de ani de zile remarcabile ilustrații pentru cărțile de copii. De altfel, tot copiilor le sînt destinate acele încîntătoare lecții de desen predate (cu umor și fantezie) la TV.

DAQUIN Louis

Regizor francez de film, producător, critic de film și autor dramatic, născut la Calais la 30 mai 1908. Asistent de regie pe lngă Duvivier, Abel Gance, Fedor Ozep, debutează ca cineast în 1938, la Ufa, semnînd versiunea franceză a filmului *Jucătorul*, după Dostoievski, cu Pierre Blanchar și Viviane Romance. Preocupat de probleme sociale, începe prin a turna în patrie *Noi, puștii* (1941), dedicat copiilor orfani, dar silit să renunțe la subiectele preferate în timpul ocupației, semnează filme apolitice ca: *Doamna și mortul* (polițist), *Le voyageur de la Toussaint* (dramă de atmosferă) și *Premier de Cordée* (film despre alpinism). După eliberare revine la vechile lui teme cu: *Les frères Bouquiquant* (1947), *Le point du jour* (1949), *Maître après Dieu* (1951) și cu scurt-metrajul dedicat Partidului comunist: *Continuăm lupta Franței* (1946). Împiedicat să mai lucreze în patrie, alege calea străinătății, turnînd în Austria o versiune nouă a lui *Bel-Ami* (în care reactualizarea chestiunii algeriene, cu precizie aluzii la politica colonialistă a guvernului din 1954, face ca filmul să fie cenzurat în Franța); în țara noastră, *Ciulinii Bărdăganului* (1956) după Panait Istrati, în R.D.G., *Pescători în apă tulbură* după *La rabouilleuse* de Balzac (1959). Cel mai bun film al său rămîne fără îndoială *Patrie (Oameni pe rug)* (1946) după piesa lui Sardou, în care faptele de eroism ale poporului Flandrei sub ocupația spaniolă evocă irezistibil luptele de rezistență ale Franței subjugate de nazisti. Ultimul său film, *La faire aux cancre*, datează din 1963. Actualmente este producător și vicepreședinte al Sindicatului tehnicienilor de film din Franța. A scris o interesantă lucrare de specialitate: *Le cinéma, notre métier* (1960).

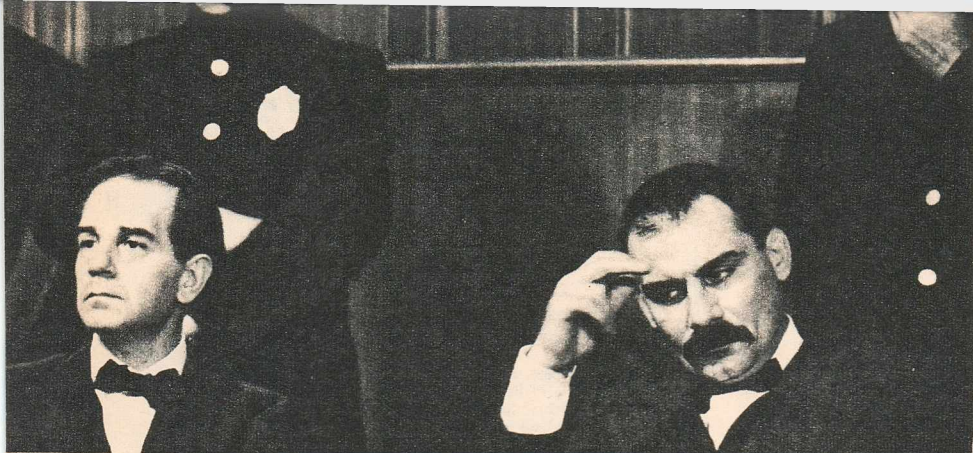

DARNELL Linda

Actriță americană de film, teatru și TV, născută Monetta Darnell, la Dallas (Texas), la 16 octombrie 1921; moartă la Chicago, la 10 aprilie 1965. A fost una dintre marile frumuseți ale Hollywoodului, interpretă ideală a poveștilor romantice de tipul lui *Forever Amber* (1947) (a cărei eroină, aventuriera Ambre, era o replică engleză a lui Scarlett O'Hara), care avea să ruineze aproape casa Fox și să dea de lucru cenzurii pentru numeroasele sale scene licențioase. Debutul ei în *Hotel pentru femei* (1939) și mai ales în *Primul păcat* (id.) înseamnă o strălucită consacrare, L.D. dovedindu-se o senzibilă și fermecătoare interpretă de comedie, în *Vulpea argintie*, cu Tyrone Power, de western: *Chad Hanna*, de dramă: *City Without Men*, de musical: *Rise and Shine*. Are șansa de a turna sub bagheta unor mari regizori ca: Ruben Mamoulian: *Semnul lui Loro* (1940) și *Arene însingurate* (1941); René Clair: *S-a întîmplat mîine* (1944); Otto Preminger: *Idolul prăbușit* (1945); *Anna and the King of Siam* (1946); *Centennial Summer* (id.); *The 13-th Letter* (1951); John Ford: *My Darling Clementine* (1946); Preston Sturges: *Unfaithfully Yours* (id.); Joseph Mankiewicz: *A Letter to Three Wives* (1948); *No Way Out* (1949); Stuart Heisler: *Island of Desire* (1953) etc. După o oarecare eclipsă a carierei sale americane, face o escală la Roma, unde, între 1953 și 1955, turnează două filme remarcabile: *Donne proibite*, cu Anthony Quinn, și *Gli ultimi cinque minuti*, cu Vittorio de Sica. Revenită în patrie, reapare în: *Dakota Incident*, *Angels of Darkness*, *Zero Hour* și *Black Spurs* (1957-1964), și în 1965 moare în împrejurări tragice, într-un incendiu declarat în vila unor prieteni, încercînd să salveze un copil.

de Felicia ANTIP

Riccardo Cucciola, unul dintre interpreții filmului «Intoleranța», a obținut premiul de interpretare masculină. (În fotografie, alături de Gian Maria Volonté.)

CANNES la 25 de ani

de Alice MĂNOIU

Din avion, Coasta de Azur se deschide cu palmieri, cu vile, cu o mare placid abandonată soarelui. Stewardesa anunță monoton localități celebre: Monte Carlo, Nisa, Antibes, Saint Valentin, în timp ce vecina mea — o belgiană ce închiriaza la Cannes o vilă în plin sezon ca să-și trateze dinții — îmi laudă calitățile renumitului medic cu cabinet lângă Palatul festivalului. Pe croisetă ajung tirziu, cu un tren ce îmi pare că înaintează prin curți cu hortensii și pe nisipul umed amestecat cu alge. Seara respiră vacanță, lux, tarte festive. Răsfățatul Cannes își serbează cei 25 de ani cinematografici. Dintr-o vitrină semnată Cardin își zîmbește Trintignant recomandându-ți completul ideal maritim. Romy Schneider patronază o altă gală o ochiului, în armonii violet, galben-pastel sau ocru. Lângă Sala palatului, în lumina proiectoarelor, carele televiziunilor stau gata de atac; pe trepte patrulează poliști amabili, în față la Malmaison o trupă de hippies și-a etalat artizanatul din fier forjat și aramă.

Dimineața devreme, gazdă grijulie, președinta juriului, Michèle Morgan, trece în revistă palatul și discută cu Jean Lescure, directorul Asociației franceze a cinematografului «d'art et d'essai». Îi amintesc distinsei doamne de România. Suride trist: «Acolo am fost fericită. Eram cu Henri». Intru în sala Cocteau unde încep lucrările CICAIE — for internațional pentru stimularea filmului de artă. Ascult rapoarte, plingeri, glume, recomandări. Publicul de pretutindeni devine tot mai receptiv, mai dornic de explorări artistice. În Belgia s-a deschis un complex de teatru-film-plastic modernă ce atrage foarte mulți tineri; în Franța, cultura cinematografică e răspândită prin cele 600 de săli specializate; în Italia, în schimb, se închid cinematografele experimentale ori li se înviează programul cu filme sexy. În sală recunosc critici îngrijorați de soarta cinematografului de astăzi: Lino Miciché — directorul festivalului «Nuovo Cinema» din Pesaro, Samuel Lachize — de la L'Humanité, Vinicio Beretta — Elveția, Louis Marcelles — Franța.

Vizionăm înainte filmele ce se vor prezenta în gală. «Focul sacru», deschizând editia iubiliară a Cannes-ului, un spectacol frumos, pe un conflict corneilian între iubire și dorință. Tinăra balerină Sonia Petrova e încântătoare. Vladimir Forgency, autorul de 30 de ani, pare convins că «totul e cinema, inclusiv dansul». Critica e de altă părere. Balet filmat cu grație, și atât. Se și prezintă, de altminteri, în afara concursului.

DAMNAȚII

Competiția începe abia a doua zi, cu filmul lui Forman «Taking off» («Dezbrăcarea»). Primele cadre îmi amintesc sarcasticul «Concurs» cu care debutase cândva regizorul ceh, dar imaginile capătă aici valori de simbol. Același figură, fără nici o expresie, fata cu chitara, descrie apatie pasiuni pe care nu le cunoaște, punctează tragic odiseea amuzantă a unor părinți porniți în căutarea odraslei răătăcite. Episodul drogării — test psihologic recomandat, chipurile, părinților ca să înțeleagă mai bine păcatele copiilor — ca și strip-tease-ul onorabilei familii sînt de un grotesc sinistru. Europa inoculează Americii subtilități nebănuite...

Mai simplu lucrat, dar cu o intensă vibrație dramatică, mi s-a părut filmul scriitorului Dalton Trumbo ce și-a ecranizat celebrul roman: «Johnny își ia pușca». Iesim cu toții tulburati, însoțiți de SOS-ul disperat al marelui mutilat de război ce ar vrea să comunice omenirii, dar e împiedicat s-o facă, un singur mesaj: «Ucideți-mă sau trimiteți-mă în lume să demonstrez consecințele războiului!» Înțeleg de ce Trumbo face parte din cei 10 scriitori damnați ai Hollywoodului. Jumătate din film se petrece pe doi metri pătrați, într-un pat de spital în care ce a mai rămas din tinărul voluntar se luptă chinuitor cu moartea, sfredelindu-ne conștiința doar cu gândurile, cu amintirile lui. Partea retrospectivă e cam convențională, cea din sala spitalului are însă o violență sobră, rar întâlnită. La ieșire, îndrăznesc să mă apropiu de Luis Bunuel să-i aflu părerea. «E unul dintre cele trei filme ale festivalului, pe care am ținut să le văd. Trumbo mi-e prieten, romanul lui îl iubesc, în film am regăsit torța cărții, efectul său devastator... Alegerea actorului e extraordinară». Continuăm convorbirea a doua zi, pe terasă la Majestic, în fața piscinei ce-și cheamă îmbietor locatarii hotelului.

— De fapt văd foarte puține filme în ultima vreme. Nu mă mai interesează cinematograful. Se repetă. Violență, eroticism, nimic nou.

— Într-adevăr, nimic nou sub soare, după «Vîrsta de aur», «Pămînt fără piine».

Mă completează, rîzînd, renumitul istoric spaniol, amic cu Bunuel, Munoz Suay: «Teamă mi-e că după terminarea festivalului vom striga cu toții: tinerii au îmbătrînit! Trăiască bătrînii tineri!»

Încep să-i dau dreptate după ce văd filmul lui Malle, cu atita

vilvă anunțat, «Le souffle au coeur». «Temă îndrăzneță, nouă ... un incest în zilele noastre...», îl anunță buletinul festivalului. Dar filmul e lucrat cu cele mai tradiționale mijloace, mă cam plictisește povestea adolescentului complexat, a mamei libertine, a apropierei lor...

«Ce-ați devenit, Louis Malle?» — e titlul interviului publicat în buletin. Din răspunsurile de acolo, din discuțiile surprinse la cocteilul oferit după spectacol (conferința de presă anunțată la Malmaison e suspendată, nu se știe de ce, spre surprinderea gazetarilor) e limpede ce a devenit autorul corosivei satire «Zazie în metro», al «Amanților», al «Vieții private»: un burghez cumînțit, perfect aliniat. «Deodată am încetat să mai refuz ceea ce eram în adolescență... Atitudinea față de mediul meu nu mai e agresivă... Denunț totuși (s.n.) ipocrizia fundamentală a valorilor burgheze, dar într-un mod ironic. Azi nu mai am dorința să mai suprim pe nimeni».

Îmbătrînim, Louis Malle, vorba împielitei Zazie!

SALVAȚII?

În așteptarea filmului lui Losey, selecția Angliei a început ne semnificativ. Un tînăr, deja celebru ca operator, Nicolas Roeg (a lucrat cu Lester «Petulia», cu Truffaut, «Fahrenheit», cu Schlesinger, «Departee de lumea dezîntărită»), debutează în regie cu «Walk About» («Ocolul»). Într-un picnic în deșertul Australiei, un tată încearcă să-și ucidă copiii, nu reușește, își dă foc împreună cu mașina, în timp ce fratele și sora se salvează încercîndu-și norocul în pustiu unde e vor descoperi o nouă dimensiune a vieții (cum ne asigură afișul publicitar). O odisee geografică frumos filmată, presărată cu suspens-uri de junglă naive, cu relații uneori delicate conduse (într-o adolescență albă și junele aborigen), în ultimă instanță un fiu al Albionului redescoperă o teză de la Rousseau citire: Salvarea omenirii? Inapoi la natură!

Mai puțin infantil, dar foarte oarecare, cu același amestec de eroticism și ferocitate, «succesul» comercial al Belgiei: «Mirax». Interpreta — foarte frumoasă — pozează la ieșire într-un pantalon de piele ultra sexy. Simt nevoia să alerg la un sobru Bresson-Dostoievski. În afara competiției, la interesanta «Quinzaine de réalisateurs» oferă gratuit publicului la cinematograful «Le français», văd «Cele patru nopți ale unui vizitor», adaptare liberă după «Nopțile» dostoievskiene. Vizitorul modern, fantazînd ca în transă pe un magnetofon purtativ în Parisul zilelor noastre, păstrează mult din puritatea clasicului personaj. Bresson face să vibreze corzi eterne într-o orchestrație nouă, de o feerie cam spectaculoasă. Unde e, oare, jansenistul de altădată, unde sînt coșmarele sale lucide, crîncene, insuportabil-realiste, ca «Mouchette», ca «Balthazar»?

Într-o sală plină, la miez de noapte, tot în «Quinzaine», revăd cu interes «Prea mic pentru un război atât de mare». Publicul are reacții atente, pertinente, la filmul nostru; e firesc, e un public format mai ales din studenți și gazetari preocupați de cinematograful problematic, de tensiunea psihologică, de atmosferă. Gabrea îi ține, nu pleacă nimeni. Nu știu încă cum a fost primit la țîrgul celor 150 de filme, desfășurat în cadrul festivalului, «Castelul condamnaților» al lui Iacov.

«Săptămîna criticii», selecție de 52 de titluri în cadrul festivalului, se deschide cu «Trăiască moartea!» — debutul cinematografic al dramaturgului spaniol Francesco Arrabal. Afișul — un om cu ochi scăpărători și gura legată, înainte de execuție — mă urmărește de peste tot, de pe zidurile Carltonului, concurînd cu pistoalele lui James Bond ori coapsele Ursulei Andress. Lui Arrabal i-a fost interzis filmul, cenzurat, mutilat. Strigătul lui cinematografic e de-o violență ce-i amintește pe Eisenstein, pe Bunuel. Nu reușesc să-i aflu părerea lui Don Luis, autorul «Viridiane», despre acest al doilea film din selecția lui personală (al treilea va fi «Le souffle au coeur»), despre care îmi vorbește gentil dar fără convingere, dar păreriile criticilor sînt foarte împărțite: «O oroare gratuită» — opinează Lescure. «Nobilă indignare, salutară violență, ecarisaj social», mă asigură alții. Nu reușesc să văd filmul, e o avalanșă imensă la intrare, la ieșire, la conferința de presă, și plec din Cannes, după o săptămîină, cu regret, nedumeriri. Oare cite mari filme voi fi scăpat? Palmaresul mă va consola? În orice caz, privind în urmă prin intermediul filmului-antologie dat în seara deschiderii și cuprînzînd fragmente din marile premii atribuite la Cannes, bilanțul sfertului de deceniu cannez nu-i de loc superficial, dacă în el a putut figura Bunuel de trei ori, de două ori Fellini, de trei ori Whyler, Antonioni, Anderson, Jasny, Forman, Glauber Rocha, Chyulei. După ultimele știri, și palmaresul acestui an cuprinde nume de prestigiu ca Losey (Marele Premiu cu «The Go Between») Visconti («Moartea la veneția»), Milos Forman («Taking off»), Dalton Trumbo («Johnny got his gun») etc.

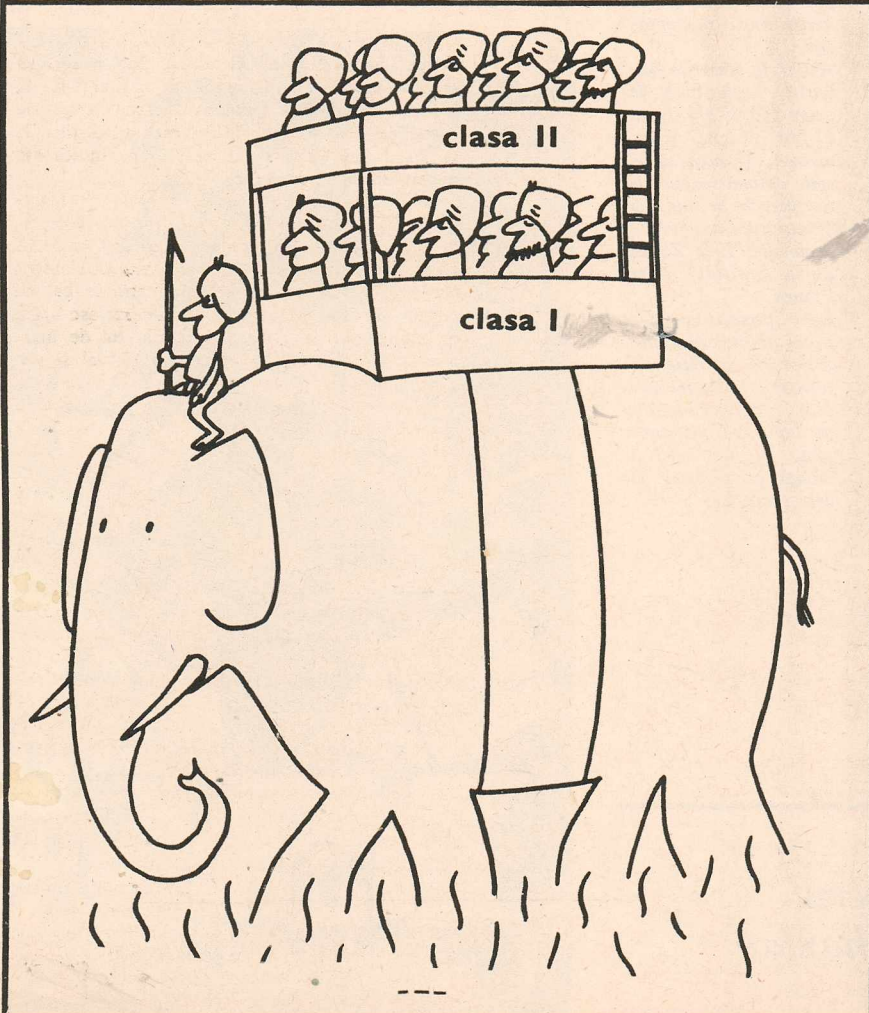
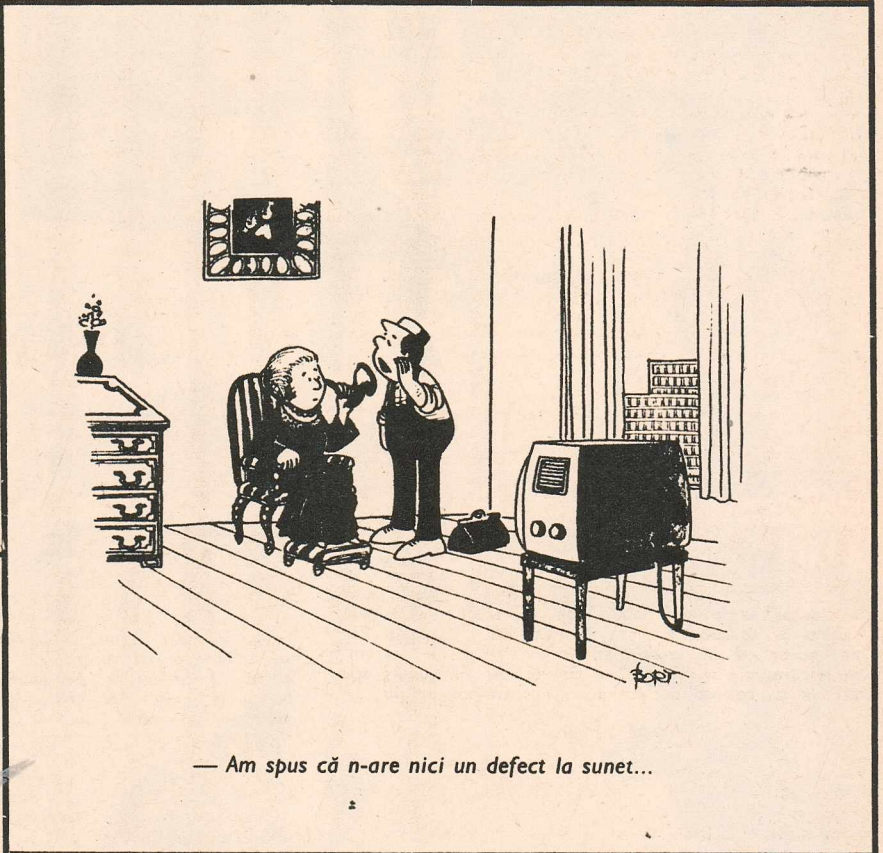
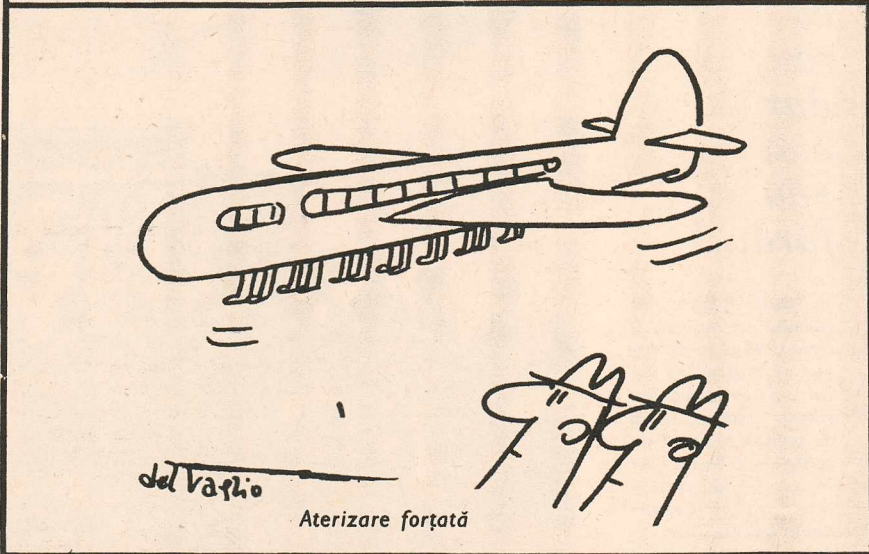
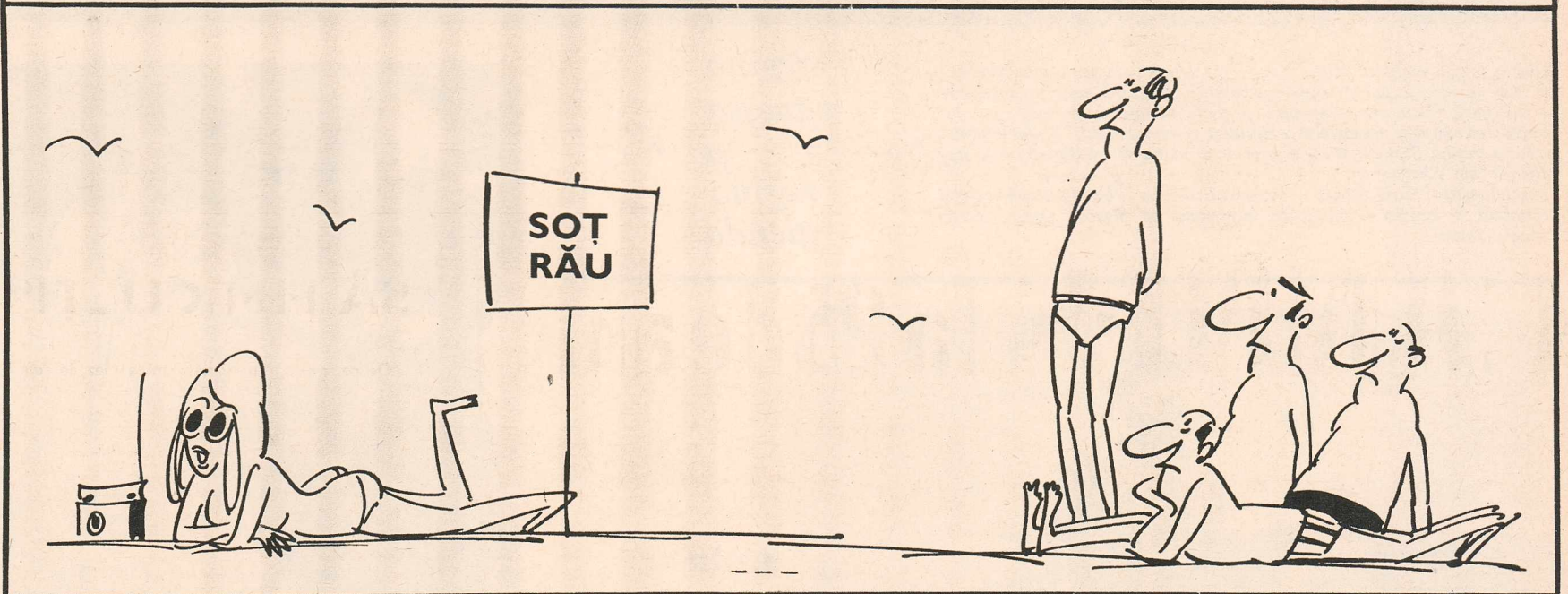
„NU TOȚI PUTEM SĂ FIM CULTI“

De ce m-aș plînge? Săptămîna mea de telespectator a început neobișnuit de bine: cu un Hamlet anglo-danez foarte tradițional și în ceea ce privește splendida dicție a actorilor britanici, și în ceea ce privește bărbile cam prăfuite (numai Ofelia era prea boccie ca să se înscrie în vreo tradiție), dar mai ales cu două emisiuni de o valoare cu totul ieșită din comun: piesa «Premiera» de John Cromwell, în coplesitoarea interpretare a Olgăi Tudorache, și sensibilă, subtila evocare a Floricăi Cordescu, semnată de Ion Frunzetti (cînd vor reveni oare toate emisiunile de artă plastică la nivelul pe care-l atinseseră cîndva datorită domniei-sale și lui Dan Hăulică?). Miercuri seara, o emisiune excelentă în intenție dar inegală ca realizare: reportajul despre vizita lui Yehudi Menuhin la București. Cîteva imagini memorabile, cîteva dialoguri emoționante sînt totuși prea puțin în raport cu ceea ce așteptam de la asemenea temă.

Peste filmul de miercuri trec ca peste o glumă proastă. A răposat oare întru Domnul «Telecinemateca»? De cîteva luni, subalimentarea cronică făcuse din ea, după cum am mai notat și noi și alții, umbra a ceea ce fusese odată. Apoi, într-o săptămîină a fost înlocuită de un eveniment fotbalistic, într-a doua de o comedioară de circumstanță, pentru a treia s-a anunțat un nou eveniment fotbalistic, soarta favorizîndu-i scandalos pe amatorii de fotbal și persecutîndu-ne pe noi, cei care rîvnim de-a surda la cîte un mic eveniment cinematografic. Să fie acesta începutul discret al sfîrșitului «Telecinematecii»? Aș regreta, în orice caz, dispariția splendorului ei generic. E adevărat că eclipsa telecinematografului ține de atîta vreme încît s-a transformat într-o prea lungă noapte. Să sperăm însă că această pasă neagră va trece și că alegerea fiimeilor nu va mai fi lăsată la voia întîmplării (folosesc această expresie eufemistică pentru a ajunge mai pe ocolite la cuvîntul nepricepere) ci va fi încredințată din nou unui om competent.

Mă încurajează în această speranță preocuparea televiziunii pentru emisiuni culturale de calitate, vădită în exemplele citate la începutul acestei cronici. Qbserv că televiziunea noastră tinde să nu se mai lase intimidată de cei ce revendică dreptul la ignoranță, vestejesc orice emisiune care se ridică peste nivelul de înțelegere al unui subdezvoltat intelectual și cer vehement să nu mai fie insultați prin acte de cultură. Îmi iau poate dorințele drept realități, dar nu mă pot împiedica să cred că, de teama ridicolului dacă nu de altceva, prea puțini spectatori ar mai semna azi o scrisoare ca cea trimisă nouă de I.C. din Galați (nu-i dau numele și adresa deoarece simpla reproducere a cuvintelor sale l-ar pune într-o postură neplăcută). «Nu putem fi toți foarte culti, pentru că nu ne ocupăm toți de poezie, mulți dintre noi avem sarcini și obligații în procesul de producție propriu-zis» (de parcă lucrurile ar fi contradictorii!), scrie acest corespondent. Revoltat de criticile noastre la adresa unor filme slabe reprogramate de televiziune, el califică aceste critici drept «insulte flagrante la adresa marilor mase de cetățeni» și «atacuri împotriva gusturilor opiniei publice», întrucît filmele respective «aveau o acțiune deosebită de activitatea noastră zilnică, care ne-a atras, ne-a deconectat și am putea spune că a contribuit în acest fel la refacerea potențialului nostru de muncă». Acest soi de demagogie ieftină care opune «munca în producție» culturii, prinde din ce în ce mai puțin la noi, dacă e să judecăm după semnele pe care le-am menționat și încă după altele.

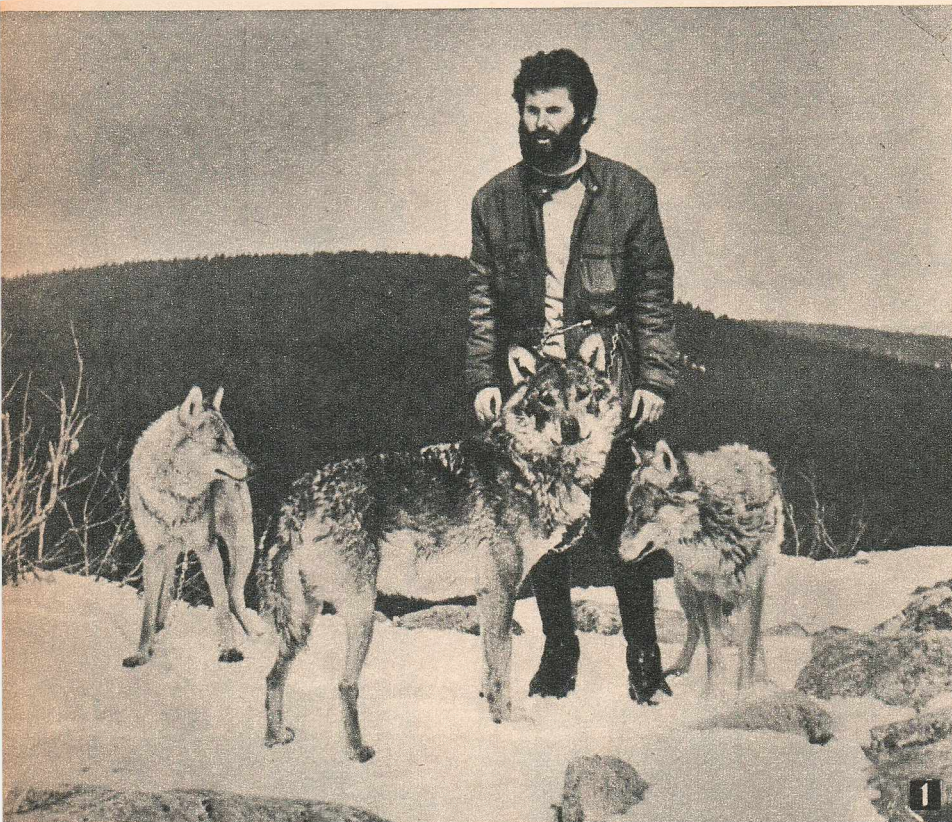
Să încheiem pe această notă optimistă aprecierile despre ceea ce ne oferă televiziunea pentru bucuria minții noastre.

Cine a fost în realitate Maria Stuart? O neprihănită sau o destrăbălăță? O mare inteligență sau o nebună fascinantă? O asasină sau o personalizare a inocenței? Toate aceste întrebări, și altele, la care istoria încă nu a dat răspunsuri complete, încearcă să le elucideze regizorul Hal B. Wallis în filmul «Maria, regina Scoției», al cărui prim tur de manivelă s-a dat recent la studiourile din Shepperton.

În rolul reginei Maria Stuart — Vanessa Redgrave (stînga); în rolul reginei Elisabeta a Angliei — proaspăta încoronată cu premiul Oscar, actrița Glenda Jackson.

regina
vanessa
și
regina
glenda

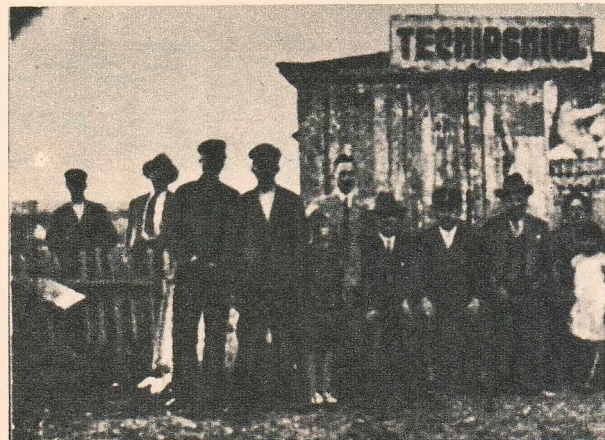

← rău
cu
rău,
dar
mai
rău
fără...!

În multe puncte ale globului au început de cîeva timp acțiunile menite să repopuleze zonele din care au fost stîrpite anumite specii de animale sălbatice socotite — în mod greșit — a fi dăunătoare, sub toate aspectele, mediului înconjurător, lupul fiind unul dintre acești mari nedreptățiți.

Astfel, în pădurile Bavariei, unde încă de acum 150 de ani specia a fost practic exterminată, se încearcă acum acclimatizarea unor perechi de lupi sub atenta supraveghere a doctorului Erik Zimen de la Institutul Max Planck.

Între specialist și fiare s-au stabilit cordiale legături de amicitie, cu joloase reciproc: profesorul i-a învățat pe lupi să-l păzească (foto 1), iar lupii îl învață pe profesor să urle (foto 2).

E meșter oșelar în orele de producție la o uzină din Dobruv (Cehoslovacia), e meșter și acasă în timpul liber pe care-l consacră miniaturilor. Din mucava, hirtie și lemn, meșterul Vaclav Prochazka dă viață unor adevărate deși micuțe capodopere, reconstituiri ale unor construcții din veacul al XVIII-lea, tipice stilului popular din Boemia apuseană: case, mori de vînt și de apă, hanuri, prăvălii sătești etc. Mulți turiști, care caută în zadar autenticul vechilor stiluri în satele Boemiei modernizate, găsesc răspuns doar în atelierul meșterului Prochazka.

meșterul
prochazka

septuagenarul întinereste...

Dacă la 1 martie 1901, când un șef cu șapcă roșie i-a dat primul semnal de plecare în cursă, trenulețul suspendat din fotografia noastră ar fi pornit nu pe traseul lui de 13,3 kilometri din orașul vest-german Wuppertal, ci spre Lună, ar fi ajuns acolo, s-ar fi înapoiat, pleca din nou și tot așa, cam de șapte ori. Mai precis, trenulețul nostru a parcurs, fără accident, în cei 70 de ani de existență un total de 220 de milioane de kilometri și a transportat circa 1 miliard de călători, adică două treimi din populația globului la vremea primei sale călătorii. În viitorul nu prea îndepărtat, în viața septuagenarului vor interveni câteva schimbări: vagoane cuplate electronic, ghidaje cu ajutorul computerului, dispariția vatmanilor și incasatorilor, schele și săli de așteptare pictate psihedelic. Deocamdată cam atît.

techirghiol, 5 minute!

Ce avînt luase stațiunea balneoclimaterică Techirghiol acum patruzeci de ani! După numai trei decenii de la înființare avea, în 1931, tot ce-i trebuia spre a fi socotită «de rangul întâi» (ce-i drept, exigențele erau atunci altele): sanatoriu, vile, instalații balneare, asistența medicală specializată. Îi lipsea numai trenul. A venit și acesta, în 1933. Un fotograf colecționar de rarități și-a îmbogățit în acel an arhiva cu un document mai mult comic: prima «gară» de la Techirghiol. Iar-o, instalată într-un vagon scos din circulație. La «peron» opreau solemn trenurile venite de la Constanța cu vizitatori. Conducătorul cobora primul, anunțînd cu voce tare: **Techirghiol, 5 minute!** Ultimul răcnet al confortului transporturilor din 1933, trenul a ajuns azi cam desuet. E drept, nici Techirghiolul, nici întreg litoralul nu mai arată acum ca în 1933...

glorie și decadență

Își păstrează oare întotdeauna un obiect de muzeu aura de glorie care a determinat destinul lui sau, dimpotrivă, noua lui condiție reprezintă mai curînd o decădere? Iată de pildă acest bătrîn steamer de 370 de tone, pe nume «Principesa Elisabeta». A fost construit acum aproape 50 de ani și și-a făcut conștiincios datoria, străbătînd Tamisa în amonte și în aval. În anul 1940, modesta navă cu zbaturi și-a adus o glorioasă contribuție în salvarea armatei britanice din haosul de la Dunquerque. De patru ori a traversat nava prin infernul Canalului, aducînd în patrie, viu și nevătămați, 1 673 de ostași și ofițeri ai maiestății sale britanice. Și ce a ajuns acum «Principesa Elisabeta»? S-ar spune că un «obiect de muzeu». O fi și așa ceva, dar sub formă de restaurant turistic, adăpostit în umbra marelui pod Tower. Comandantul lui este un oberchelner, de umor n-are nevoie, iar musul se numește acum picolo...

De data aceasta poștașul ADAS a ales din teancul de scrisori sosite la redacția revistei «Flacăra» (Plaza Scintei 1) și la Direcția generală ADAS (str. Smîrdan nr. 5) numai acele scrisori care se referă la asigurarea specifică sezonului în care ne aflăm. Este vorba de asigurarea «Turist», măsură complexă de prevedere ce poate fi luată de oricine dorește să se asigure de primirea unui ajutor din partea Administrației Asigurărilor de Stat.

Iată, așadar, răspunsurile cuvenite. **Viorica Matei, Cugir.** Nu, stimată tovarășă, nu pot fi de acord cu dv. atunci cînd afirmați că în timpul concediului de odihnă nu se pot întîmpla diferite situații nepăcute. Desigur, în timpul concediului beneficiem de relaxare, destindere, odihnă binemeritată după lunile de activitate la locul de muncă. Uneori însă pot interveni, la munte sau la mare, în călătorie sau în diferite alte situații, nepăceri regretabile. Statisticile Administrației Asigurărilor de Stat consemnează multe asemenea exemple. Dacă vă veți gîndi puțin, veți accepta adevărul celor ce afirm. Ținînd seama de aceasta, vă recomand ca înainte de a pleca în concediul de odihnă să vă adresați unui agent sau inspector de asigurare și să-i solicitați o asigurare «Turist», aceasta cu atît mai mult cu cît cheltuiala necesară este de numai 15 lei.

Ileana Constantinescu, Huși. Am mai precizat că asigurarea «Turist» este utilă și în alte situații, nu numai în cazul concediilor de odihnă sau al drumețiilor. Pentru toți cei ce pleacă dintr-o localitate în alta în interes de serviciu, pentru cei ce-și vizitează rudele sau prietenii, pentru cei care sînt detașați în interesul serviciului, pe anumite perioade, în alte localități și chiar pentru persoanele care rămîn în localitatea în care își au domiciliul, asigurarea «Turist» este o măsură de prevedere care nu trebuie să lipsească nimănui. Această asigurare se încheie pentru o perioadă de o lună. Vedeți, așadar, stimată tovarășă, că și în situația despre care îmi relați asigurarea «Turist» vă va putea fi de un real folos. Doriți sfatul poștașului ADAS? Nu mai amînați. Încheiați cît mai curînd asigurarea, pe care v-o recomand cu multă căldură.

Florian Răducanu, Zimnicea. Întrebarea dv. necesită un răspuns în cifre. Iată: pentru accidente de circulație automoto, în baza contractului de asigurare «Turist» ADAS plătește 25 000 de lei în caz de invaliditate permanentă și 15 000 de lei pentru deces. După cum observați, sumele sînt destul de convenabile, dovedind că ADAS înțelege să-și asume răspunderi importante față de cei care au preferat măsura de prevedere la care ne referim.

Mihai Iordan, Gaița. Pentru accidentele la domiciliul asiguratului, ca urmare a unui incendiu, a trăsnetului, exploziei sau cutremurului de pămînt, ADAS plătește sume în valoare de 20 000 de lei pentru invaliditate permanentă și de 10 000 lei pentru deces. Tot ca răspuns la rîndurile dv. vă comunic că și pentru alte accidente decît cele menționate mai înainte ADAS plătește diferite sume. Astfel, pentru invaliditate permanentă suma asigurată este în valoare de 10 000 de lei, iar pentru deces — suma este de 5 000 lei.

V. Istrate, Brăila. Cum puteți realiza continuitatea asigurării «Turist»? Foarte simplu: la asigurările ce se înnoiesc, răspunderea ADAS-ului continuă fără întrerupere dacă primele se plătesc înainte de expirarea asigurării în curs. Mai este oare necesar să precizez că dorința dv. poate fi lesne satisfăcută adresîndu-vă unui agent sau inspector de asigurare și plătiînd cei 15 lei (prima cuvenită) înainte de a expira asigurarea de care dispuneți?

Marin Florescu, Ploiești. Răspunsul la întrebarea dv. este negativ. Pentru aceeași perioadă nu se pot încheia mai multe contracte de asigurare «Turist». Dacă la stabilirea drepturilor ce se cuvin asiguratului se constată că au fost contractate, pe aceeași perioadă, mai multe asigurări, cele în plus se consideră nule, iar primele respective se restituie persoanei respective. Astfel sînd lucrurile, nu este indicat să se încheie mai multe asigurări — nici măcar din greșeală!

de H. DONA

Mai multe scrisori pe teme sportive (de la cititorii D. Angheliescu — București, Adalbert Covaci — Timișoara, V. Nicolae — com. Slobozia, jud. Teleorman, St. Vârzaru — Tg. Ocna ș.a.) ne-au sosit la redacție în ultimul timp. Și pentru că nu e vorba în ele (numai) de comentarii în jurul ultimelor evenimente fotbalistice, ne vom permite să ne oprim asupra câtorva chestiuni de interes ceva mai general. Prima dintre ele are un aspect oarecum filologic și se referă la definirea noțiunii de sportiv. Cred că aici trebuie făcută o precizare (ce-i drept, de o maximă banalitate): sportivi sînt acei care, cu oarecare regularitate, practică un sport sau altul. Cît despre cei care privesc la activitatea sportivă a altora pe stadioane sau în halat și papuci, în fața televizoarelor, care discută despre sport sau dau sfaturi celor care fac sport, aceștia pot fi numiți oricum: microbiști, telespectatori, radioascultători, șuetarzi, numai sportivi nu. E inutil să adăugăm că maximum de competență în materie afișează nu cei care fac sport, ci ceilalți. La noi, ca și în alte părți, *opinia publică sportivă* este formată din cine vrei (și cine nu vrei), dar nu din sportivi. Din păcate, dezvoltarea anumitor instrumente tipice ale civilizației contemporane (radioul, televiziunea, automobilul) nu face decât să accentueze acest proces. Mai mult, în lumea occidentală, de pildă, tipul așa-zis sportiv e cam ieșit din modă; «se poartă» tineri care în afara unei abundente podoabe capilare nu mai au nimic bărbătesc (figuri efeminate, cu umerii înguști, cu spatel cocirjat) sau fete care arborează figuri livide. Desigur, la noi lucrurile stau incomparabil mai bine, totuși avem impresia că problema principală nu este de a acumula cîteva puncte în plus în nu știu ce competiție internațională, ci de a crește o generație sănătoasă, robustă, dezvoltată armonios. Cu trei centimetri în plus la o probă de sărituri (ca să nu dăm exemple la care vă gândiți cu toții), obținuți de un atlet crescut în vată, pregătit timp de luni și ani printr-un regim, să-i zicem zootehnic, nu facem să crească nici cu un micron nivelul de pregătire fizică al națiunii, iar faptul că mai multe mii de cetățeni onorabili, cu încheieturile ruginite și amenințați de celulită, discută evenimentul în aburi de mititei stropiți cu bere nu ameliorează cu nimic situația.

Tovarășul Nicolae ne vorbește despre exemplul altor țări în care în fiecare sat există o societate de gimnastică sau ceva asemănător, tovarășul Angheliescu ne atrage atenția asupra slabei dotări în materie de cultură fizică a școlilor și liceelor noastre. Față de situația din trecut s-a progresat la noi enorm, dar, bineînțeles, asta nu ne poate mulțumi.

Desigur, nu avem nimic împotriva sportului de performanță, dar trebuie să înțelegem că, în majoritatea cazurilor, competițiile de anvergură sînt niște spectacole pentru care actorii respectivi au nevoie să se pregătească în mod special, zi de zi, vreme îndelungată, spectacole care pot avea frumusețea și pot provoca emoțiile celor mai rafinate spectacole din diferite domenii artistice (ca să nu mai vorbim de încărcătura filozofică și etică a unor asemenea competiții — despre toate acestea ne poate lămuri mai bine și mai frumos prietenul Belphegor). Nu pretindem fiecărui amator de spectacol sportiv să devină el însuși sportiv, așa cum nu pretindem fiecărui cinefil să devină cineast (asta ne-ar mai lipsi!). Dar la întrebarea tov. Vârzaru: «Cu cît contribuie transmisiile de la radio și televiziune la dezvoltarea sportivă a populației?», preferăm să nu răspundem.

O scrisoare semnată *Puice Neacșu* și sosită din comuna Merișani, jud. Argeș, conține o serie de critici la adresa revistei. Mulțumim pentru interes și solicităm unele precizări și observații concrete pentru a ne putea fixa atitudinea. O remarcă putem face încă de pe acum: corespondentul nostru are gusturi foarte precise și demne de toată stima, dar care nu coincid cu ale multor alți cititori care ne-au comunicat observațiile lor. Cum putem împăca toată lumea? Probabil că o soluție desăvîrșită nu există. Bine ar fi dacă am apărea în 180-200 de pagini, la fel ca multe reviste ilustrate străine; am avea mai multe posibilități de a satisface o gamă mai largă de preferințe. Dar astea sînt visuri. Deocamdată trebuie să ne mulțumim cu căutarea unui echilibru între diferite solicitări, ținînd seama de numărul celor care optează pentru un tip sau altul de materiale și neuitînd că și noi, colectivul redacțional, avem dreptul la păreri și opțiuni proprii. În rest, ne mai ajutăm cu critica.

de Liviu TIMBUS

A OPTA MINUNE A LUMII, FĂRĂ A MAI SOCOTI ȘI CHELTUIELILE

O noutate de ultimă oră ne-a făcut să luăm trenul spre Miercurea Ciuc. Aici, pe șantierul Fabricii de piine, e pe cale să se înfăptuiască, prin mijloace strict ome-nești, cea de-a opta minune a lumii.

Lucrurile stau cam așa: la începutul anului, întreprinderea de morărit și panificație din localitatea mai sus-citată a hotărît de la o zi la alta supraetajarea edificiului proiectat. În acest scop, beneficiarul s-a adresat sectorului de proiectare al I.C.M.I.A. cerînd executarea unui nou proiect. S-a trecut apoi la calcularea greutateii admisibile și s-a constatat că presiunea efectivă la talpa fundației depășește valoarea permisă (2 kgf/cm²). De aici concluzia firească: supraetajarea nu e posibilă.

— Cum ați rezistat acestei provocări? — am întrebat noi cu sufletul la gură, adresîndu-ne conducerii întreprinderii de morărit.

— Simplu. Am asigurat proiectantul că la etajul II vom depozita numai materiale și persoane cu siluetă, astfel încît greutatea să nu depășească 300 kg pe mp.

— ...deci sub normativul minim de 500 kg/mp?

— Exact. Din păcate, I.C.M.I.A.-iștii ne-au primit cu aceeași răceală, invocînd, lipsiți de imaginație, studiul geotehnic și problema planșului de la parter.

— Bănuim că nu v-ați dat bătuți...

— Nici pe departe. I-am asigurat, în continuare, că la etajul II nu vom mai depozita materiale, ci vom instala «spălătorii», laboratoare, birouri, deci mobilier ușor.

— A urmat o nouă provocare, bănuim.

— Cîtă perspicacitate! Dar nu ne-am lăsat intimidați nici de data aceasta. Am trecut de îndată la întocmirea unui studiu antropometric, luînd la întrebări și așezînd pe cîntar toți viitorii salariații ai întreprinderii.

— Sîntem numai ochi și urechi.

— Pe baza rezultatelor obținute am întocmit următorul plan: la parter vom plasa toți salariații ce depășesc în greutate 80 kg neto. Excepție cadrele de conducere, cantonate în prezent la un institut de înfrumusețare, pentru masaje și dușuri scoțiene.

— Fascinant. Mai departe?

— Etajul I va fi populat cu bărbați și femei ușoare (sub 55 kg), cu dispoziția fermă de a purta îmbrăcăminte ușoară, dessous-uri strict necesare, pantofi fără blacheuri și freza tunsă zero. În pauza de prînz se vor consuma gustări dietetice, precum suc de lămiie, băuturi diuretice, gumă de mestecat. Pentru a reduce vibrațiile provocate de zgomot, personalul de aici va fi obligat să vorbească în șoaptă și cu economie maximă de cuvinte. În loc de «pasează-mi dosarul cu facturile sosite», șeful de serviciu va ordona pe scurt: «Pas.dos. fac.sos.». La care subalternul, amabil, va răspunde și mai concis: «FÎS!» (adică: «Fac întocmai,șefule!»). Strict interzise: siflantele, consoanele tari și cuvintele onomatopeice.

— Excepții?

— Cadrele de conducere, pentru care am rezervat zilnic 50 minute de descărcări nervoase. Recomandăm întrebuițarea de expresii grele, neaoșe, în stare să condenseze într-un singur cuvînt fraze întregi cu ironii subtile, imprecății voalate, critici dezlinate.

— Să urcăm mai departe.

— La cel de-al doilea cat, denumit simbolic «suflete călătoare», vom adăposti persoanele sub 45 kg. Greutate obținută prin cură de slăbire sau organe lipsă. Aici bărbații vor lucra în șpilhozen, iar doamnele în costume de baie tip monokini. Vom interzice cu desăvîrșire intrarea în acest sector a persoanelor cu cercei, mărgelă, dinți de vîplă, apendice, amigdale, mustăți sau ficat mărit.

— De ce totuși atîta zel pentru obținerea supraetajării?

— Face frumos. E vorba de estetica orașului.

— Refacerea proiectului, am auzit noi, a întîrziat simțitor lucrările. În aceste condiții, Fabrica de piine va intra în funcțiune cu mare întîrziere, cu toate că, inițial, a avut toate șansele să fie terminată cu un avans de două luni.

— N-are importanță. Piinea îngrașă, produce diabet, mărește tensiunea.

Însoțit de 12 fete năzdrăvane, Don Talbot, cunoscut antrenor de înot din Australia, a întreprins nu demult un turneu european.

După cum se știe, fetele sale au făcut furori acolo unde au concurat, punînd pe ginduri pe mulți antrenori care-și pregătesc elevii pentru Olimpiada de la München.

Vă prezentăm în imaginile noastre pe:

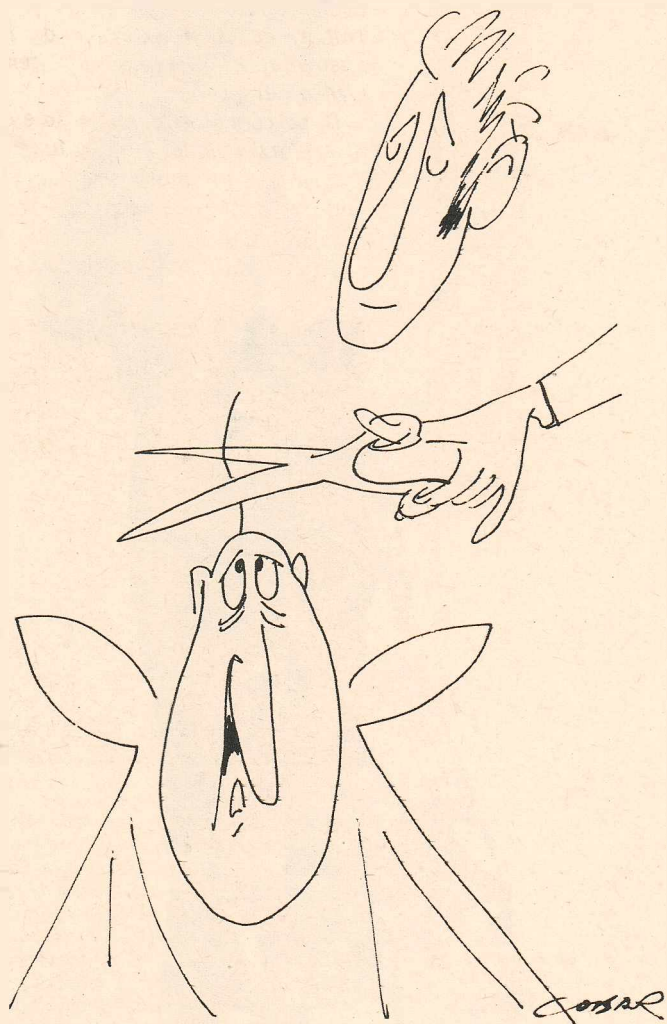

SHANE GOULD (14 ani), fata minune, cu o inimă de autentic campion. Afirmatia de mai sus aparține medicilor ei, după care capacitatea cardiacă a tinerei australiene este egală cu a unui campion olimpic. Descoperită acum 5 ani în insula Fiji (din Pacific), de Don Talbot, Shane Gould se pregătește cu o seriozitate nemaipomenită, înotînd zilnic 12 km. Trebuie să recunoaștem că nu este o treabă ușoară. Dar marile performanțe se obțin cu sudoare, multă sudoare, chiar și în bazinele de înot.

...și pe KAREN MORAS, care e ceva mai în vîrstă decît compatrioata sa: are 17 ani. Capacitatea cardiacă e mai redusă decît a colegei sale, dar asta n-o împiedică să înoate zilnic circa 14 km. Fotografia noastră a surprins-o în piscina de la Crystal Palace din Londra, unde a reușit să doboare recordul mondial de 400 m liber, în întrecere directă cu americana Debbie Meyer.

UMOR de: COBAR și DRAGOȘ

— Mai lung, te rog!

ȘI TOTUȘI NU HAINA ÎL FACE PE OM

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
S	P	P							B			
2		U							A			
3		L							L			
4		O							O			
5	M	O	V		C	O	A	P		N	E	A
6			E	L	E	G	A	N	T		L	
7	N	O	R	I		V	M		I	N	E	L
8		E	N					G	L	U	G	A
9	M	A		B	M					A		
10	I	N	C		F	J	N	E	T		N	
11			T		J					N	T	
12			A		S					T	E	A

ORIZONTAL: 1) Costum de seară — Zboară și ferește de vânt și ploaie. 2) Casă de creație — Zeița îmbrăcăminței. 3) Un material textil cu urzeală slabă — Pinză... indispensabilă. 4) O haină călcată exagerat — În urzeală la finet! 5) Culoare frapantă — Îmbrăcat sau dezbrăcat, tot trup rămîne — Haină albă (fig.). 6) Poartă haine bărbătești sau rochii, fără alegere. 7) Îmbracă cerul (pl.) — Intră în vestimentație! — În compoziția acului de cusut. 8) Caracteristica unei mode (pl.) — Capișon. 9) Un colț din manta! — Fiecare cu moda lui — Pentru obrazul subțire — Haină (masc.). 10) Început de început! — O pinză rară — În sfârșit, veșmint! 11) Apariții după tipar — Prinde bine pe vreme rea. 12) O cută enormă — Un fel de pardesiu (în transcriere fonetică).

VERTICAL: 1) Mobilier obligatoriu într-un salon de modă — Îmbrăcat în

lină 100%. 2) Din moda satului — Tesătură din Țările de Jos. 3) Confecții tricotate — Stambă. 4) A face front comun — Se poartă cu mănuși — Taior cam scurt! 5) Toarce fără fir (masc.) — Întrebare — Persoane. 6) În aer! — Intrări — Întreprindere industrială de stat (abr.). 7) În tergal! — Se îmbracă din nou în fiecare primăvară — Industria bumbacului (abr.). 8) Îmbracă mobila — Stribături. 9) Autorul tabloului «Doamna în rochie neagră» — Părintele mitologic al... zefirului — Orășel în India. 10) Pardesiu cu linie sport — Plimbare scurtă — Nota traducătorului. 11) Poezii omagiale — Îmbrăcate după ultima modă. 12) Plantă medicinală — Cîntă «Bătrînețe, haine grele».

Marcel RANTZER

Cuvinte rare: EOL, RAN.

Dezlegarea jocului ZILE ȘI NOPTI, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RASARIT — SC. 2) ONOMASTICA. 3) MIM — VE — SUR. 4) ANIVERSARE. 5) N — EOL — ACT. 6) GRI — IR — EH. 7) NOE — ETAC — E. 8) AG — ANI — ASI. 9) SOARE — PLAN. 10) ELBA — MIINE.

Sortul, foarte modern în acest sezon, conferă un plus de tinerețe. Extrem de inspirat, sortul din tricot, cu buzunare aplicate, tigheluri albe și nasturi în culoarea tighelului.

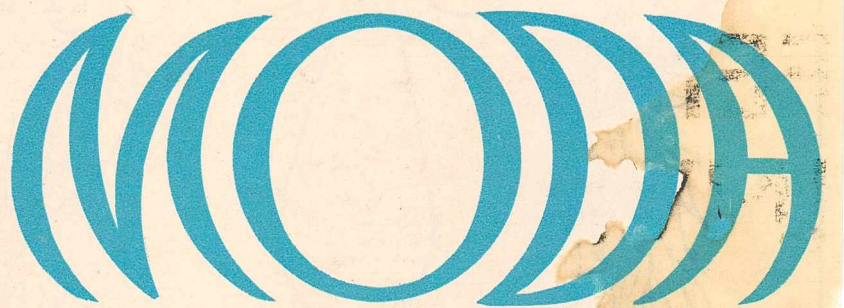
Din frotir, cu desene florale mari, rochie de plajă cu șliț lateral, înșiretată pe părți cu șiret de culoare neagră.

Foarte tineresc și elegant, pantalonul alb cu bluză și eșarfă în culori uni asortate.

Pentru plajă, costum de baie realizat din tricot din fibre sintetice în două culori, alb-albastru, dă corpului o linie armonioasă

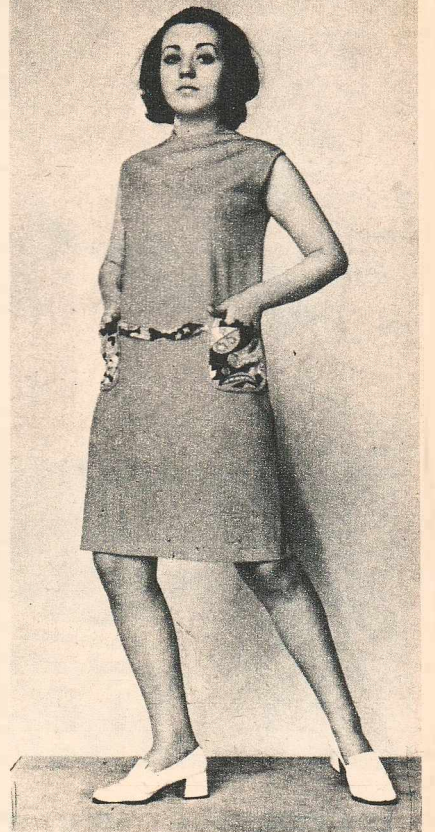

Fotografii de Constantin HACA

Ținca și pantalonul în culori sobre (alb cu negru), ansamblu foarte elegant pentru serile de vară. Garnitura de franjuri la pantalon oferă complexului un plus de eleganță.

Frotirul este un material excelent pentru îmbrăcămintea de plajă. Halat de baie din frotir înflorat, cu glugă fixă și cordon.

Pentru vară, rochie uni din țesătură de bumbac cu poliester, cu corsajul alungit, având ca singură garnitură cordon și buzunare din jersey imprimat.

Portul popular, de o mare frumusețe și bogăție artistică, continuă să fie un izvor de inspirație pentru creatorii de modă. Rochie din țesătură imprimată, cu decolteul rotunjit, cu mâneci lungi, bogate, terminate cu un volan încrețit. Pasmanterea, de culoare albă, în jurul decolteului, la mâneci, mai jos de umăr, și la fustă sugerează lucrătura de la ie.

Rochie de seară în stil romantic, cu desen floral, având corsajul cambrat și volane mari, încrețite, care completează mîneca și fusta.

FEMINITATEA ÎNVINGE

Moda pentru sezonul estival '71 se caracterizează printr-o linie suplă, extrem de feminină, vapoasă, cu garnituri viu colorate, cu volane și flori.

Specifice modei din vara acestui an sînt țesăturile imprimate cu desen mărunț și buline, decolteul gen maiou, talia joasă, mînecele croite pe bie, în formă de corolă.

FIRELE ȘI FIBRELE CHIMICE – REALIZĂRI CU NUME, PRODUSE DE RENAME

Interviu cu ing. Vasile BELIZNA,
adjunct al ministrului industriei chimice

În ansamblul industriei românești se dezvoltă la ora actuală o industrie chimică puternică, capabilă să satisfacă multiplele cerințe ale economiei naționale.

Prezența în subsolul țării a unor însemnate surse de materii prime — gaz metan, petrol, sare, minereuri — precum și ridicatul potențial tehnic și profesional de care dispunem au făcut ca, în vastul program de industrializare a țării, industria chimică să se ridice la un loc de frunte.

O cifră: 10,5 — procentul reprezentând ponderea producției realizate în 1970, din totalul întregii producții industriale a țării, împreună cu altă cifră: 21,5 — procentul ritmului mediu anual de dezvoltare în perioada 1966-1970, reprezintă doar două argumente, suficiente însă pentru a ne oferi posibilitatea acestei constatări: chimia a devenit în ultimii ani cea mai dinamică ramură industrială, capabilă să furnizeze materii prime necesare celorlalte ramuri industriale.

Unul dintre sectoarele centrale ale industriei chimice românești asupra căruia s-a concentrat o atenție deosebită, îl reprezintă cel al producției de fire și fibre chimice.

Despre dezvoltarea și realizările obținute în acest important sector l-am interviuat pe tovarășul ing. VASILE BELIZNA, adjunct al ministrului industriei chimice:

— V-am ruga, tovarășe ministru, să aveți amabilitatea să ne prezentați succint câteva date despre trecutul și prezentul sectorului de fire și fibre al industriei noastre chimice, facilitându-ne astfel realizarea unei imagini de ansamblu asupra problemei.

— Două mici unități, cu o capacitate de 3 300 tone/an fire de mătase viscoasă, reprezentau, până în 1959, industria românească de fire și fibre chimice. În decurs de 10 ani, producția acestui sector a crescut de 23,2 ori, iar ritmul mediu de creștere — 17,5 — înregistrat în perioada 1966-1970 plasează producția de fire și fibre chimice printre cele mai dinamice sectoare, asigurând o producție anuală, pe locuitor, de 3,8 kg în anul 1970, față de 1,1 kg existent în 1965. Pe lângă acoperirea, în proporție de 68 la sută, a necesarului intern, au fost create la unele sortimente posibilități de export.

Evident că la spectaculozitatea acestui sait au concurat o serie de factori, determinanți în creșterea producției acestei ramuri. Astfel, punerea în funcțiune a 15 capacități de producție, la Piatra Neamț, Iași și Brăila, echipate cu utilaje moderne, deservite de personal calificat, reprezintă consecința firească a creșterii consumului intern, rezultat din dezvoltarea impetuoasă a capacităților de producție în industria

ușoară, determinată la rândul ei de nivelul ridicat al cererilor de bunuri de larg consum.

Necesitatea diversificării sortimentelor în producția bunurilor de larg consum și creșterea ponderii firelor și fibrelor chimice în amestec cu fibrele naturale, precum și asigurarea bazei de materii prime prin intensificarea activității de preluare a țiteiului și dezvoltarea industriei petrochimice, iată alți factori esențiali care au favorizat creșterea producției sectorului pe care îi prezentăm.

— Firele și fibrele chimice reprezintă actul final al unor metamorfoze începute în laborator. Emblemele căror combinate chimice girează calitatea acestor produse?

— Pentru dezvoltarea ramurii petrochimice, în perioada cincinalului recent încheiat statul nostru a alocat peste 50 la sută din fondurile de investiții aferente industriei chimice. Urmare a acestui fapt, materiile prime utilizate la fabricarea firelor și fibrelor chimice: acrilonitrilul, benzenul, fenolul, glicolii, dimetiltereftalatul s.a., sînt asigurate de industria petrochimică românească. Ele poartă marca unor mari complexe industriale, cunoscute și apreciate în țară și străinătate, cum ar fi: Grupul industrial-Borzești, Combinatul petrochimic-Ploiești, Combinatul petrochimic-Pitești, Grupul industrial de chimie-Rîmnicu Vlcea și altele.

Niveului calitativ superior al produselor realizate în aceste unități a permis, pe de o parte, creșterea calitativă a producției de fire și fibre chimice, iar pe de alta, scăderea substanțială a prețului de cost al acestora.

De asemenea, s-a ținut cont de necesitatea asigurării producției interne de bunuri de consum cu produse importante ca: ceiofibră, fire cord etc. O dezvoltare deosebită a înregistrat-o producția fibrelor poliacrilonitrilice (denumirea comercială Meiana), cu o creștere de 4 ori, și firele poliamidice (Reionul), cu o creștere de circa 3,5 ori.

— Care sînt produsele ale căror certificate de naștere sînt încă proaspete?

— Paralel cu creșterea volumului celorlalte fire și fibre chimice au fost introduse în fabricație noi tipuri de fire și fibre chimice — fibre poliesterice, fire poliesterice, rețele cord poliamidice, fire poliamidice voiuminoase etc.

Din cadrul grupei de fire și fibre artificiale, cea mai mare dezvoltare au cunoscut-o fibrele celulozice, care au înregistrat în anul 1970 o creștere de 1,6 ori față de anul 1966.

— Am dori să informați cititorii «FLACĂRII» despre modul cum sînt apreciate aceste produse românești de către beneficiarii din străinătate.

— Întreaga producție realizată de

industria de fire și fibre chimice din România poartă amprenta unei munci deosebite depuse de colectivele unităților de la Săvinești, Iași, Brăila, București și Lupeni pentru îmbunătățirea calității producției și diversificarea sortimentelor, conform cererilor pe piața internă și externă.

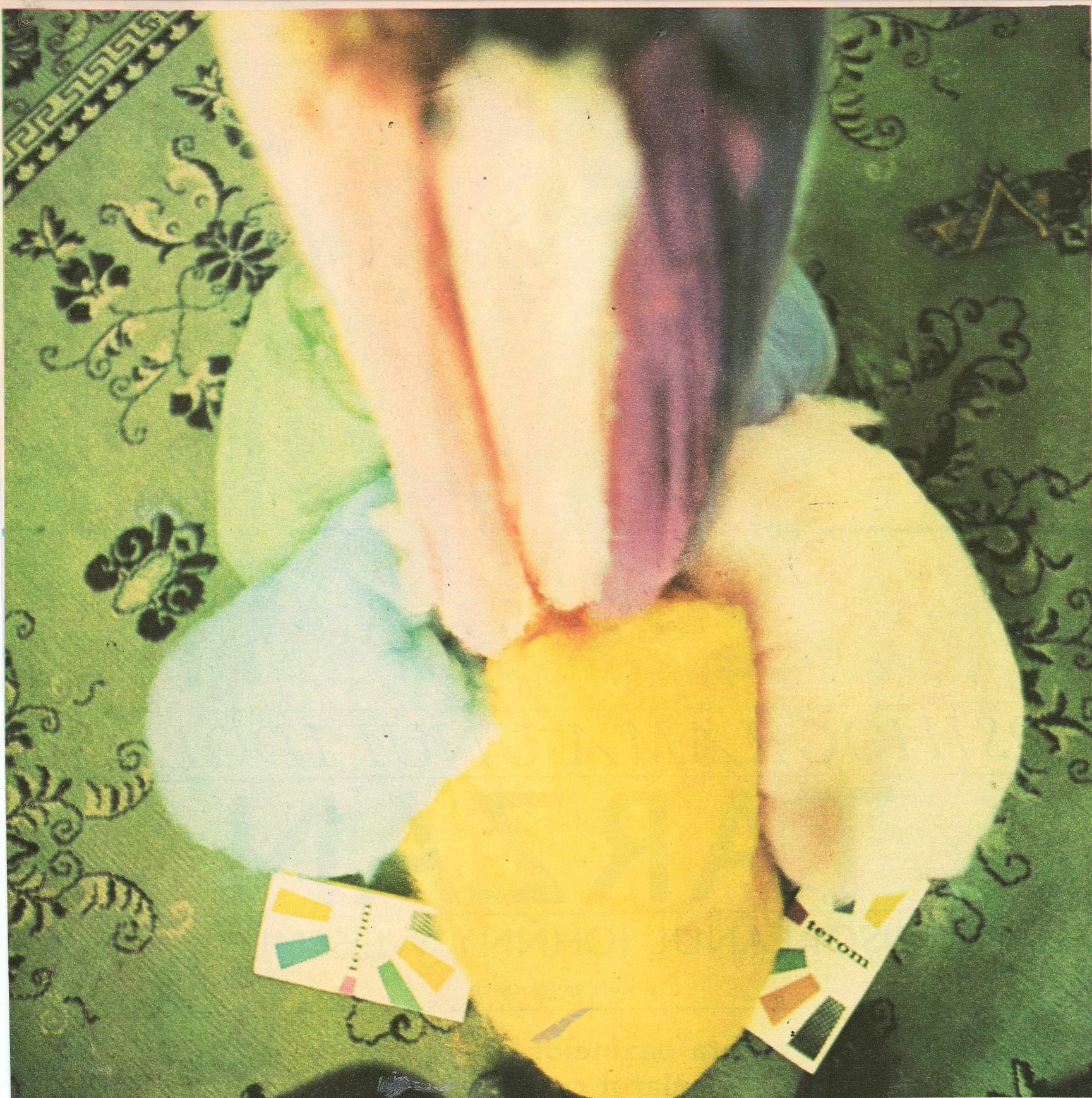
Procesele tehnologice utilizate în unitățile din industria de fire și fibre chimice din țara noastră sînt comparabile cu ultimele realizări pe plan mondial, iar unele dintre ele au fost aduse la acest nivel de colective de ingineri și tehnicieni români.

Sînt unanim apreciate astăzi, atât în țară cît și în străinătate, produse ca melana, relonul, caprolactama, realizate de Uzina de fibre sintetice-Săvinești, firele și fibrele țerom, realizate de Uzina de fibre sintetice-Iași, celofibra și celofanul realizate de Combinatul de fibre artificiale-Brăila și altele.

În prezent, produsele românești se exportă în aproape 20 de țări, dintre care amintesc: R.F. a Germaniei, Anglia, Belgia, Italia, Austria, Elveția, Spania, U.R.S.S., Suedia etc.

Exportul de fire și fibre chimice a crescut în perioada 1966-1970 de peste 2,6 ori.

O mare pondere în volumul exportului o reprezintă fibrele polinitrilacrilice, al căror nivel calitativ a fost apreciat de numeroase

irme de renume, caprolactama, care a atins nivelul celor mai bune produse pe plan mondial, și fibrele poliesterice, care numai într-un an au atins nivelul calitativ proiectat.

— *Ne-ați putea spune acum ce rol a avut activitatea de cercetare și proiectare pentru unul mers al procesului productiv? Care este, cu alte cuvinte, corelația cercetare-proiectare-realizare?*

— Normal că, la toate aceste realizări, activitatea de cercetare și proiectare a jucat un rol primordial. Cercetarea aplicativă dezvoltată în institutele și laboratoarele de cercetări din cadrul Ministerului Industriei Chimice este îmbinată cu cercetarea fundamentală ce se efectuează în institutele de învățământ superior. Numeroase probleme au fost soluționate printr-o strânsă colaborare existentă în acest sens.

Rezultatul activității de cercetare în acest domeniu se poate oglindi în rezolvarea unor probleme de bază cum ar fi: fabricarea melanei, utilizând copolimeri noi, realizarea de noi sortimente de fire poliamidice, stabilirea tehnologiei de obținere a firelor poliamidice texturate pentru covoare, asigurarea de noi tipuri de catalizatori și produse auxiliare etc.

Un aport deosebit în rezolvarea acestor probleme l-a adus Institutul de cercetări chimice-București și colectivul de cercetare

de la Uzina de fibre sintetice de la Săvinești. În afară de aceasta, laboratoarele de cercetare din cadrul uzinelor rezolvă teme legate de noile imediate ale proceselor de producție.

În acest fel, grija statului român de a asigura tuturor sectoarelor de activitate cadre suficiente și bine pregătite își dovedește eficiența.

Zecile și sutele de tineri specialiști care pășesc pragul uzinelor noastre poartă cu ei, pe lângă diplomele de absolvenți ai institutelor de învățământ superior, și ambiția de a-și aduce substanțială contribuție profesională la opera de creștere a potențialului economic al țării.

— *O scurtă incursiune în viitor ne-ar permite, poate, tovarășe ministru, realizarea unei imagini globale asupra perspectivelor care se întrevăd.*

— O dată cu anul 1971, România a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare a economiei sale naționale: cincinalul 1971-1975. Alocarea aproape a unei pătrimi din volumul total al investițiilor industriale (dublu cît în perioada 1966-1970) va asigura industriei chimice realizarea în continuare a celui mai înalt ritm de dezvoltare din economia țării.

Vor fi construite peste 300 obiective noi, care împreună cu cele existente vor face ca în 1975 producția chimică globală să fie

cu 85-92 la sută mai mare ca în anul 1970.

Printre principalele tendințe de dezvoltare amintim creșterea ponderii produselor cu un grad înalt de chimizare. Din cadrul acestor produse fac parte și firele și fibrele chimice, a căror producție va crește în perioada 1971-1975 de circa 2 ori, ajungînd la nivelul anului 1975 la 7,6 kg pe locuitor, față de 3,8 existent în 1970. Ritmul de creștere pentru acest sector în perioada 1971-1975 va fi de 17. În acest fel, necesarul de fibre al Ministerului Industriei Ușoare va fi acoperit în proporție de 75 la sută cu fibre chimice, asigurîndu-se totodată și o creștere a exportului de circa 3,5 ori. Pentru unele produse, volumul exportului va fi și mai sporit.

Pentru realizarea acestor producții vor fi puse în funcțiune 10 capacități noi și vor fi reutilitate și modernizate alte două unități. Concomitent, vor fi puse în funcțiune alte capacități în sectorul petrochimic, necesare asigurării bazei de materii prime.

Catavoagele de produse ale unităților din sectorul nostru vor cuprinde o serie de noi sortimente cu caracteristici superioare, cum ar fi: fibre polipropilenice, fire texturate pentru covoare, fire poliesterice texturate, fire profilate, fibre celulozice modificate etc.

Pe baza experienței dobîndite se vor aplica în continuare tehnologii verificate și

îmbunătățite de tehnicienii români, iar pentru unele produse, ca fibre polipropilenice, fibre poliacrilonice și fire texturate pentru covoare, se vor utiliza tehnologii proprii.

La baza acestui program de dezvoltare va sta activitatea creatoare a cercetătorilor și proiectanților din sectorul propriu de fabricare a utilajelor chimice și din unitățile specializate în construcții industriale.

Dezvoltarea pe care o va cunoaște acest sector se va datora, în principal, creșterii productivității muncii care, pe ansamblul industriei chimice, va fi de 70 la sută. Totodată va spori gradul de automatizare al instalațiilor, se vor introduce calculatoarele electronice de proces pentru unele linii tehnologice de mare capacitate. Aceasta va necesita intensificarea acțiunii de pregătire a cadrelor. În acest sens va fi întreprinsă o largă acțiune, avînd drept scop pregătirea, specializarea și reciclierea cadrelor.

Rezolvînd problemele pe care le pune noua etapă de dezvoltare, întregul popor român, angajat cu toate forțele, va ridica economia națională pe o treaptă superioară în construcția socialismului.

Emil CIULEI

PSIHOGRAMA UNUI IDOL

TARZAN

ALIAS TIMIȘOREANUL JOHNNY WEISSMÜLLER

de Victor BĂNCIULESCU

- Stăpînul junglei — vedeta bazinelor de înot
- Băutorul de whisky și halatul cu bacșișuri
- „Victoriile mele în apă, înfrîngerile pe uscat“

Reluarea perseverență a serialelor de televiziune dedicate lui Tarzan, retipărirea masivă a cărților lui Edgar Rice Burroughs (200 000 de exemplare la noua ediție franceză în cursul lunii februarie) denotă o bizară recrudescență a interesului pentru figura legendară a atletului primar atârnat de lianele junglei, luptînd cu crocodilii, prieten cu maimuțele și elefanții. Producătorii filmelor de televiziune și-au luat chiar libertatea de a turna versiuni moderne, luînd drept erou un fel de Tarzan de salon, cu șorțulețul și mai scurt, păstrînd însă toate șabloanele genului, anacronismele și rețetele verificate ale serialelor uzuale. De fapt, libertățile de orice fel sînt admise pentru că Burroughs însuși n-a fost niciodată în Africa (așa cum Karl May n-a văzut preriile pieilor roșii) și a populat cu non-șalanță continentul african cu tigri bengalezi și cu negri care se comportă aidoma indienilor americani.

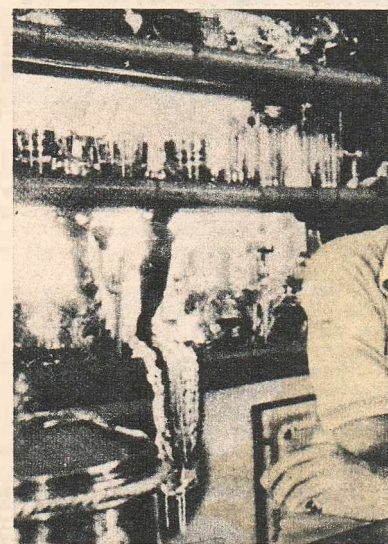
Presa franceză ia notă de noua ediție a cărților lui Burroughs. «Les Lettres françaises» vede în «stăpînul junglei» pe marele anticolonialist; «Combat» îl compară cu Bob Dylan și cu hippies; «L'Express» îl

numește pe Edgar Rice Burroughs cel mai bogat și cel mai cunoscut autor din lume. Ceea ce n-a fost totdeauna chiar așa. Lipsit de succes pînă la 40 de ani și mereu flămînd, Burroughs a fost rînd pe rînd vînător de indieni în cavaleria americană, cowboy, grogar, agent de poliție, agent de publicitate, colecător de fier vechi și, în sfîrșit, vînător de ascuțitoare în momentul în care — după doi ani de trudă — a publicat primul roman cu Tarzan. Era în 1914 și succesul a fost enorm. Cartea s-a tradus în 56 de limbi (aproso, există vreo ediție românească?) și a stat la baza scenariilor pentru peste 40 de filme. În 1950, la 74 de ani, milionarul Burroughs moare, lăsînd în urmă 94 de cărți (dintre care 26 dedicate lui Tarzan); ferma sa «Tarzana» de lingă Los Angeles a devenit între timp un orașel de 24 000 de locuitori.

Este momentul să spunem că fascinația iradiată de Tarzan nu s-ar fi produs probabil fără transpunerea povestirilor pe ecran și fără apariția aceluia superb atlet care l-a interpretat — arătos, dar simplificat — și care se numește Johnny Weissmüller.

COPILUL EMIGRANȚILOR DIN TIMIȘOARA

Prin 1939 eram, la Fabrica de tutun din Timișoara, ucenicul de pasaj al unui strungar cu numele de Weissmüller, care se dădea drept rudă apropiată a celebrului Tarzan. Cu toată aparența ei senzațională, am publicat vestea, în 1940, într-o revistă bucureșteană, emițînd ipoteza că Johnny Weissmüller, faimosul campion olimpic de înot, primul om din lume care a parcurs în piscină suta de metri în mai puțin de un minut, ar fi de origine bănățeană. De atunci mi-a dat mereu tîrcoale teama că, tînăr ziarist fiind, am fost victima unei mistificări. Cu atît mai mult cu cit enciclopediile sportive și cinematografice îl menționează pe Weissmüller nascut, în 1904, cînd la Chicago, cînd la Winbar, în statul Pennsylvania. Ce e drept, în aceleași surse se spune că părintii ar proveni din vechiul Imperiu austro-ungar. Abia în 1968 colegul nostru de breaslă (și concetățean) Nikolaus Berwanger publică în săptămînalul broșovean de limbă germană «Karpater Rundschau» un articol revelator intitulat: «Unde a văzut lumina zilei Tarzan».

La 67 de ani, cu paharul uriaș de whisky în față, Johnny aduce tot mai mult la trăsături cu fostul cărămidar timișorean Peter Weissmüller, tatăl său.

de Emanuel VALERIU

ARBITRUL STRĂIN

Majoritatea regulamentelor noastre sportive prevăd, și cred că este bine așa, dreptul cluburilor de a recuza un arbitru care nu le convine.

În general, în sarcina arbitrilor se pun multe neajunsuri ale vieții sportive, cu siguranță mult mai numeroase decât pot fi în realitate. Partea cea mai neplăcută este aceea că «judecarea» cavalierilor fluierei se face pe o filieră foarte largă, începând cu tehnicienii și antrenorii, continuând cu jucătorii și cu opinia publică. Nu vreau acum să discut responsabilitatea care revine unui conducător de joc, dar admit că acesta poate greși uneori. Discutabilă este doar intenția unei erori, singurul aspect nociv și grav al oricărei decizii luate în teren. Poate că din această cauză ideea aducerii unor arbitri străini la meciurile-cheie se justifică. Deși, personal, sint de părere că apelul la un cavaler al fluierei de peste hotare este mai mult o chestiune de complezență, un mijloc eficace de a se stabili relații de complementaritate, nu totdeauna foarte «curate» («Ne chemați la voi, atunci vă vom chema și noi»), procedeu care, transformat în sistem, poate deveni la fel de negativ ca și o conducere incompetentă sau părtinitoare a unui arbitru autohton. Mai frumos și mai util mi s-ar părea ca străinii să fie solicitați pentru împliniri jubiliare, turnee amicale și, oricum, pentru meciurile internaționale.

De ce?

Pentru că altfel nimic nu ne poate lăsa liniștiți în fața unor dubii, chiar dacă știm că cel care va fluiera în teren este un străin. Singurul avantaj este că celui venit de pe alte meleaguri nimeni nu-i reproșează nimic. «E străin, dom'le, n-are nici un interes». Tocmai cu acest mod de a privi evoluția unui arbitru invitat nu sint de acord. Să nu mi se spună că un om venit cine știe de unde să conducă un meci între Steaua sau Dinamo și Ceahlăul-Piatra Neamț, nu va fi, din capul locului, influențat de prestigiul primelor două cluburi, ca și de posibilitățile lor de «recepție», vizavi de modestele mijloace ale moldovenilor de care probabil nici n-a auzit. Îmi amintesc de multe situații în care arbitrii străini, aduși în țară, sau conducând la ei acasă, s-au lăsat vizibil impresionați de cartea de vizită a uneia dintre formații. Când România a învins, pentru prima oară, Franța la București la rugby, italianul Silvio Pozzi, un arbitru corect și reputat, îmi mărturisise, după meci, profunzitatea sa grijă iscată de comentariile ce se vor face peste hotare în urma acestei surprize de mari proporții și care — în mod cert — îl vor implica și pe el. Să ne reamintim că el a prelungit atunci partida de pe «23 August» cu încă 4-5 minute, doar-doar francezii își vor reveni. Cei care au înscris au fost însă în continuare ai noștri, ceea ce l-a mai liniștit pe Pozzi. Totuși, el a fost ulterior repudiat de federația internațională (unde francezii dețineau pozițiile-cheie), ca și de cluburile respective, care nu l-au mai solicitat ca pină atunci. Să nu uităm, de asemenea, că — la rîndul lor — francezii trebuie să accepte în «Turneul celor 5 națiuni», la rugby, arbitrajele englezilor.

Apelarea la «arbitru străin» nu este recomandabilă decât în cazuri de excepție. Or, văd că nu numai fotbalul, sport cu implicații diverse și multiple, dar și boxul, pină și scrima și din ce în ce mai multe discipline apelează la arbitrii străini. Ce-am avut de zis, recent, la finalele de box cînd judecătorii veniți de peste hotare au comis greșeli care ne-au lăsat perplecși? Cum s-a putut acționa împotriva lor? În nici un fel. Ne-am supus docil «autorității» lor, așa cum ar fi normal s-o facem și față de deciziile compatrioților noștri, acceptînd ideea sportivă a supremației în teren a conducătorului partidei. Extinzînd fără argumente solide, bine chibzuite, metoda aducerii arbitrilor străini, se creează precedente primejdioase, dînd apă la moară neîncrederii care există și va exista, în atare condiții, în corpul de arbitri români. Cînd recuzarea vine din partea unui club sau a altuia, aspectul se circumscrie într-o arie oarecum localizată. Cînd însă federațiile acceptă sau inițiază chiar asemenea apeluri, lucrurile se schimbă și «particularul» devine «general».

Iată de ce îmi îngădui să atrag atenția asupra unei situații care tinde să devină sistem, menționînd — cu precădere — aspectele etice și sportive, lăsîndu-le la o parte pe cele economice, care mi se par inferioare în comparație cu celelalte, deși — poate — pentru unii acest element ar putea fi mai robust și i-ar putea cîștiga pentru cauza pe care o pledez: să avem încredere în arbitri, și — în primul rînd — în cei români.

Intrepidul coleg — plecînd de la amintiri similare cu ale mele — a făcut investigații în capitala județului Timiș, dar mai ales acolo unde l-a îndemnat bănuiala, în cartierul timișorean Freidorf. Aci trăiește vărul campionului-actor, Jakob Weissmüller, meșterul meu din alte vremuri. Cu ajutorul acestuia s-a găsit în matricola parohiei locale înregistrarea nașterii lui Johnny Weissmüller la data de 2 iunie 1904. «Fiu al ziliferului Peter Weissmüller și al Elisabetei» — glăsuiește registrul. Vărul Jakob povestește: «Părinții noștri, originari de la țară, din comuna Variaș, erau cărămidari, aci la Freidorf. Erau săraci, și după obiceiul vremii fiul cel mai mare, adică unchiul Peter, cu nevasta și copilul care avea doar trei ani, a plecat în lumea largă, peste Ocean, în căutarea norocului. Era prin 1907».

67 DE RECORDURI MONDIALE

Johnny n-a mai apucat deci să se bălăcească în apele mîloase ale Begăi. Primele sale amintiri de înotător se referă la scîldatul în lacul Michigan. La 10 ani era socotit un gimnast bun, iar pe părinți îi speria sărînd cu avînt peste masa pusă pentru cină. La 15 ani, un an după moartea tatălui său, își valorifică talentul de înotător, devenind membru al lui Illinois Athletic-Club și dîndu-se pe mîna antrenorului și managerului care i-a dirijat toată cariera de înotător, William Bachrach. La drept vorbind, ce însemna să te antrenezi pe vremea aceea? Era mai curînd arta de a pregăti surprizele. Exersat pe ascuns (deci fără concursuri publice), Johnny reușește, la 18 ani, să bată recordul mondial pe 220 de iarzi — o performanță inimaginabilă pentru specialiștii epocii, care considerau imposibilă depășirea unui record al lumii de către un adolescent sub 20 de ani. Pe deasupra, Weissmüller l-a învins și pe cel mai bun înotător american al vremii, hawaianul Duke Kahanamoku, ameliorînd concomitent recordul

se cramponau cu degetele picioarelor de marginea colțuroasă a piscinei, că nu se bucurau de cordoanele de orientare de-a lungul bazinului și că nu cunoșteau întoarcerile catapultate de astăzi cu ajutorul peretelui de beton.

Un asemenea campion absolut — care a stabilit 67 de recorduri mondiale pe distanțe cuprinse între 100 de iarzi și o jumătate de milă, care și-a atîrnat în panoplia personală cinci medalii olimpice de aur, care n-a pierdut nici o cursă în stil liber timp de zece ani — un asemenea campion nu mai putea fi înscris în Statele Unite pe foile de concurs. În 1929, Bachrach i-a propus, și el a acceptat, să treacă la profesionism, semnînd un contract săptămînal de 500 de dolari, care-i preteindea doar să facă publicitate unor modele de costume de baie.

«EU, TARZAN — TU, JANE»

Abia pe urmă l-a luat cinematografia. În 1932, casa Metro-Goldwyn-Mayer îl distribuie în filmul «Tarzan, omul-maimuță». Johnny Weissmüller a fost primul Tarzan vorbitor, deși pentru asta nu i se cerea nici o dexteritate actricească; partea sa de dialog era de genul «Eu, Tarzan — tu, Jane» și apoi sunetul era postsincronizat. Așa-i vorbea actriței Maureen O'Sullivan, și iar lansa strigătul junglei, faimosul răcnet de zeci de decibeli pe care astăzi nu mai e în stare să-l repete. A turnat 18 filme cu Tarzan, a cucerit celebritatea sălilor întunecate, dar a și intrat în angrenajul inextricabil al Hollywoodului din care puțini ies teferi moralmente și materialicește. Standard de viață foarte costisitor, mai multe divorțuri la fel de scumpe, unele investiții nu totdeauna norocoase și banii s-au scurs printre degete. Un om care s-a supus timp de 26 de ani rigurilor vieții sportive a găsit prilejul să se răzbune. Și-a cumpărat o vilă la Beverly Hills, mașini rapide și soții frumoase, cum a fost actrița mexicană Lupe Velez. Apoi a început să mănînce prea mult și mai ales să bea prea mult. După primele trei filme, casa MGM a înscris în contract și clauza greutății corporale obligatorii. Surplusul de un kilogram se amenda cu 2 000 de dolari. Cine putea crede într-un Tarzan obez?

În tinerețe a fost într-adevăr impozant, cu statura sa de 1,90 m, cu umerii uluitor de lați, cu brațele neobișnuit de lungi, ca și picioarele musculoase dar zvelte, cu un piept bombat peste care trona un cap frumușel, inspirînd simpatie. Nu era lipsit nici de umor. Atunci cînd cineva s-a minunat, în timpul filmării, cît de nepăsător stă pe spinarea unui hipopotam, Johnny a răspuns: «E mai ușor să-l călărești, decît să-i pronunți numele!» Timp de 16 ani, pînă în 1948, l-a încarnat pe Tarzan, apoi a fost pus să se îmbrace în costum de vîntător și să-l joace pe Jungle Jim, rol care se potrivea mai bine fizicului său tot mai rubicund. Și-apoi, într-o zi, n-a mai putut să-și prelungească contractul cu studiourile de filme. Contul în bancă s-a micșorat simțitor, au început încurcăturile financiare și Johnny și-a dat curînd seama că faima e frumoasă dar insuficientă pentru a putea trăi cumsecade — cum îl descrie Jerry Kirshenbaum în «Sports Illustrated» — New York. Pe urmă a venit whiskyul...

A încercat de toate, fără prea mult succes. A făcut publicitate, prin filme de televiziune, pentru alimente, piscine publice, vitamine, care toate poartă numele său. În ultima vreme vindea bănci de masaj care se numesc «Johnny Weissmüller's American Massage Products». A făcut pe băieșul la o piscină din Los Angeles, pentru o leafă mică, bazîndu-se mai mult pe bașșururile grase care i se vîrau în buzunarele halatului — cum îl deplînge Curt Riess în «Sport» — Zürich. Biografia sa autorizată poartă titlul «Apa, lumea și Weissmüller»; pe supracopertă declară el însuși cu candoare: «Victoriile mele în apă, înfrîngerile pe care le-am suferit pe uscat». La 67 de ani, și viața celebrităților e tristă. A fost timp de 40 de ani un fenomen, omul de acțiune, făptura naturii. În 1950, o anchetă a agenției «Associated Press» l-a declarat cel mai mare înotător al primei jumătăți de secol. Pe coperta albumului de discuri al Beatles-ilor, fotografia lui stă alături de cele ale Marlenei Dietrich, ale lui Aldous Huxley și D.H. Lawrence. Din cînd în cînd este eroul cite unui festival Tarzan. «Lumea nu mă uită — zice el — pentru că eu am fost un atlet care n-avea nevoie să se prefacă, așa cum se întîmplă cu majoritatea portitorilor». Și-apoi îngurigează o nouă acțiune de whisky, singura plăcere ce i-a mai rămas...

În jungla de studio, silueta lui Tarzan se mișcă dezinvolt și cu familiaritate.

În anii '20, imbatabil în elementul său preferat: apa. Campion necontestat pe orice distanță între 50 de iarzi și o jumătate de milă.

mondial pe 200 de iarzi cu două secunde. A doua zi și-a înscris numele și în dreptul recordului absolut pe 100 m spate.

În cea vară a lui 1922 și-a însușit toate recordurile mondiale pînă la distanța de 500 de iarzi. Nici nu mai era socotit un înotător, ci de-a dreptul o minune a lumii. Forma sa optimă a durat peste limitele obișnuite. În 1924, la Jocurile Olimpice de la Paris, obține nu mai puțin de trei medalii de aur, în probele de 100 m, 400 m și ștafeta de 4 x 200 m. Le adaugă una de bronz și în turneul de polo pe apă. Devenise la fel de popular ca Nurmi, atrăgînd atenția asupra întrecerilor din bazine. Romancierul american Paul Gallico îl considera posesor al aceluia rarism dar ce se numește «star quality», acea însușire care te duce la victorie chiar și atunci cînd nu ești cel mai bun. Johnny însuși obișnuia, ajungînd la marginea piscinelor, să-și întrebze concurenții: «Ei, băieți, astăzi cine vrea să fie al doilea?»

Steaua aceasta impertinentă a strălucit și la următoarea ediție a Jocurilor Olimpice de la Amsterdam, în 1928. El a rămas cel mai rapid înotător din lume, cîștigînd proba de 100 m și încă o medalie de aur la aceeași ștafetă de 4 x 200 m. Recordul său de 57,8 sec pe 100 m, stabilit în 1922, a stat neclintit în fruntea palmaresului lumii timp de 12 ani. De asemenea, recordul de 51 sec în cap pe 100 iarzi, înregistrat în 1927, n-a putut fi depășit pînă în 1944. Ar trebui poate să amintim că pe vremea aceea înotătorii nu beneficiau de blocurile de elan la start, ci

Silviu BRUCAN

mutații în asia

Observatorii politici acordă o însemnătate crescândă deplasărilor și acțiunilor diplomatice privind Asia de sud-est și trag concluzia că în această regiune atât de spinoasă a politicii mondiale s-au acumulat un șir de elemente noi care impun reorientări și reevaluări în politica puterilor interesate.

În ce privește războiul din Indochina, la Washington începe să se realizeze că el constituie pentru Statele Unite o groapă fără fund. A trebuit însă să izbucnească recenta criză a dolarului pentru ca să apară și la Washington acea picătură care umple cupa. Operațiunile din Cambodgia și Laos, care au constituit în fond recidive încăpăținate ale speranței Pentagonului într-o victorie militară, s-au terminat nu numai prin eșecuri pe plan militar; la Pnom-Penh, regimul finanțat de americani s-a dezintegrat într-atâtă încât nu oferă altceva decât jocul de-a uite popa, nu e popa între dictatorul Lon Nol, care pare complet ramolit după tratamentul din Hawaii, și generalul Sirik Matak, proprit doar de ambasada americană; în Laos forțele patriotice și revoluționare s-au întărit și au în prezent inițiativa politică. Și în privința juntei de la Saigon corespondenții de presă constată că dacă în trecut ea nu controla decât un sfert din teritoriul rural, în prezent criza a pătruns și în mediul urban, unde mișcările opoziției, protestele studențimii și grevele muncitorești se țin lanț. Concluzia logică ar fi ușor de tras dacă istoria marilor puteri nu ne-ar avertiza că, chiar în fața unor înfrângeri evidente pentru toată lumea, metropolele continuă să privească lucrurile prin propriul lor telescop. Dar alegerile prezidențiale din 1972 încep să se facă simțite de pe acum în politica americană și poate că ceea ce n-au reușit înfringerile militare, insuccesele jocului de marionete și crizele succesive ale dolarului să reușească coșmarul unui eșec electoral.

Întreaga presă mondială remarcă în aceste zile efectele multilaterale pe care le are afirmarea Republicii Populare Chineze în viața internațională. După ecoul vizitei jucătorilor de ping-pong americani, comentarii subliniază însemnătatea deciziilor luate de un șir de țări europene de a stabili relații diplomatice cu Pekinul, iar acum faptul că peste zece mil de reprezentanți ai diferitelor firme comerciale străine participă la târgul internațional de la Canton. Revine ca un leitmotiv în aceste comentarii că marile probleme ale politicii mondiale și în primul rând ale continentului asiatic nu pot fi rezolvate fără participarea țării celor 800 de milioane chinezi.

Nici aici însă înaintarea nu are loc pe o șosea asfaltată, fără hopuri și fără obstacole. Poziția în Oceanul Pacific a constituit și constituie o latură majoră a expansionismului american; atât agresiunea în Vietnam cât și politica ostilă față de China trebuie privite în acest context al strategiei Washingtonului. Ziarul «Le Monde» remarcă deunăzi că «Statele Unite, în pofida amabilităților față de Pekin, n-au renunțat să constituie cu ajutorul Japoniei o zonă de «ordine socială» și de «stabilitate politică» într-o Asia de sud-est în care enorma mană de investiții occidentale este profitabilă doar unei mici minorități».

În ciuda acestor conflicte profunde și contradicții de lungă durată, se coc și în Asia elementele unui *modus vivendi* bazat pe recunoașterea unor realități care s-au impus și a unui nou raport de forțe care nu mai poate fi ignorat.

puhoiul incandescent

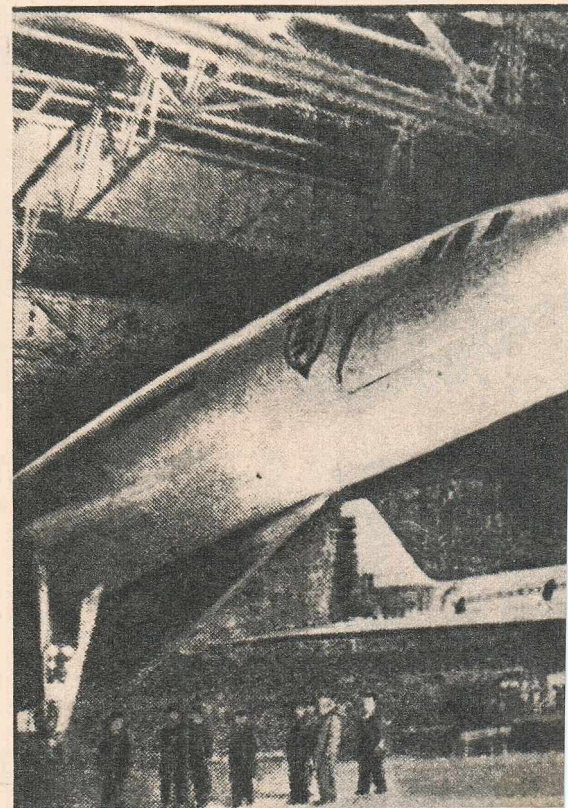
Spectacolul este fascinant și dramatic totodată. Mulțimea care se înghesuie să asiste, de la distanță, la această erupție infernală de materie incandescentă își satisface o curiozitate legitimă, poate. Spectatorii ocazionali, majoritatea turiști, știu însă că lava fierbinte ce se revarsă de la înălțimea vârfului Etnei seamănă moartea la poalele vulcanului. Acolo, jos, locuitorii satelor amenințate de puhoiul necruțător privesc moartea cu ochii; cuprinși de groază, ei sînt siliți să-și părăsească în grabă casele. Lava coboară implacabilă pe un front de aproape un kilometru lățime, în valuri de cîte 20 metri. Sute de hectare de culturi, poduri, drumuri, așezări omenești sînt înghițite de materia dezlănțuită la temperaturi incalculabile.

Pentru a cita oară și pînă cînd oare bătrînul vulcan va continua să semene moartea și... «fascinația» în jurul lui?!

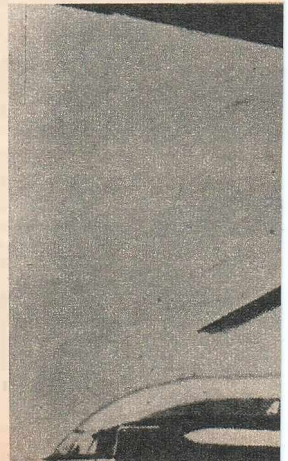
giganții în... salon

La cel de-al 29-lea Salon internațional al aeronauticii și cosmosului care s-a deschis la Paris, alături de alți giganți ai aerului reprezentînd țările cu industrie aeronautică dezvoltată, stîrnesc interes deosebit doi uriași purtînd însemnele «Aeroflot»: elicopterul de dimensiuni neobișnuite «Mil-V 12» și cea mai recentă realizare a industriei aviatice a U.R.S.S., avionul supersonic de pasageri «TU-144».

Ziarele franceze, redînd opinii ale specialiștilor, remarcă robustețea și calitățile tehnice superioare ale celor două mașini. Elicopterul «Mil-V 12» este apreciat drept «cel mai mare din lume», avînd o forță de 26 000 cai putere și fiind în măsură să ridice la înălțimea de 2 000 m o încărcătură de 40 tone. Pasărea cu două rotoare beneficiază de aportul a patru turboreactoare pu-

ternice. Cît privește «TU-144», se consideră că, în afară de celelalte calități incontestabile, a impresionat prin capacitatea sa de a realiza cu ajutorul unor parașute de frînare o aterizare perfectă. În imagine, avionul «TU-144» (sus) și elicopterul gigant «Mil-V 12» pe aeroportul parizian Le Bourget (jos).

in amintirea comunei

De la Piața Republicii la Zidul federațiilor și cimitirul Père-Lachaise, capitala Franței a fost străbătută de acest marș prin care, la chemarea Partidului Comunist Francez, s-a comemorat centenarul Comunei din Paris. 80 000 de cetățeni au luat parte la această emoționantă manifestație în amintirea zilelor cind gloria și speranța Comunei au fost înăbușite în sînge.

havana: primire la palatul revoluției

La Havana s-au desfășurat zilele acestea lucrările sesiunii mixte româno-cubaneze de colaborare economică și științifică. Cu acest prilej, șeful delegației guvernamentale române, tovarășul Gheorghe Rădulescu, a fost primit la Palatul Revoluției de către președintele Republicii Cuba, Osvaldo Dorticos Torrado.

În cadrul convorbirii, care s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, șeful delegației țării noastre a transmis din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial salut adresat tovarășilor Fidel Castro și celorlalți membri ai conducerii de partid și de stat a Cubei.

În imagine, aspect de la primirea de către președintele Dorticos a tovarășului Gheorghe Rădulescu.

ulster – din nou în alertă ▶

Imaginea transmisă pe releele de telefoto ale agențiilor internaționale de presă redă edificator atmosfera de încordare ce s-a făcut din nou resimțită în Ulster, după seria de atentate și ciocniri dintre membri ai organizației extremiste Armata republicană irlandeză și militari britanici. Ca urmare, la Londra s-a comunicat că trupele engleze au primit ordinul să deschidă focul ori de câte ori consideră necesar, iar posturile de poliție nord-irlandeze vor fi păzite de aci înainte de militari.

cannes: laureații

Palmesul complet al Festivalului internațional al filmului de la Cannes fiindu-vă cunoscut, vi-i prezentăm în aceste imagini pe principalii laureați: iată-l pe prestigiosul regizor italian Luchino Visconti — în fotografia din stînga — căruia juriul i-a atribuit pentru filmul «Moartea la Veneția» premiul «A 25-a aniversare a festivalului» (alături de el, actrița Romy Schneider). În fotografia din dreapta (alături de soția sa), regizorul britanic Joseph Losey, cîștigătorul marelui premiu «La Palme d'Or», decernat de juriu pentru filmul său «The Go Between» («Mijlocitorul»).

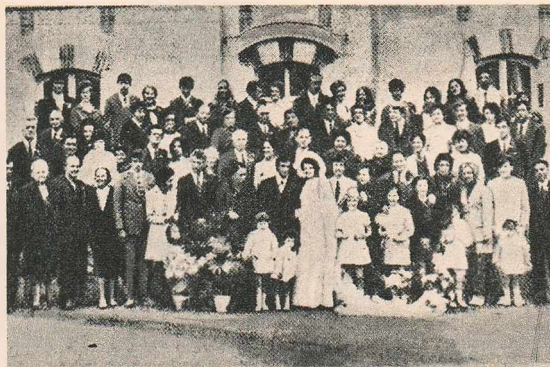

Îngropați de vii?

Aparent stranie, această imagine ce ne face să asistăm la o «inhumare» colectivă nu este decât un instantaneu reconfortant surprins de un fotoreporter la băile de... nisip din stațiunea balneoclimaterică japoneză Ibusuki. În această zonă vulcanică, nisipul fierbinte posedă — susțin specialiștii niponi — neasemuite proprietăți terapeutice, indicate în cazul afecțiunilor reumatismale. Trebuie să ai însă răbdarea proverbială a japonezului ca să poți suporta rigurile tratamentului, întrucât baia de nisip fierbinte durează uneori ore întregi, în care timp trebuie să stai cu ochii închiși, să nu faci nici o mișcare, și dacă se poate să nu... respiri decât cu maximă economie... Până vin groparii să te dezgroape.

tragedia de la Sallen: coincidențe

Acestei fotografii tradiționale nu-i era sortit să rămână, potrivit tradiției, amintirea unui moment fericit. Privind-o, mirii și nuntașii supraviețuitori își vor aduce aminte veșnic de tragedia care a urmat.

Eugène Fabien și Françoise Davenet, doi tineri din satul Sallen, regiunea Le Havre, ar fi vrut să-și serbeze căsătoria într-o comună vecină, la Cormolain, dar după tragedia de la Saint Laurent du Pont, când, în noiembrie 1970, 146 de oameni au ars de vii într-o sală de dans cu prea puține ieșiri de incendiu, localul de la Cormolain a fost închis; nu intrunea condiții de securitate. Mirii au cerut atunci primarului din Sallen să le închirieze, pentru a-și primi oaspeții, o clădire a municipalității aflată în vecinătatea satului. Primarul le-a închiriat-o. Clădirea — foarte rar folosită — scăpase atenției acelei comisii care, după incendiul de la Saint Laurent, controlase sălile de dans și festivitățile de pe teritoriul Franței.

Dedesubtul sălii principale se afla, amenajat pentru nevoile meseriei lui de brutar care construise, în 1937, clădirea, un puț cu apă adinc de 8 metri. Dar despre puțul acesta, a cărui existență era totuși cunoscută, nu s-a vorbit decât după aceea. După ce, spre sfârșitul petrecerii, podoava putrezită de umezeală a cedat sub greutatea oaspeților care dansau, și 25 de oameni s-au prăbușit în el, de la înălțime, claie peste grămadă. Unii au reușit să se salveze — 13 au murit.

Cîteva coincidențe fac această tragedie și mai tulburătoare. La Saint Laurent du Pont ard de vii tineri veniți să se distreze. La Sallen nuntașii își găsesc moartea în timp ce dansează. Sala de la Cormolain (nesigură) le este refuzată și ei pier la Sallen. În șase luni moartea lovește de două ori în plină bucurie. Consternată, opinia publică franceză se întreabă din nou cine sînt vinovații.

cronica de trei secunde

MUZICA FLORILOR

Nu sînt dintre acei oameni profunzi care consideră cîinii mai buni decît oamenii. N-am înțeles niciodată adevărul acestei aberații. Nu sînt dintre aceia care văd în flori mai multă frumusețe decît în om. Eu rămîn la ideea filozofului german care susține că gîndurile unui condamnat la moarte sînt mai fascinante pentru el decît un răsărit de soare. Mi-au fost întotdeauna suspecți și antipatici oamenii care-și echivalează superioritatea lor cu superioritatea faunei și florei asupra omului. Sistematic, de cîte ori acești sensibili elogiau lăcrămiarele sau pisicile, eu constatam la domniile lor o insensibilitate grozavă față de liftieră, față de curieră, față de florărese și chiar față de taxatoare și vatmani. Cu cît preamăreau ghiociei, cu atît umileau pe acei numiți cîndva «umiliți și obidiți», iar azi — cu un termen mai pe înțeles — «salariați cu venituri mici».

Am luat-o pe un ton atît de grav pentru a mărturisii cît m-au zguduit, în sfîrșit, florile, aflînd de constatările N.A.K.S. (centrul olandez de experimente în cercetările florale), am fost zguduit adînc, pînă la apariția unui surîs pe chip sau în minte, nu știu... Aceste observații — confirmînd alte observații anterioare — au dus la precizarea indiscutabilă că florilor le place și le face bine muzica. Butașii cresc mai repede și mai frumos pe un fond muzical — e dovedit. Dar care muzică? Aici e aici. Prejudecățile noastre melomane ne împing spre Mozart, desigur, spre Schubert, spre Rossini, spre cei acreditați veșnic surzătorii, veșnic grațioși, veșnic fermecători, veșnic accesibili. Puțini sînt melomanii care înțeleg tragismul și inaccesibilitatea lui Mozart și, de obicei, aceștia sînt declarați snobi... Ei bine, florile sînt de un snobism și mai rafinat. Compozi-

torul lor preferat — spun analizele — e Wagner. Wagner cel morbid și încruntat, Wagner cel dizgrațios, Wagner sofisticatul, Wagner de atîtea ori inaccesibil și nepopular, Wagner «cel pe care doar o elită de snobi îl pricepe»... cum s-a zis atîția ani. De ce Wagner? De unde atîta snobism în lumea florilor? De unde atîta morbiditate între ghiocie și albăstrele?

Pentru prima oară florile mi se par și mie misterioase — și, din nou, surid.

...IAR UN EȘEC!

Mă simt dator să vestesc un nou insucces în activitatea mea de cronicar secundar: s-a efectuat a treia experiență «Boucafond» — trei țapi din rasa «Saanen» au fost cufundați într-o capsulă la 800 metri adîncime în ocean, pentru a li se studia reacțiile biologice și biochimice la fenomenele de comprimare și decomprimare subacvatică. După a doua experiență «Boucafond», cei trei țapi de serviciu au sucombat, zice-se, dintr-o pneumonie. Am protestat atunci cu toată vigoarea. Am cerut atunci să se treacă la experiențe subacvatice cu alte animale, să se sfîrșească măcar aici cu țapii ispășitori, să se caute alte animale de serviciu la simbol. Am crezut că strigătul meu — venit dintr-un adînc mai adînc decît 800 m sub nivelul mării, venit dintr-o profundă solidaritate cu țapii ispășitori și dactilografele — va fi auzit, va fi convingător. Nu. N-a fost auzit, n-a fost convingător. Oamenii nu se pot despărți de simbolurile hotărîte o dată pentru totdeauna. Țapul va fi etern ispășitor. Cronicarul secundar — solidar cu ei, deci solitar, deci secundar.

Radu COSAȘU

Luînd cuvîntul la Paris în cadrul celei de-a XVIII-a Conferințe generale a Federației internaționale a producătorilor agricoli, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), ADDEKE HENDRIK BOERMA, s-a referit îndeosebi la situația țărilor în curs de dezvoltare, unde nu numai că există mulți înfomețați dar și procentul cel mai mare de șomaj se manifestă în mediul agricol. În plus, a menționat dl. Boerma, «țările în curs de dezvoltare au motive justificate să se plîngă de politica protecționistă practică de lumea dezvoltată, care pune piedici eforturilor lor de a exporta».

o situează «net la dreapta pe eșichierul politic elvețian» — este asumată de deputatul de Zürich, care a precizat că va rămîne și membru activ al mișcării «Acțiunea națională contra penetrației străine», ambele formații politice urmîrind în linii mari aceleași obiective și intenționînd să prezinte liste comune la alegerile legislative din toamnă.

O operă creată special pentru televiziune a fost realizată de compozitorul britanic de operă și de muzică simfonică modernă BENJAMIN BRITTEN, o dată cu transpunerea muzicală pentru studiu de televiziune al B.B.C. a unei nuvele a lui Henry James.

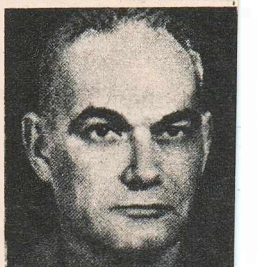
CHRISTOPHER SOAMES, ambasadorul britanic la Paris, a fost omul care a jucat un rol cu totul deosebit în pregătirea recentei întîlniri hotărîtoare dintre președintele Franței Georges Pompidou și premierul englez Edward Heath. Se știe că, în 1969, diplomatul făcuse o primă încercare de a realiza o apropiere franco-britanică, printr-o convorbire ultraconfidențială cu generalul de Gaulle, dar o indiscreție deliberată din partea cabinetului laburist, prezidat de Harold Wilson, a făcut să eșueze această tentativă.

DIRK VAN ZYL, bolnavul asupra căruia doctorul Barnard a efectuat, la 10 mai, al șaselea transplant de cord din cariera sa, se simte în continuare bine — comunică spitalul Grootte Schuur. Van Zyl, 45 de ani, expert în explozive, tată a doi copii, aștepta această operație de doi ani. Noua sa inimă a aparținut unui negru, mort într-un accident. Numele donatorului nu a fost dezvăluit presei.

Formarea unui nou partid politic în Elveția a fost anunțată la Berna de către JAMES SCHWARZENBACH, de al cărui nume se leagă reacționarul proiect de lege de inspirație xenofobă, respins anul trecut în cursul unui referendum. Președinția «Mișcării naționale de acțiune republicană» — al cărei program, cum nota «Le Monde»,

După îndelungi cercetări și pertractări, autoritățile superioare ale armatei S.U.A. au luat o hotărîre în cazul generalului SAMUEL KOSTER, comandant al faimoasei divizii «Americale» în timpul masacrului din satul vietnamez My Lai (1968). Ofițerul superior american a fost retrogradat și i s-au retras toate ordenele și distincțiile atribuite în decursul carierei sale. În același timp, culpa grav urmează să fie notată dosarul militar al lui Koste

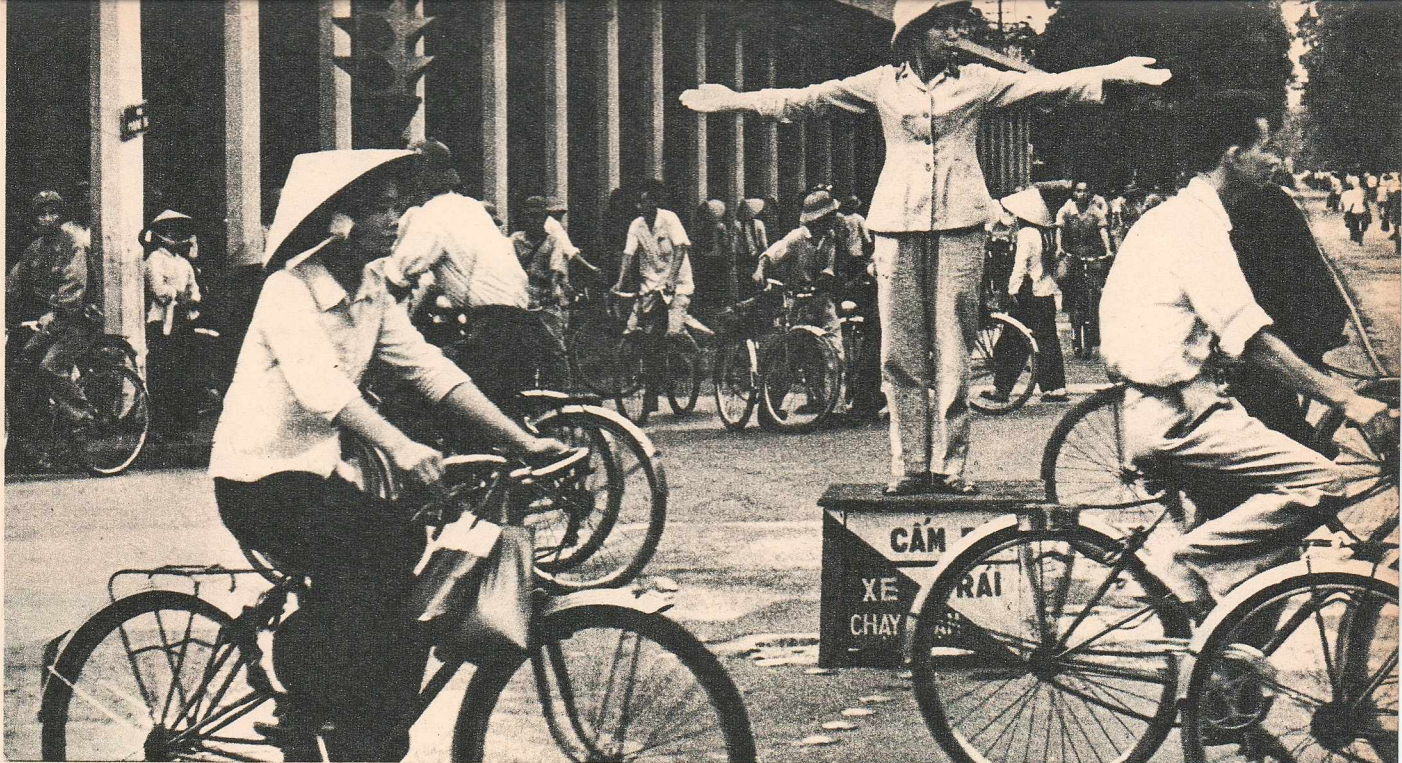
Drumul de la aeroport spre oraș ne trănește o curiozitate firească. Peisajul e fermecător, luxuriant. Ne facem loc, anevoie, printre mașini, biciclete și veloriceșe. Întâlnim oameni, mai ales femei, purtând cobilițe cu câte două cosuri de orez, aidoma celor din vinieta inevitabilă odinioară în cărțile consacrate nu numai Vietnamului, ci și întregii Asii de sud-est — imagine de idilă rurală, de fapt de loc caracteristică pentru viața Vietnamului de azi. Iată însă presărate ici-colo, pe coline, la lizierele pădurilor de nepătruns, în apropierea marelui pod de pe Fluviul Roșu, baterii antiaeriene. Ostașii armatei populare a R.D. Vietnam străjuiesc, neobosiți, neînfricați, cerul, oricând gata să aperse cu spiritul de sacrificiu specific acestui popor greu încercat somnul și joaca copiilor, liniștea bătrânilor, munca harnică a întregului popor, tot ce s-a înfăptuit cu trudă și jertfe în condițiile neasemuit de grele ale acestor ani.

La Hanoi, aflind că sîntem români, locuitorii ne întîmpină cu deosebită prietenie și simpatie. Parcurgînd străzile capitalei nord-vietnameze, îmi amintesc de descrierea citită într-un ghid francez tipărit în anul 1933: «Hanoiul, localitate bine sistematizată, cu bulevarde și străzi largi, cu parcuri umbroase, cu terenuri de sport, are trei părți distincte: cartierul francez, la sud de așezările anamiților, orașul indigenilor, la nord de Lacul Mic, cetatea, la vest, compusă din cazărmi și din noul cartier european în curs de construire lângă Grădina botanică și Palatul guvernatorului general». Descrierea frumuseților orașului nu se potrivea în realitate decît părții locuite de europeni — în număr pe atunci de vreo 5 000. Zecile și zecile de mii de vietnamezi trăiau în cocioabe, înghesuți în așa-numitul «oraș al indigenilor». Înainte de eliberare orașul se împărțea de fapt nu în trei, ci numai în două: partea «europeană» și cea «galbenă». Hotarul era marcat de sinistra și temuta închisoare Sa-tien.

În 1945, populația nu depășea cifra de 380 000. În prezent capitala R.D. Vietnam numără peste 850 000 de locuitori. Șomajul și neștiința de carte au fost lichidate. Școlile superioare, instituturile politehnice, pedagogice, de agronomie, chimie și medicină sînt frecventate de mii de studenți. Dispariția cartierelor insalubre a stat în permanență în atenția edililor și guvernului. Orașul, supus de atîtea ori bombardamentelor, își vindecă rănile, renaște. Se construiește pretutindeni. Au apărut cartiere noi, blocuri de locuințe, teatre și cinematografe cu o linie arhitectonică îndrăzneată; vechile monumente de cultură și civilizație și noile construcții s-au îmbinat într-un tot armonios. Locul multor ateliere, neîncăpătoare, insalubre, l-au luat mari fabrici de mașini-unelte, de textile, confecții etc.

M-am plimbat ore în șir pe străzile orașului. Adăposturile antiaeriene presărate pretutindeni stau mărturie timpului cînd Hanoiul — ca și întreaga republică — era bombardat masiv de aviația americană. Frumusețea de azi a Hanoiului, construcțiile ridicate în cartierele distruse de bombe constituie un simbol elocvent al încrederii într-un viitor pașnic și luminos pe care o nutrește poporul acestei țări eroice.

După cîteva zile de ședere în Hanoi, plecăm spre nord. Treceam din nou peste marele pod, lung de 5 kilometri, de peste Fluviul Roșu. Aceeași aglomerație — sute de mașini, biciclete, veloriceșe, căruțe trase de bivoli. Scăpați din strînsarea podului și aglomerație, accelerăm... De o parte și de cealaltă a șoselei, pînă în zare, culturi de orez și plante tropicale. Ne îndreptăm spre nord-est, spre portul Hai Phong, poarta maritimă a Vietnamului de Nord, punctul care leagă țara cu lumea întreagă — cu Asia, Africa, Europa. Ca și Brugge sau Copenhaga, orașul e brăzdat de canale. În zecile de cheiuri și dane — o activitate comercială intensă. Iată, în rada portului așteaptă să fie încărcate sau descărcate vase comerciale sub pavilion chinez, panamez, sovietic, polonez, englez, indian etc. De aici iau drumul altor țări: orez, cereale și bumbac, celebrul cîrbune gras de Cormpha, utilaje, tricotașe, împletituri de bambus, legume și fructe, produse ale tinerei industrii electrotehnice vietnameze; pe aici sosesc în țară utilaje pentru industria grea, tractoare, bunuri de larg consum etc. După ce vizităm danele, cheiul portului și cîteva întreprinderi din Hai Phong, ne continuăm călătoria spre golful Ha-Long și micul port Hon-Gai. Străbatem cei 60 de kilometri care le despart de Hai Phong destul de încet, ca să putem admira în voie

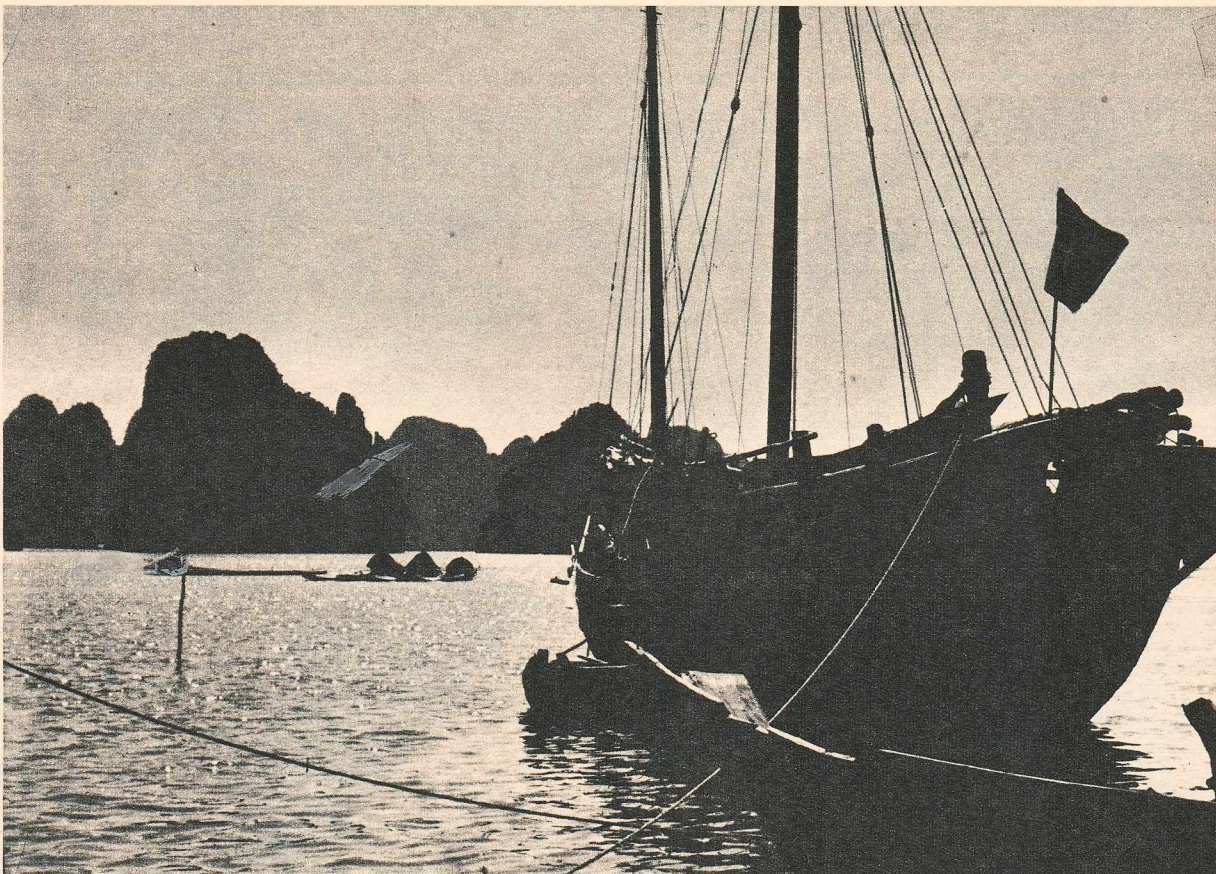

La Hanoi, această mulțime a oamenilor pe bicicletă — mijloc tradițional și preferat de locomotie în Vietnam — este una dintre caracteristicile cele mai frapante ale străzii.

HANOI-HAI PHONG-HA-LONG

NOTE DE CĂLĂTORIE DIN R. D. VIETNAM

de V. GRĂDINARU

O imagine care nu redă, din păcate, decît parțial ceea ce vietnamezii numesc «a 8-a minune a lumii» — golful Ha-Long, cu puzderia sa de stînci țîșnind din apa verde a mării.

vegetația luxuriantă și un decor montan aproape incredibil.

Despre Ha-Long — «Scara dragonului» — ni s-a spus că este mai frumos decît golful Napoli, că ar fi cea de «a 8-a minune a lumii». N-am fost la Napoli, dar pot spune că priveliștea Ha-Longului, așa cum l-am văzut prima dată, m-a copleșit prin frumusețe. N-am să uit niciodată un răsărit de soare la Ha-Long. Pata de foc se înalță încet spre zenit și incendiase cerul cu toate nuanțele de roșu, portocaliu și auriu. Stînci semețe de forme și culori ciudate pluteau parcă

deasupra valurilor de malahit ale mării. Am ieșit cu un grup de prieteni, ziaristi vietnamezi, să facem o plimbare pe mare cu o vedetă de patrulare. Timp de 4-5 ore ne-am strecurat prin întortocheatele culoare dintre stînci, fără să pătrundem în largul golfului. Ne-am întors la hotel tîrziu de tot. De pe terasă, cît cuprindeai cu ochii — numai apă și stînci. Cîndva, o parte bună a litoralului Ha-Longului era despărțită de orașul cu un gard de sîrmă ghimpată, pentru ca locuitorii vietnamezi să nu poată pătrunde în teritoriul rezervat «elitei» străine și

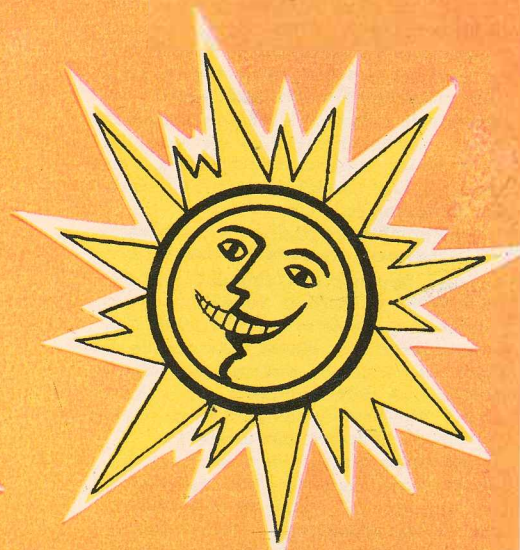
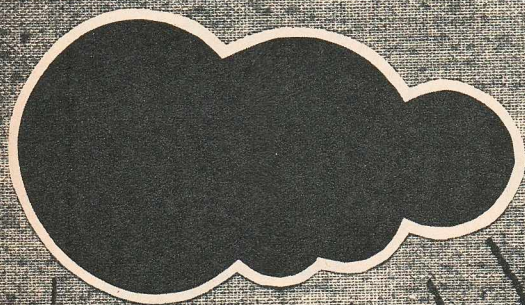
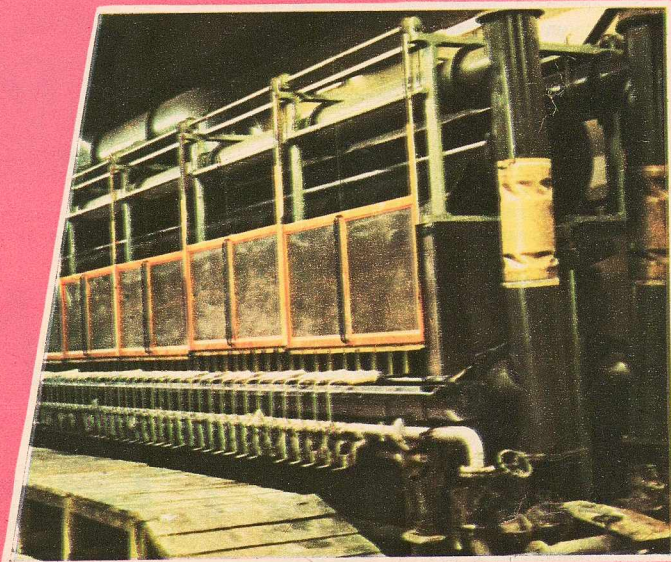
autohtone. Astăzi, Ha-Longul, cu stîncile lui mindre, cu labirintul lui de canale, această «Scară a dragonului», simbol al forței binefăcătoare, aparține poporului. Chiar și în condițiile vieții aspre, de război, orașul se dezvoltă și se înfrumusețează continuu. Apar noi construcții, spitale, hoteluri, școli. La Ha-Long vin și se odihnesc azi oamenii muncii, adevărații stăpîni ai celei de «a 8-a minune a lumii», cei care pe front, pe ogoare și în întreprinderi luptă cu dirzenie și abnegație împotriva agresiunii străine, pentru o viață liberă și luminoasă.

Combinatul pentru fibre artificiale «DUNACOR»-Brăila, șos. Vizirului km 10, produce:

- celofibră tip bumbac alb, matisat;
- celofibră tip lână albă sau colorată în masă;
- pale de celofibră tip lână, albe sau colorate;
- celofan normal (PT) sau lăcuit (MSAT), simplu sau imprimat, în coli, role ori confecții (pungi de diferite forme și mărimi);
- carboximetilceluloză pură și tehnică;
- sulfat de sodiu tehnic anhidru, de calitate extra;
- rețea cord viscoză în țesătură carcass, breaker, topplay pentru confecții din cauciuc;
- fir cord simplu sau cablat, pe bobine conice.

Informații se pot obține la telefon 16100, telex CELOSTUF.

FOTOGRAFI ȘI FOTOAMATORI!

Veți obține
fotografii excelente
pe orice timp,
folosind
hîrtia fotografică

ARFO

Produs al Combinatului
de îngrășăminte azotoase - Tg. Mureș

arfo
25
6,5 x 9
HIRTIE
FOTOGRAFICĂ

Tg. Mureș

carte

● O substanțială și deosebit de actuală apariție la Editura politică: o antologie de texte din **Sociologia franceză contemporană**. Volumul cuprinde culegeri edificatoare din lucrările sociologice și de psihologie socială datorate unor autori precum G. Gurvitch, C. Lévi-Strauss, P.M. Chombart de Leuwé, G. Friedman, J. Stoetzel, A. Touraine, A. Cuvillier, M. Duverger, R. Davel, F. Bourricaud, R. Pagès, H. Wallon ș.a. Studiu critic introductiv de I. Aluș și I. Drăgan.

● Ion Ianoși: **Dialectica și estetica**. Concepind estetica ca o disciplină în care «investigațiile de ordin tehnic» trebuie subordonate problemelor de fond, deci nefrustrată de «farmecul ei filozofic», Ion Ianoși scrie viu și personal despre «impuritatea» artei, tragic, tradițional și modern, dihotomia frumos-sublim... (Editura științifică).

● La aceeași editură semnalăm apariția cărții **Filozofia indiană în texte**. Traducere din limba sanscrită, studiu introductiv, notițe introductive, comentarii și note de Sergiu Al. George.

● În colecția Clepsidra a Editurii Eminescu a apărut romanul de factură polițistă **Amindoi** de Liviu Rebreanu.

● Prozatorul Al. Simion semnează la Editura Eminescu romanul **Anotimpul posibil**, asupra căruia vom reveni într-un număr viitor al revistei noastre.

● În cele trei **Eseuri despre națiune**, Constantin Vlad emite cu claritate substanțiale considerații în legătură cu definirea conceptului de națiune și cu dezvoltarea principalelor modalități de existență a națiunilor în epoca noastră (Editura politică).

● Reluându-se frumoasa inițiativă de anul trecut, publicația pentru cei mici **Lumina** a apărut și anul acesta, de Ziua copilului, scrisă și ilustrată în întregime de copii. Aflăm în paginile ei și «colaboratori» de peste hotare: R.S. Cehoslovacă, Italia, R.F.S. Iugoslavia, R.P. Polonă, U.R.S.S., R.D. Vietnam...

● Ziarul constănțean «Dobrogea nouă» anunță apariția seriei a doua a ediției **Litoral**, publicație menită a informa zilnic oaspeții litoralului despre viața estivală a acestuia, fiind în același timp un ghid util pentru vilegiaturisti.

cinema

● Contînd pe tinerețea ei și infirmînd o mai mult sau mai puțin prepuelnică cochetărie, revista **Cinema** își dedică jubiliar ultimul ei număr (5) împlinirii... a 101 de apariții lunare, marcîndu-se astfel nu un sfîrșit, ci un început de nou drum. Coperta, o dată cu chipul artei, cuprinde salutul facsimilat al Brigittei Bardot. Și pentru că, după însăși mărturisirea conținută, numărul se vrea o festivitate-dezbatere, revista se deschide cu o amplă și interesantă anchetă în care 101 de cititori își spun opiniile asupra publicației. «Toastul» revistei e închinat de Ov. S. Cromaînceanu «anonimilor» care «și ei au creat vedeta». Rubrici vii, opinii cu pertință personale, dezbateri și comentarii de strictă actualitate iscălesc scriitorii și publiciștii de prestigiu. La interviul «lubiți filmul?» răspunde de astă dată George Macovescu.

● **Regele Lear**. Grigori Kozințev, autorul memorabilului «Hamlet» cu Smoktunovski ca protagonist, revine pe teritoriile shakespeariene cu aceeași forță de a vizualiza înfinitelile sugestii ale textului. Tragedia neacceptării adevărului — căci aceasta este «Regele Lear» în viziunea lui Kozințev — este proiectată pe fondul unui coșmar descins parcă din tablourile lui Goya. În rolul principal — actorul estonian Iuri Larvet,

apariție surprinzătoare. Parteneri — Elsa Radzin, Galina Volciok, Valentina Sendrikova, Oleg Dal, K. Sebris, Leonard Merzin, R. Adomaitas, Donatas Banionis.

Mari Töröcsik

● **Vulpile și șoriceii**. Autoarea lui «Tony, ți-ai ieșit din minți», cineasta cehoslovacă Vera Plivova-Simkova, seduce prin sinceritatea cu care redescoperă copilăria, spre binele celor mici și, deopotrivă, al celor mari. Interpretă — Vaclav Babka, Vladimir Ptacek, Milos Bilek și un cîrd de copii.

● **Iubire**. Cineastul Károly Makk într-o formă de zile mari. Pentru cei care nu au aplaudat ultimele sale filme «E permis să calci pe iarbă», «Frumoasele vacanțe», delicatețea cu care transcrie acum câteva traiectorii umane este de-a dreptul neașteptată. Filmul a reprezentat cinematografia maghiară la Festivalul de la Cannes. În distribuție — Lili Darvas, Mari Töröcsik, Ivan Darvas.

● Actorul și regizorul englez Richard Attenborough va realiza un film inspirat de autobiografia lui Churchill «My Early Life».

● Belmondo va fi protagonistul filmului lui Claude Sautet «Ironia soartei», o povestire dramatică al cărei erou este un trăgător de elită. Turnările vor începe la sfîrșitul acestui an, la Nantes.

disc

● Din nemuritoare opera a lui Johann Strauss «Voievodul țiganilor», Electrecordul a imprimat o suită de selecțiuni după o înregistrare VEB Schallplatten-Berlin. Rolurile principale sînt asigurate de soliști prestigioși, acompaniați de orchestra și corul Radio Leipzig, în frunte cu dirijorul Heinz Rogner. Se cuvine remarcată și documentata prezentare a discului, semnată de muzicologul Edgar Elian (ECE-0502/ST-ECE-0503).

● Maria Lătărețu, acompaniată de orchestrele Nicu Stănescu, Victor Predescu, Ionel Budișteanu și Florea Cioacă, ne dăruie un major recital de folclor cuprinzînd, printre altele: «Dor de mamă», «Bistriță, apă zglobie», «Cireșule, frunză rară», «Cînd oi zice-o dată, hăi», «Sanie cu zurgălăi» sau «Drag îmi e să cînte cucul» (EPE-0538).

● «Dancing 1» anunță un adevărat serial (se poartă!) de muzică de dans. Pe primul disc din serie — 21 de șlagăre mondiale, în execuția Orchestrei «Electrecord» dirijată de Alexandru Imre și a eminentului grup vocal «Cantabile». În programul discului găsim de toate: și «Sugar, sugar», și «Ob-la-di, Ob-la-da», și «Cazacioc», și «Rock around the world» (EDE-0545/ST-EDE-0546).

muzică

● Azi, la Filarmonică, dirijorul francez **Maurice Suzan**, solist **Ion Voicu**: «De la Matei Vodă cetire» de Ion Nonna Otescu, Concertul pentru vioară și orchestră de Sibelius, «Tablouri dintr-o expoziție», Musorgski-Ravel.

● Ciclul «Muzica de orgă de-a lungul veacurilor» continuă cu recitalul organistului țîrgumureșean **Matei Kozma**. Ascultăm lucrări de Buxtehude, J.S. Bach, Mendelssohn-Bartholdy, César Frank, George Enescu, Eduard Terenyi (6 iunie, Ateneu).

● Recital de pian **Aurora Ienei** (Enescu, J.S. Bach, Beethoven, Schumann, Chopin) în sala Studio a Ateneului, la 8 iunie.

● Iată acum și programul viitorului concert săptămînal al Filarmonicii: «Romeo și Julieta» de Hector Berlioz; dirijează **Mircea Cristescu**, soliști **Martha Kessler**, **Valentin Teodorian**, **Gheorghe Crăsnaru**, corul Filarmonicii dirijat de **Vasile Pîntea** (11 și 12 iunie, Ateneu).

● Scade numărul iubitorilor de bel canto? Crește? Cine știe?... Oricum, prezența pe scena sălii Palatului a ilustrului tenor italian **Giuseppe Di Stefano** rămîne un eveniment artistic de prim ordin. Îl ascultăm în «Paițe» de Leoncavallo, alături de **Teodora Lucațiu** și **Nicolae Herlea**, la 9 iunie, și în «Carmen» de Bizet. cu **Elena Cernei** și **Dan Iordăchescu**, la 12 iunie.

Giuseppe Di Stefano

plastică

● **Lucia Ioan** — pictură. Lucrările arteiștii sînt grupate în două cicluri ample: «Mit» și «Compoziții». Referirea la o anumită realitate e ambiguă. De fapt, artista nici nu caută echivalențe, ci reflectează asupra unor permanențe umane, acordînd jocului liber al structurilor cromatice un rol simpatetic. La a treia expoziție personală, Lucia Ioan aspiră spre sinteze profunde pe care le dorește cit mai departe de zonele aparențelor (Galeriile Simeza).

● Florile, dar mai ales peisajele, sînt vocația pictorului **M. Chiriac-Ghiragosian**. Priveliștile nu sînt copii după natură, ci echivalențe cromatice ale unor colțuri pitorești ale Bucureștiului și împrejurimilor sale, lucrări care ne descoperă un colorist (Galeria Amfora, Mihai Vodă 2).

● **Tanasis Fappas** expune la galeriile «Orizont» (Bălcescu 24) peste 50 de picturi. Ecranele evocă sentimente și trăiri înghețate în imagini de frescă. «Patosul său pur, — cum observă prefațatorul expoziției — suflul tragic chiar al imagisticii sale sînt exorimate în modalități esențialmente bidimensionale, cu un echilibru monumental, deseori de calitate bizantină...» Iar poetul Menelaos Ludemis remarcă: «Lumea creatoare a lui Tanasis Fappas nu este lumea culorilor, ci lumea sentimentelor amare...»

● **Maria Gruici** — pictură. Un registru evocator larg: «Flori», «Hidrocentrală», «Măști», «Fulgur» etc. Pictura Mariei Gruici este una a sentimentelor pure, decantată de anecdoticul superficial, adeseori reflexiv, în care tenele delicate sugerează deseori o atmosferă de autentic lirism (holul Teatrului de comedie).

● **Paul Signac**: «De la Delacroix la neoimpresionisti». Apărută în 1899, lucrarea lui Signac teoretizează diviziunea tusei, care

a preocupat atît de mult pe artiști la începutul secolului. Dar dacă această estetică n-a convertit pe marii pictori, ea rămîne o cheie pentru înțelegerea unui moment din istoria mai recentă a picturii (Editura Meridiane).

teatru

● Turneul teatrului lui Roger Planchon, celebrul și apreciatul regizor francez, este unul dintre evenimentele importante ale vieții noastre teatrale în săptămîna viitoare. Spectacolele din București se vor desfășura în sala Teatrului Giulești (în zilele 12 iunie, ora 20, 13 iunie, ora 11 și ora 20 cu **Tartuffe** de Molière) și în sala Palatului (14 iunie, ora 20 cu **Albastru, alb, roșu** de Roger Planchon). De asemenea, turneul are inscrite pe agenda sa de lucru și spectacole în orașele Timișoara (9-10 iunie) și Iași (16 iunie) — unde reprezentațiile sînt găzduite în sălile Teatrelor Naționale.

● Amatori de operetă nu trebuie să piardă prilejul de a vedea atît ultima premieră bucuresteană **Se mărită fetele** de Angel Grigoriu (cu **Constanța Cimpeanu**, **Vali Niculescu**, **Cleopatra Melidoneanu**), cît și turneul Teatrului liric din Constanța, cu binecunoscuta **O noapte în Veneția** de Johann Strauss, într-o distribuție scilicet.

● Concursul național de creație și interpretare teatrală a prilejuit ieșirea la rampă a Teatrului Victor Ion Popa din Bîrlad cu montarea atentă a piesei **Maria 1714** de Ilie Păunescu, în regia lui Cristian Nacu. Același regizor semnează și ultima premieră a teatrului, cu **Mizantropul** de Molière, în scenografia **Margaretei Balaș** și cuprinzînd în distribuție talentați actori tineri.

● Teatrul Mihail Eminescu din Botoșani ne anunță o nouă premieră, cu dificila piesă a lui N.V. Gogol **Jurnalul unui nebun**, în regia, scenografia și interpretarea unui proaspăt absolvent al I.A.T.C.-ului: Constantin Măru. Îl secundează **Ildiko Iarcsek** și **Ion Plășeanu**.

● O altă premieră, plină de promisiuni, ne anunță Teatrul de stat din Sibiu cu spectacolul **Nunta lui Figaro** de Beaumarchais, în regia lui Petru Mihail, scenografia lui **Giulio Tincu** și costumele **Lidiei Radian**.

● Un colaborator de prestigiu — **Dan Nasta** — un teatru care beneficiază de autentice talente — **Teatrul Național «Vasile Alecsandri»** din Iași — un celebru autor ironic și rafinat — **Oscar Wilde** — și un scenograf talentat — **G. Dovsenko** — iată pe ce se bazează ultima premieră a ieșenilor, spectacolul **Ce înseamnă să fii onest**.

televiziune

DEZBATERI, OPINII, REPORTAJ. Reșița, orașul furnalelor, va sărbători în curînd două veacuri de existență, prilej pentru reporterii TV de a ne propune o Reșiță fără furnale (duminică). Filozoful clujean D.D. Roșca, în obiectivul «Prim-plan» (luni). Principala temă a emisiunii «Stop-cadru»: ergonomia (luni). «România '75» — referiri la ritmurile noului cincinal (marți). Eugen Mandric inaugurează o nouă rubrică săptămînală «Blocnotes» — de actualitate politico-socială (marți). În fine, tot marți, debutul unui ciclu de reportaje-evocări «Bucureștiul necunoscut». Emisiunea «Confruntări» se ocupă, ca de obicei, de viața întreprinderilor (miercuri). Tudor Vornicu deschide și el o nouă emisiune, definită (și intitulată) «Punct-contra-punct» (joi). Redacția pentru tineret inaugurează o dezbateră lunară pe probleme specifice: «Aveți cuvîntul!» (joi).

Valeria Seciu

MUZICĂ-COREGRAFIE. În ciclul «Simfonii de Beethoven» de duminică, în matineu — Simfonia a V-a, a Destinului. Înregistrări, în continuare, de la Festivalul de jazz de la Newport (marți). Baritonul **Dionisie Konya** — la rubrica «Tineri interpreți» (marți) și balerina **Ileana Iliescu** (reprogramare) — la «Gala marilor interpreți» (miercuri).

TEATRU. Capodopera cehoslovacă «Trei surori» (Predescu, Bălănuță, Seciu), în reluare (duminică). Trei schițe de Aldo Nicolai, cu titlurile «Bărbatul», «Stupina», «Digul», în adaptarea și regia **Letiției Popa**, interpretate de: **Irina Răchițeanu**, **Ileana Stana Ionescu**, **Iarina Demian**, **Candid Stoica** (marți). Antologia umorului prezentată dramatizată a două schițe — «Rațe cu repetiție» de Gh. Brăescu și «Metamorfoza» de Al. I. Brătescu - Voinești — în regia **Sandei Manu** și cu o bună distribuție (joi). În fine, mai semnalăm primul episod al unui nou roman-folclor: «Nicholas Nickleby» de Charles Dickens (luni).

FILM. «Desirée» — o pagină romanțată din tinerețea lui Napoleon I, cu **Marlon Brando** și **Merle Oberon** (miercuri). Doi ași ai filmului francez — **Michèle Morgan** și **Bourvil** — în «Oglinda cu două fețe» (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. «Unde-i greșeala?» (luni). Întrecerea tinerilor meseriași — «Brățara de aur» (marți).

DIVERTISMENT. **Toma Caragiu**, **Dem Rădulescu**, **Sanda Toma**, **Ștefan Bănică**, **Mihai Fotino**, **Jean Constantin**, **Horia Șerbănescu**, **Radu Zaharescu**, **Ovid Teodorescu**, **Cornel Vulpe**, **Petrică Popa**, **Dova**, **Margareta Pîslaru**, **Marina Voica**, **Corina Chiriac**, **Aurelian Andreescu** (forțe, nu glumă!) în spectacolul muzical-umoristic «Nici o lacrimă», de **Dan Mihăescu** (duminică). **Cîntă Lulu** (titulară a premiului Eurovizionii), **Dyan Cannon**, **Milva** și alții (sîmbătă).

SPORT. **Baschet Italia-Sel**. Europei și fotbal **Steaua-F.C. Argeș** (duminică). **Automobilism**: cursa de 24 de ore de la Le Mans (sîmbătă). Și tot sîmbătă — tenis **România Iugoslavia** în **Cupa Davis**.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 23, etapa din 6 iunie 1971

I Steaua-F.C. Argeș	x, 2
II Farul-Politehnica	1
III Petrolul-C.F.R. Cluj	1
IV Jiul-Dinamo	1, x, 2
V U. Cluj-U. Craiova	1
VI U.T.A.-S.C. Bačau	1
VII C.F.R. Tim-Progresul	1, x
VIII Progresul Br.-A.S.A.	x, 2
IX Flacăra-Metrom	1
X Poiana-Ceahlăul	1
XI Minerul Anina-Polit.	x
XII U.M.T.-C.S.M. Reșița	1
XIII Minerul B.M.-Crișul	x, 2

FLACĂRA-ALBUM

FRANK SINATRA, cunoscut și apreciat de publicul nostru în dubla sa calitate, de actor și cântăreț.

